

En enkel langstilket rose

Tom Erik Moe

Den langstilkede røde rosen strakk seg utover hele skrivebordet. De ytterste bladene hadde krøllet seg nedover mot stilken for å gi plass til rosekronen som strakk seg sultent mot den smale lysstripen fra døren. Mot det stålgråe interiøret på det lille kontoret fremstod rosen med dens lange, rakryggede stamme som en ensom skjønnhet blant grå hverdagshelter.

Truls Fredriksen ble stående i døråpningen. Han var med ett redd for å gå inn, redd for å røre ved den roen den ensomme rosen skapte i det ellers så kalde rommet. Samtidig fikk han en følelse av forlegenhet. Hvem hadde sendt ham en så nydelig rose? Han dvelte ved tanken mens han lukket døren sakte igjen og fortsatte innover mot pauserommet nederst i gangen.

Den av lærerne som hadde det største kontoret, måtte stille det til rådighet som kombinert pauserom. I det Truls entret rommet, slo jubelen fra kollegaene mot ham. Forlegent gikk han rundt bordet og satte seg med ryggen mot vinduet. Truls likte oppmerksomhet. Det gjorde ham kry og vite at noen så opp til ham, beundret ham for den han var og viste det på en måte som fikk menneskene rundt ham til å merke at han var satt pris på.

Men samtidig ble han også brydd. For han hadde aldri helt lært seg å sette pris på komplimentene som ble han tildelt. Han følte seg direkte klumsete når andre kommenterte oppmerksomheten som ble han tildelt. Det var nettopp denne følelsen av klossethet han fikk da han entret pauserommet. Han skjønte såpass at sekretæren hadde lagt rosen inn på kontoret hans. For hun satt nærmest og trippet på stolen, spent som en hane på hvem som hadde sendt ham rosen. Faktum var at han ikke hadde anelse. Truls sosiale radar var synonymt med å gå med bind foran øynene i bekmørke. Han hadde aldri lært seg å tolke flørting i dagliglivet og visste rett og slett ikke hva han skulle se etter. Og selv om han hadde blitt fortalt det, regnet han seg som komplett udugelig på området.

- Hva er det som er så morsomt? sa Truls med et smil om munnen.
- Vet du ikke det? sa sekretæren.
- Vet hva?
- Har du ikke vært på kontoret ditt ennå?

Sekretæren så undrende bort på Truls. Ansiktet hans var irriterende upåvirkelig. Like upåvirkelig som når serverte de mest overbevisende skrøner inne på kontoret hennes. For deretter å rive av seg den mest irriterende latter for at han atter en gang hadde greid å lure henne.

Truls lente seg tilbake, løftet kaffekruset mot munnen og svarte et svakt nei. Han hadde gjenvunnet kontrollen over situasjonen. Det var greit at kollegene skulle få lovt til litt kollegial mobbing. Men at han var i total villfarelse om hvem som hadde sendt han rosen, skulle han ikke avsløre.

- Hva er det som er så spesielt med kontoret mitt?
- Du må gå og se.

Sekretæren var nærmest i ekstase over hendelsen. Det var som om hele hennes uke med sladder hadde blitt oppfylt. Overskriftene glinset i øynene hennes. *«Kjærlighetsdrama på privatskole – elev kurtiserer lærer.»*

Truls hadde ikke særlig lyst til å etterkomme sekretærens ønske. Han ønsket ikke å ødelegge roen som den ensomme rosen gav kontoret hans. Men når også daglig leder og læreren som hadde tilhold i det kombinerte pauserommet hev seg på bølgen, gav han motvillig etter og hentet rosen.

Truls plasserte rosen et vannglass midt på bordet og satte seg ned på sin vante plass. Sekretæren huffet seg, reiste seg og hentet en ordentlig vase.

- Den kan da ikke stå i et vannglass.

- Hvem har gitt meg denne?

- Det er det vi ikke vet. Et bud kom opp med den, og jeg hadde egentlig bare tenkt å legge den inn på kontoret ditt. Men så overtalte Jarle meg til å pakke den ut. Vi fant ut at det måtte være noen i reiselivsklassen som hadde sendt den.

- Hvorfor det? Jeg har jo tre hele klasser med nesten bare jenter. Og det kan likegodt være noe utenfor skolen.

Situasjonen begynte å bli ukomfortabel. Var det en jente på skolen som hadde sent ham rosen? Hadde han i et ubetenksomt øyeblikk trådt over streken og brutt den uskrevne reglen om avstand mellom lærer og elev? Selv om dette var en privat skole med voksne studenter var det fortsatt tabu at lærer og elev flørtet med hverandre. I så tilfelle, kunne den uskyldige oppmerksomheten koste ham jobben? Truls skulte utover forsamlingen rundt bordet. Spørsmålet hang der som en tung hodepine. Ingen ville si det rett ut, men han ante at det var nettopp det alle tenkte på.

Da han returnerte ned til undervisningslokalene etter lunsjen var han full av spenning over hvem som hadde sendt ham denne enkle, men effektfulle oppmerksomheten. Han hadde et godt øye til en jente i reiselivsklassen. Men han hadde aldri gjort noe form for tilnærming til henne, eller forfordelt henne i klassen. I kontorfagklassen hadde han hjulpet ei dame som var bostedsløs og som bodde midlertidig på en brakkerigg full av alkoholikere. Han hadde besøkt henne mens hun oppholdt seg på brakkeriggen, rett og slett for at hun følte seg veldig redd. Han hadde hjulpet henne å få gehør hos sosialkontoret at hun virkelig trengte en hybel, og han hadde vært der da hun trengte hjelp til å flytte sakene inn i sin nye bopel. Men hun hadde jo gitt ham både blomster og vin for flere uker siden, så det var ingen grunn til at hun skulle opptre som en hemmelig beundrer.

Markedsføringsklassen var allerede på plass i klasserommet. De eneste guttene i klassen satt på bakerste benk, fullt opptatt med å diskutere dagens markedsføringsteori. De var ikke de skarpeste i faget, men at de hadde snakketøyet i orden var hevet over enhver tvil. Det fantes ikke en teori innen markedsføring som de ikke hadde en bedre versjon av. De hadde tross alt diskutert dette med utallige passasjerer de årene de hadde jobbet som drosjesjåfører. Truls hadde slått seg til ro med at de mest korrekte svarene på det meste kom fra fulle folk og taxisjåfører. Men samtidig måtte han berømme mannfolka for at de skapte diskusjon i klassen. For selv om markedsføring kan være utrolig interessant i praksis, kan deler av teorien være like uforståelig og kjedelig som et finsk fjernsynsteater fra 70- tallet.

Truls myste utover klassen. Hvis det var noen i denne klassen som var avsenderen hadde de i så tilfelle gjort det uten at noen andre visste det, for det var over hode ikke respons på hans flåsete smil. Han slapp tanken på å avsløre avsenderen og vendte seg mot tavlen. Den profesjonelle foreleseren var på plass, og i dag skulle klassen få en grundig innføring i hva som kreves av internasjonal markedsføring. De neste førtifem minuttene forsvant som dugg for solen. Han hadde pratet i ett sett. Tavlen var fylt til randen av teorier i et slikt tempo at selv ikke den mest snakkesalige hadde fått tid til så mye som å puste.

Egentlig var han forferdelig dårlig til å forberede seg til timene. Nei, han var ikke dårlig. Han var rett og slett notorisk lat. Ja det var nettopp det han var. Helt siden studien i Skottland på -80 tallet hadde han vært lat. Drømmen om å bli en god akademiker med toppkarakterer hadde druknet i et sosialt liv som var så utsvevende at det grenset til ren drukkenskap. Når han tenkte nøye etter, ville han uten tvil ha definert seg selv som alkoholiker. Visstnok var det ikke noe unormalt i at de festet ofte, for det gjør alle studenter. Men både det første og

andre året i Aberdeen var han kjent for å drikke hensynsløst. At han greide å styrte ned to liter ren vodka før han gikk på byen var kanskje ikke noe bragd i en students øyne, men når han gjorde det tre til fire ganger i uken ble det til slutt et problem. Men enkelte ganger dukket det opp et tema som han virkelig forstod og da var han ustoppelig i sin iver med å dele sin kunnskap med enhver som måtte ha tid til å lytte til ham. Men like fort som han hadde tømt seg for kunnskap, forlot den akademiske iveren og Truls henga seg atter en gang til sine dagdrømmer. Å dagdrømme var noe han var god til. I dagdrømmene kunne han flykte inn i sin lille perfekte verden, hvor alt var godt. Her pønsket han ut alskens vidunderlige påfunn som skulle gi han både berømmelse og rikdom. Han skulle etablere verdens største rekrutteringsbyrå; han skulle finne opp en måte og GPS merke gods slik at trailere langs veiene kunne veksle gods; han skulle lage Norges første nettsted for hjemmeelektronikk; han skulle etablere seg som agent for internasjonale selskaper som kunne tilby norske bedrifter risikokapital. Det slitne kjøkkenbordet hjemme i kjellerleiligheten hans var fylt til randen med alskens skriblerier over ideer som skulle føre frem til et lykkeligere liv i sus og dus. Han så egentlig ikke på dette som dagdrømmer, men metodisk planlegging av fremtidige prosjekter. Problemet var bare at det ene hårreisende prosjektet avløste det neste og til slutt var kjøkkenbordet oversvømt med halvutviklede milliondrømmer. At verden sakte men sikkert raste sammen rundt han affiserte ham ikke. Bunken av kravbrev fra strømleverandører; telefonselskaper; kemner og gud vet hvem lå syrlig stablet oppå hverandre på enden av kjøkkenbordet, uåpnet. Først når bunken ble så stor at den veltet utover gulvet, satte han seg med bena i kors på gulvet og åpnet hver og en av konvoluttene. Han leste flyktig gjennom regninger; purringer; inkassovarsler og trusler om utpanting, sorterte dem i kronologisk i bunker i henhold til avsender. Deretter satte han seg ned foran datamaskinen og begynte

å skrive vidløftige løfter til hver og en hvor han foreslo nedbetalingsplaner som overhodet ikke hadde realisme i seg. Han tenkte at så lenge de hørte fra ham, var det et ørlite håp om at de faktisk ville gå med på de løsningene han skisserte. At han hadde gjort nøyaktig det samme for mindre enn en måned spilte egentlig ikke noe rolle. For denne gangen hadde han virkelig funnet en løsning som ikke kunne slå feil. Neste uke skulle han begynne et nytt og bedre liv. Han skulle jamme sette seg ned å se nøye på et av de vidløftige prosjektene han hadde utformet og realisere det. Og så snart pengene fra dette prosjektet kom inn skulle han betale tilbake all gjeld med renter og renters renter. Men først måtte han utforme en mer detaljert forretnings-strategi. Dermed startet runddansen på ny, til neste gang kravbunken ble så stor at den veltet ned fra kjøkkenbordet ut over gulvet.

Var han helt mislykket? Nei, Truls så ikke på seg selv som mislykket. Visstnok hadde han hatt sine uturer både i arbeidslivet og kjærlighetslivet. På tross av at ønsket både å bli en suksessrik forretningsmann og finne seg den perfekte kjæresten, hadde livet liksom ikke gitt han denne muligheten ennå. Grunnen til det var såre enkelt i henhold til Truls. Ingen jenter ønsket å satse på en rotekopp uten fast jobb og som drømte seg gjennom livet. For han var en drømmer. Det hadde han alltid vært, så lenge han kunne huske. Helt siden barneskolen hadde han jaktet kjærligheten og drømt om at han skulle bli kjæreste med den fineste jenta på skolen. Det var bare det at han aldri hadde lært seg å si de forløsende ordene – jeg liker deg. Det var som om ordene satte seg fast i halsen og i stedet for å si det han virkelig mente, rottet han det til gang på gang med spøk. Visstnok hadde han vært populær blant jentene på skolen. Det var det ingen tvil om. Men som jentenes beste venn. Han var den som ikke prøvde å sjekke dem opp hver bidige gang anledningen bød seg. Nei, han hadde gjennom hele livet vært den som satte seg ned og lyttet på det de hadde å fortelle. Han var den de rådførte seg

med, søkte trøst hos, og slappet av med. Han var deres trygge havn. Nei, det var ikke det at han var redd for å spørre. For selvfølgelig kunne han si akkurat det han mente. Men i hans øyne var vennskapet mer verdt enn noe annet. Han ønsket ikke å ødelegge dette med å mase etter noe mer, i frykt for at det ville ødelegge det unike vennskapet han hadde.

Nei, han skulle først ordne økonomien sin. Få seg en godt betalt jobb. Starte en vellykket forretning for seg selv. Deretter skulle han finne seg ei jente som han kunne bli glad i og dele livet med.

Kravbunken lent seg faretruende mot bordkanten, som om den ventet på at det siste brevet skulle komme og velte den utover gulvet. Truls slengte de sist ankomne kravbrevene på bordet. På søndag skulle han åpne alle samme, helt sikkert. Nå var han bare lykkelig over at det var fredag og at ingen blodsugere ville ringe han før til uken. Allergien mot regninger, for det var det han hadde. Han var allergisk mot hvite vinduskonvolutter med fordekte avsendere. Det var som om konvolutten skrek mot han at dette er ikke noe kjærlighetsbrev. Det står ikke skrevet <<kjære kunde>> på toppen av brevet. Og hvorfor skulle han åpne slik brev og ødelegge en ellers god dag. Ei heller når han hadde en jævlig dag, for kun å gjøre dagen enda mer elendig. Han hadde en gang forsøkt å ringe til en av saksbehandlerne på Lindorff for å forklare situasjonen. Han hadde satt seg ned og skrevet ned alt det positive han hadde å komme med, klar til å forklare det i rolige, veloverveide ordelag. Men telefonen hadde knapt rukket å ringe før en premenstruell mannsstemme tok røret. Truls rakk ikke engang å trekke pusten, klar til å fremføre sin veloverveide forklaring før mannen i andre enden gav han en overhøvling som fikk han til å føle seg som en voldtatt dritt.

Han var overhodet ikke interessert i å lytte på noen av løsningene Truls hadde brukt sin flid på å utforme og sa med bastant stemme at neste uke ville de ta

kontakt med namsmannen for å få utpanting i eiendelene hans. Truls la ned telefonen. Blikket hans sveipet over den lille stuen. Bortsett fra stereoanlegget som stod på gulvet ved siden av bordet, eide han absolutt ingenting.

Truls var overbevist om at det eneste kriteriet som trengtes for å bli ansatt som pengeinnkrever i Norge var at du kunne fremvise legeattest på at du led av narsissistisk personlighetsforstyrrelse.

Med unntak av F i alfabetet, var bokstavene fra N til S et vedvarende helvete for en stakkars sliter. Forliksråd; Namsmann; Nav; Overligningsnemnd; parkeringsvakt; pengeinnkrever; purregebyr og skatteetat. Det var kun bokstaven Q som gav en stakkars et ørlite pusterom før det siste nådestøtet fra statsmakten på toppen. At sparing kom strategisk bak skatteetaten i alfabetet var sikkert med overlegg, for det lille en hadde tilbake til sparing etter å ha slitt seg gjennom de foregående bokstavene, sørget skatteetaten effektivt å suge til seg, mynt for mynt.

Han gikk over mot kjøkkenbenken, helte kaffepulver i koppen og satte over vannkokeren. Han plukket opp en smørekniv fra skuffen og gikk tilbake til kjøkkenbordet. Resolutt begynte han å åpne alle brevene, sorterte dem i henhold til avsender og noterte ned de totale kravene på et blankt ark. Kravene var på totalt trehundreogfemti tusen kroner. Han hentet frem den siste lønnslippen fra arkivmappen og ganget bruttobeløpet med tolv. Han grep et nytt blankt ark og kladdet ned et sparsommelig husholdningsbudsjett. Til slutt kladdet han ned alle sine eiendeler på et tredje ark, anga sannsynlig salgsverdi på hver enkelt gjenstand og summerte disse.

Han tømte i seg siste slurken av kaffe fra kruset og noterte ned sin egen avsenderadresse på toppen av et blankt ark.

«Til mine kreditorer.

La det være kjent at mine hensikter er å gjøre opp min gjeld, og derom skal det ikke herske noe tvil. Jeg har totalt tohundreogtyvetusen brutto pr. år og en samlet gjeld på trehundreogfemtusen. Etter at faste utgifter er trukket fra har jeg tretusen kroner til fordeling til mine kreditorer per måned. Samlet verdier til utpanting er lik femtentusen (for jeg regner med at dere ikke har til hensikt å selge klærne mine).

For at dere skal få pengene deres er dere avhengig av to ting; 1) at jeg tjener penger; 2) at jeg er villig til å gjøre opp for meg.

Som jeg innledet med vil jeg gjøre opp for meg på tross av at dere krever meg både for blodrente og purregebyr på allerede ilagt purregebyr – men det blir fra nå av gjort opp i henhold til oppstillingen nedenfor. Hvis dere har noe i mot det, blir det deres problem. For det er fortsatt jeg som skal tjene pengene som skal til for å løse denne floken. Og dere trenger heller ikke sende meg flere trusselbrev eller ringe meg til alle døgnets tider, for avtalen blir som jeg har skissert nedenfor. Denne løsningen gir dere i det minste en teoretisk mulighet til å få pengene deres inne rimelig tid.

Med hilsen

Truls Fredriksen»

Han førte på adressen til de syv kreditorene, samt kopi til namsmannen nederst på brevet og renskrev arkene med budsjett, gjeldsoversikt og verdier for utpanting. Deretter rev han i stykker alle brevene som hadde samlet seg opp på enden av bordet, med unntak av de siste som inneholdt saldoen på gjelden. Dette var siste gangen han skulle stå med lua i hånden og la kreditorene herje fritt med

hans stolthet. Hans vidløftige planer om å starte for seg selv fikk vente til han hadde kvittet seg med gjelden og fått tilbake sin økonomiske frihet.

Helgen skulle tilbringes i en ny barnehage som skulle åpnes med brask og bram på mandag. Truls hadde tatt på seg oppgaven med å male takene, lakke gulvene og skjule et stort ventilasjonsrør. Han hadde foreslått at ventilasjonsrøret kunne males som en gigantisk sukkertøystang, med hvit bunn og røde skjøter. Oppgjøret for jobben ville han allerede få på søndag når jobben var ferdig. Dermed kunne han overføre det første avdraget til blodsugerne allerede mandag, lenge før de hadde mottatt brevet fra ham.

Han smurte seg en nistepakke, traktet en termos kaffe og fant frem Walkman. Deretter dro han på seg en gammel overhal som han hadde fått hos en venn. LKAB stod det med store hvite bokstaver på ryggen. Han hadde aldri arbeidet på bolaget som det het på lokaldialekten, men som alle ekte narvikværingers visste han at Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag betydde mer for byen enn byen selv. Gjennom hele oppveksten som gutt i Narvik, hadde bolaget vært selve grunnsteinen i byens utvikling. Og det var ikke fritt for at narvikinger var glad over å ha et internasjonalt konsern som knyttet lille Narvik til resten av verden. Det gjorde byen annerledes i forhold til sine større naboer i sør og nord, og fra eldre generasjoner narvikinger ble en hele tiden matet med at Narvik i flere tiår var den rikeste byen i Nord-Norge. Dette satte preg på byen som i mange år finansierte utbygginger på egen regning som andre byer i Nord-Norge bare kunne drømme om. Byen bygde det første offentlige svømmebassenget i Nord-Norge, finansierte riksveier og bruer og bygde egen flyplass. Alt med penger som byen fikk fra LKAB. Gruveselskapet var som en utømmelig pengekasse for byen og det var ikke fritt for at det skapte misunnelse rundt omkring i de andre byene og tettstedene i nord. At narvikværingen ble kalt for blåsvensker, tok de med stoisk ro. For i motsetning

til sine naboer i sør og nord, var narvikværingene stolt av byen sin. For hvilke andre byer i Nord-Norge kunne skryte av å ha en egen rundkjøring i Paris oppkalt etter seg.

Truls skrudde på Walkman og lot Elton John's Candle in the Wind gi ham energi til en lang natt med malingsforberedelser. På tur ut av døren, grep han termosene og matpakken. Han var akkurat kommet seg opp bakken fra kjellerleiligheten i det han oppdaget at han hadde glemt mobiltelefonen. Han bannet stille for seg selv over hvor fraværende han var og returnerte tilbake til leiligheten for å plukke den opp.

Det var stille i barnehagen. Kjedelig stille. En barnehage skulle være bråkete, den skulle syde av latter fra unger som lekte av hjertens lyst, koke av spørsmål om alt mellom himmel og jord som ungene ikke helt forstod. Når ungene var borte bredte det seg en trykkende stillhet over lokalet. Truls grep malespennet og begynte å male ventilasjonsrøret hvitt. Han telte sveisesømmer langs røret mens hans malte. Det var i alt seksti sveisesømmer som hver og en skulle males i knallrød farge. Når han var ferdig ville det ellers så stålgråe monsteret av et ventilasjonsrør bli omgjort til verdens største sukkertøystang.

Han hadde akkurat rukket å legge på det siste strøket med grunnfarge på røret, og var i gang med å maskere skjøtene i det mobilen ringte.

- Hallo.

Truls prøvde å virke hyggelig i stemmen. Tidsfrister gjorde ham stresset. Et stress som han hadde arvet fra sin far, som på ingen måte hadde vært et godt forbilde i den avdelingen. Han kjente en gryende irriterende følelse vokse i magen i det telefonen ringte. Stresset forbant han med at det helt sikkert var noen fra hans egen familie som skulle be han om en liten tjeneste. Og som alltid greide ikke han

å si nei. Faktisk hadde han aldri greid det. Selv hvor mye han hadde prøvd, så hadde familien mast på han til han gav etter og gjorde tjenesten likevel. Selv når han fortvilt forsøkte å være standhaftig og nekte, etterlot maset fra familien et irriterende stress i kroppen hans.

- Hei, det er Eva, svarte en myk stemme i andre enden. Eva Larsen var en av jentene i markedsføringsklassen på Akademiet, en stille og nærmest forsakt jente som satt fremt i klassen og fulgte med på alt han lirket av seg uten å stille så mye som ett eneste spørsmål.

- Har du lyst til å gå på kino i kveld?

Har ikke mulighet. Driver og maler en barnehage som skal åpne på mandag. Blir nok å arbeide dag og natt for å bli ferdig, ettersom møblene skal flyttes inn på søndag. Truls smurte tykt på. Det var egentlig ikke den store jobben han hadde påtatt seg. Ventilasjonsrøret ville han være ferdig med i løpet av et par timer, og taket ute i gangen tok ikke mer enn en time å male. Det han regnet med tok tid var lakkering av gulvene inne i selve barnehagen. Først måtte han rense sprekkene mellom gulvplankene for støv og deretter måtte han vaske over gulvene med grønnsåpe. Men selv det ville ikke ta mer enn fire timer å fullføre.

- Å ja, kanskje senere. Stemmen hennes var myk og usikker. Truls kunne ane en viss skuffelse over at fremstøtet ikke hadde falt bedre ut.

- Ja, kanskje det!

Kanskje. Hva i helvete var det han tenkte. Snakk om duste hue. For første gang hadde en jente faktisk ringt ham. Det var ikke han som nervøst hadde trykket ned tastene på telefonen og stotret noe uforståelig gjennom røret til jenter som han likte. Denne gangen var det motsatt. Og så hadde han blankt avvist tilbudet. Ikke bare blankt avvist det, men kommet med en idiotisk forklaring om at han måtte prioritere maling av en barnehage fremfor kino med ei nydelig jente. Han burde

tvangsinnlegge seg selv. Finne en plass som behandlet tullinger som ham, og skjemmes. Kanskje er ikke en mulighet i slike omstendigheter. Det er et feigt NEI. Det var Eva som hadde gitt han den langstilkede rosen. Det måtte være det. Og nå hadde hun sikkert tenkt og tenkt hvordan hun skulle gjøre det for å komme ett steg videre. Truls visste alt for godt hvor mye planlegging som kunne gå med når en skulle prøve å sjekke jenter. Først sendte man blomster, selvfølgelig uten å avsløre avsender. Deretter satt man i timevis og veide frem og tilbake om neste trekk. Skulle det være kino, kafé, restaurant, teater eller middag hjemme. Kino og kafé er liksom så ukomplisert. Det er like naturlig å invitere en venn på kino som det er å benytte kinoen til å bli kjent med noen en liker. Helt siden vår første store kjærlighet i tenårene, har kinoen vært et yndet sted å teste ut om dette virkelig var personen vi ønsket å bli kjær i.

Kafé er like naturlig når vi begynner å bli voksen. Her treffes vi naturlig for en kopp kaffe eller te, prater om hverdagens gleder og utfordringer i løsslupne omgivelser. Men når det kommer til restaurant, teater og ikke minst middag hjemme hos en selv, er dette utvilsomt ikke det rette element for det første møtet. Det er alt for stivt og levner absolutt ingen mulighet for å flykte unna dersom en finner ut at det hele var en gigantisk tabbe. Men selv det å plukke film, er ikke bare, bare. Skal en velge action, kjærlighetsdrama eller humor? Barnefilm eller voksenfilm? Hva om det er helt feil film, eller at motparten allerede har sett den? Så bare for å sikre seg før en plukker opp telefonen og ringer, har en som oftest tre forskjellige alternativer både på film og kafé.

Det var nok disse kvalene som Eva hadde gått gjennom før hun bestemte seg for å ringe Truls. Plukket opp telefonen. Lagt den ned igjen. Vandret hvileløst rundt i stuen og øvd på hva hun skulle si. Plukket opp telefonen, for atter en gang å legge på røret. Når hun endelig etter n'te forsøk greide å slå nummeret og holde røret

inntil det svarte i andre enden, ble all forberedelse avvist med et teit kanskje. Ordet har overhode ingen mening? Verken det eller synonymene til ordet. Visstnok, vel, antakelig, formodentlig, rimeligvis, muligens. Betyr kanskje at Truls ville ringe i morgen å foreslå en film eller kafé? Neppe! Skulle hun ringe og invitere han på søndag i stedet? Nei, absolutt ikke. Hvis han ikke forstod tegninga etter både å ha mottatt blomster og bli invitert på kino, da kunne det bare være. Hun var interessert ikke desperat!

Det som i utgangspunktet var en spøk fra Truls sin side hadde fått henne interessert. Hun hadde nettopp kommet ut fra timen og stod sammen med resten av klassen i det som fungerte som et provisorisk pauserom i enden av gangen. Egentlig var det bare en hjørnesofa som var presset inn i et hjørne. Helt uforvarende hadde Truls kommet ut fra klasserommet til reiselivselevene, lagt seg ned på knær foran henne, grepet hånden hennes og spurt om de skulle gifte seg. Latteren hadde runget langs hele gangen, men han holdt seg nede på knær til hun svarte. Ja, hadde hun sagt. Guttene satt i sofaen som fjottete spørsmåls-tegn, mens jentene jublet over at noen kunne være så gal. Deretter hadde han bare reist seg, smilt til henne og fortsatt ut av døren opp trappen til sitt eget kontor. Hele optrinnet hadde ikke vart i mer enn ett minutt. Men selv om det hele ble avfeid som en uskyldig spøk, hadde han levnet et uutslettelig inntrykk. Han hadde vekt til live en lyst til å leve. En lyst hun sårt trengte der og da.

- Har du lyst å være med på hyttetur i helga?

Eva sendte ut spørsmålet med en selvfølgelighet som om det var det mest naturlige en spurte en nær venn. Men det var ingen selvfølgelighet eller naturlighet over situasjonen spørsmålet ble stilt i. Selv med sin beste venninne som mental støtte, kjempet hun innbitt mot nervøsiteten som slet og rev i kroppen. Det var

like før stemmen brast og hun pustet tungt for ikke å avsløre hvor nervøs hun var. Dette var en utrolig dum ide. Å stå helt alene i gangen for atter en gang å prøve å tiltrekke seg oppmerksomheten til en person som hun hadde fattet interesse for. For det var kun det hun hadde. Alt for mange ganger tidligere hadde hun hodestups kastet seg ut i forelskelse uten tanke på hva hun gjorde, og blitt skuffet. Ikke bare skuffet, rett og slett mishandlet. Brukt som et vandrende sexobjekt med langt lyst hår. Guttene hadde ikke brydd seg om personen Eva. For dem var det viktigst å kunne skryte av å ha den fineste jenta i byen i armkroken sin. For det gav dem tydeligvis en stor stjerne i guttegjengens. Selv syntes ikke Eva at hun var pen i det hele tatt, langt ifra. Mistro mot seg selv og sine evner hadde vært noe hun hadde båret på siden barndommen.

- Hyttetur?

Truls satt som vanlig henslengt på sin faste plass på pauserommet. Han hevet kaffekoppen mot munnen. I det han løftet den til ansiktet oppdaget han at den for lengst var tom. Men han fortsatte og late som om han tømte den siste dråpen ut av koppen. Idiotisk. Nå måtte han slutte med den tvangsnevrotiske tanken om ikke å dumme seg ut. Absolutt ingen ville bry seg om at det var tomt for kaffe i koppen. Men om de hadde oppdaget at han drakk av en tom kopp bare for å skjule at den var tom, ville de nok uten tvil bemerket det.

- Vi er tre stykker som skal reise på en hyttetur i helgen, og lurte bare på om du ønsket å være med?

- Jeg må reise til Bardufoss i helgen å ordne et lønnsprogram for tanten min.

- Det var synd.

Skuffelsen formelig lyste ut av øynene på Eva. Det var det hun visste. Dette ble vanskelig. Var han ikke interessert, eller forstod han rett og slett ikke at han ble sjekket opp. Måtte hun stave det for han. JEG LIKER DEG OG ØNSKER Å BLI BEDRE

KJENT MED DEG. Hun følte at det var nettopp det hun gjorde der og da, men han var tydeligvis analfabet i nettopp den avdelingen. Nei, hun skulle ikke la seg vippe av pinnen. Hvis han ville være kostbar, så skulle han bare være det for hennes del. Hun skulle på hyttetur uansett, så fikk han bare gjennomføre sin fiktive" reise. Han måtte ikke bare komme krypende til henne når han følte for det, for nå hadde han brukt opp sin siste sjanse. Den gnisten som hadde vært der da hun hadde ringt og invitert han på kino var brått blitt et lite blaff av kjærlig galskap, på tur til å bli en irriterende følelse av å ha gått i kjærlighetsbaret igjen.

- Men kanskje jeg kan få skyss med militærhelikopter når jeg er ferdig på lørdag. Militærhelikopter, noe så idiotisk. Hvem i helsike skulle vel rekvirere et helikopter for å frakte ham til en hytte nord i fylket. Hvorfor måtte han hele tiden utbasunere med idiotiske påfunn som knapt noen trodde på.

- Militærhelikopter?

Eva ble stående å undre om han drev gjøn med henne. Det var ikke en mine i ansiktet hans som skulle tilsi at han spøkte, men samtidig var svaret så utrolig at det ikke kunne være sant.

- Ja, naboen til tanta mi er helikopterpilot og han flyr rett som det er nordover. Hvis det passer kan jeg få sitte på med han og møte dere på hytta på lørdag.

- Du får se hva du får til.

Eva snudde om og gikk rakrygget nedover. Hun skulle ikke avsløre sin egen irritasjon over enda en gang å ha blitt avvist. Men samtidig som hun var tydelig irritert over de håpløse unnskyldningene Truls kom med for å slippe og møte henne på hennes vilkår, var det noe i hans unnvikende som trignet en lyst i henne. Det var som å oppnå noe umulig. Og det var nettopp denne umuligheten som trignet instinktene hos henne. For det var ikke første gangen hun hadde møtt veggen og måtte hente krefter til å kjempe fra plasser som var uforståelig for de fleste.

Fredager var ofte ukens høydepunkt. Ikke bare for at det var fredag og siste ordinære arbeidsdag. Fredagene i Tromsø er kjent for fredagspilsen etter arbeidstid, og da i særdeleshet pilsen på Skarven. De stimlet inn på uteplassen i hopetall, alle som en overlykkelig over at uken var over. Halvliterne gikk som varmt hvetebrød, der de gledet seg over en lang helg fri for hverdagens mas og tjas. Her ble helgens planer flittig diskutert. Hvor en skulle gå ut og ikke minst hvem som hadde vorspiel og nachspiel. Tromsø med sine over ett hundre uteplasser er et eldorado for utelivshungrige nordmenn, og det var ikke en plass som ble diskutert, nei det var hvilken rute som var best for å rekke over det meste. Kvelden begynte som oftest i halv tolvtiden med å stille seg i kø på et diskotek. Så snart man hadde fått det obligatoriske stemplet i hånden, var det å bevege seg over til neste diskotek for nytt stempel for deretter finne seg plass på en av de mange barene som var lokalisert sør i byen. Her tilbrakte man tiden frem til klokken ett, for så å avslutte kvelden med besøk på diskotekene en allerede hadde skaffet seg innpass på. Klokken halv fire valfartet tromsøværingene til de forskjellige taxiholdeplassene på febril leting etter et passende nachspiel. De spilte ingen rolle hvor det var, eller hvem som eide leiligheten, så lenge det var sprit og damer tilgjengelig.

Markedsføringsklassen hadde nettopp avsluttet en stor fagoppgave. Det hadde vært fagoppgave med stor F. På Evas gruppe hadde F stått for Feil oppgave; Fjott i gruppen; Forsinkelse; Frustrasjon og ikke minst Forbannelse. Klassen hadde blitt inndelt i fire grupper på tre stykker hver, og dagen før de skulle levere inn oppgaven hadde gutten på Evas gruppe mistet oppgaven i en bil han hadde glemt på en fest langt utenfor byen. Det endte med at Eva og den andre jenta på gruppen

måtte ta en nødtelefon til oppdragsgiveren, et kjøkkensenter, for å få nye kopier av underlagsmaterialet.

Katastrofen ble ikke mindre når også daglig leder på skolen i løpet av natten greide å slette alle oppgavene fra skolens nettverk. Det var først etter hektisk arbeid av både faglærer, datalærer og til slutt en slukøret daglig leder at oppgavene kom til rette sent på torsdags ettermiddag. Hovedlæreren for markedsføringsklassen som var like fornøyd med at oppgavene endelig var innlevert hadde like godt invitert hele lærerstaben til å følge med. Fredagspils på Skarven er ikke noe en sier nei til, så dermed valfartet hele administrasjonen over sekunder etter at klokken viste fire på ettermiddagen.

Truls fant seg plass ved bordet rett ovenfor Eva. Det hadde gått en hel uke siden det mislykkede forsøket på å invitere han med på hyttetur. Han hadde knapt hilst på Eva de gangene de hadde passert hverandre i korridoren. Hvorfor visste han ikke helt sikkert, men begrunnet det ovenfor seg selv med at han var profesjonell all den tid han var på tur til forelesning. Arbeid og kjærlighetsliv gikk ikke hånd i hånd i hans tankegang. Eller var det rett og slett at han var opptatt av å forføre en blondine fra Finnmark. For en idiot han egentlig var. På den ene siden ble han nærmest tryglet om oppmerksomhet fra en nydelig jente, mens han selv jaget en jente som allerede var lykkelig forelsket i en annen. Snakk om suppehuer. Det var ikke godt nok at ei nydelig jente faktisk flørtet åpenlyst med han. Nei, han foretrakk å jakte på et håpløst prosjekt i stedet.

Han smilte til Eva, strakte hånden over bordet og strøk henne forsiktig gjennom håret. Det var stramt frisert, nærmest plastikk i formen. Hvorfor han gjorde nettopp det, visste han ikke helt. Kanskje for å unnskyldte seg for at han hadde virket fjern den siste uken. Eller var det bare en naturlig refleks der og da.

- Du er alltid så fin på håret!

Eva stivnet til. Hver muskel og sene i kroppen gikk i spenn, som om de ventet på det unngåelige spørsmålet. Truls trakk hånden brått tilbake, grep halvliteren og hevet den mot henne for å utbringe en skål.

- Takk.

Hun greide ikke for alt hun ville så si noe mer. Det som for enhver ville være en hyggelig gest, et velkomment kjærtegn eller en åpenbart flørt, ble for henne opplevd som en stor angst. Hva hadde han oppdaget? Visste han hva det var han hadde ført fingrene gjennom?

Truls fortsatte å nippe til halvliteren og deltok i praten rundt bordet som om ingen ting hadde hendt. Akkurat der og da ønsket Eva alle andre, pokker i vold, slik at hun en gang for alle kunne få snakke med denne merkelige personen på tomannshånd.

- Jeg skal ha innflyttingsfest neste lørdag. Da må dere alle komme.

Eva så bort på markedsføringslæreren, som for å lede oppmerksomheten bort fra Truls. Egentlig kunne hun gi pokker i vold om hele lærerstaben kom, så lenge Truls kom, men om det var det som skulle til for å overtale denne merkelige personen på fest, fikk det så være. Før markedsføringslæreren rakk og svare på spørsmålet hadde daglig leder på akademiet tatt føringen.

- Ja, det må vi delta på. Er det noen som ikke har mulighet? Han myste utover bordet med sin sedvanlige flåsete mine. En mine han alltid inntok når han ikke hadde det fjerneste aning om hva som foregikk. Nettopp denne minen hadde blitt varemerke for at daglig leder ikke var på stasjon med omgivelsene. Slik var det også nå. Det som måtte være rimelig oppe i dagen for de aller fleste rundt bordet, var helt fjernt for daglig leder. Men i det minste greide han det umulige i Evas øyne. Han oppnådde å få aksept fra alle rundt bordet. Endelig skulle hun få kontroll over situasjonen hun hadde strevd med i ukevis.

Leiligheten var en liten ettroms leilighet på førtiseks kvadratmeter. Den lå helt i enden av korridoren i åttende etasje. Fra vinduene kunne en se ned på flyplassen og sundet som skilte Tromsø fra Kvaløya. En stor cruisebåt sneget seg under broen som forbant de to øyene og fra vinduet så det ut som om båten så det ut som at båten skulle ta med seg broen på sin ferd. Det kunne ikke være mer enn en halv meter klaring mellom skorsteinene på cruisebåten og broen. Leiligheten hadde opprinnelig tilhørt en gammel tante som på sine siste år hadde tilbrakt store deler av året på reiser. Noe også bokhyllen i leiligheten bar preg av der den var overfylt av reisehåndbøker for de fleste land i Europa. Det var spesielt mye bøker fra London og Paris, og det tydet på at nettopp disse stedene hadde vært flittig besøkt av den gamle tanten. Selv hadde Eva kun vært på bilferie til Nord-Sverige som barn. Bare det å dra på sydentur sammen med moren som 16 åring hadde blitt sett på som skummelt. For Syden var så absolutt ikke rette plassen for blonde uskyldige 16 åringer.

Så for en som over hode ikke kunne sies å være bereist, var reiselitteraturen fra tanten et eldorado å drømme seg bort i.

Bortsett fra den velholdte bokhyllen, var leiligheten spartansk innredet. Det lille av møbler som befant seg etter tanten var fra tidlig 70-tallet. Tapetene var gummiaktig. Den minnet mer om baderoms tapet, eller noe en polstret fengselsceller med, enn tapet som en klistret opp i en stue. Men det skulle vise seg senere at det var god grunn for at nettopp denne type tapet hadde blitt valgt. Eva hadde rigget til alt av stoler som var å oppdrive i leiligheten. For sikkerhets skyld hadde hun bedt sine klassevenninner om å bringe med seg campingstoler. Og det trengtes. For den lille stuen på knappe tjue kvadratmeter ble fullpakket. Kanten av stuebordet ble dekorert tett i tett med drinkglass etter hvert som gjestene fant sin tilmålte millimeter bordplass. De som ikke fikk plass rundt bordet,

okkuperte det som fantes av ledig plass, hvor alt fra vinduskarm til toppen av TV-en fungerte som bord. Midten av stuebordet var dekket opp med snacks og dipp i alle tenkelige varianter, noe Eva ettertenksom etterfylte der hun valfartet mellom spisekroken og stuebordet. Å være vertinne fordrer at en tar imot gjesten, bærer medbrakt øl og vin inn på kjøkkenet, plasserer det i kjøleskapet og forsetter resten av kvelden med å servere gjestene når de måtte ha behov for påfyll. I så måte er vertinnerollen et vedvarende jag mellom kjøkkenet og gjestebordet.

Truls satt i skinnstolen på enden av bordet med ryggen til kjøkkenet. Eva satt på en krakk ved siden av ham. Herfra kunne hun med letthet smette inn på kjøkkenet når behovet for mer drikke eller snacks meldte seg. Hun puttet CD-en med Amanda Marshall i stereoanlegget og skrudde opp volumet. CD-en hadde bare fem spor og ble gående i repetisjon resten av kvelden. Til slutt hadde tittelsporet Let it Rain krøpet inn under huden på gjestene og de sang med i refrenget av full hals. Det spilte ingen rolle om artisten hadde kommet til refrenget, for det ble sunget uavbrutt av gjestene uansett. Det var først når samtlige naboer i den åtte etasjers høye blokken begynte å banke i radiatoren, at lydnivået senket seg ned på et normalt nivå. Men det tok ikke lange pausen før refrenget ble sunget av full hals rundt bordet.

For det besynderlige med blokker, og da spesielt murhus er at en ikke med sikkerhet kan bestemme hvor støyen kommer fra. Og så lenge en ikke kan ta direkte kontakt med den som lager støyen, er det like godt å banke i radiatoren slik at lyden høres i alle leilighetene samtidig. Faren er dog at neste nabo blir irritert over bankingen i radiatoren og dermed slår tilbake på pur faenskap. Dette er moderne kommunikasjon i et bofellesskap hvor en til nød kan innrømme et høflig nikk i det en passerer naboen i hoveddøren. Klokken tre på natten hadde

bankingen i radiatoren tiltatt i slik styrke, at de første gjestene så det best å forlate åstedet.

- Denne er til deg.

Eva hadde plassert en miniatyrversjon av tyr fra en flaske Toro på bordet foran Truls. Han løftet den opp. Oksen var en typisk spansk versjon av en okse, en slik du forbinder med tyrefekting. Tyren hadde et rødt silkeband på ryggen som den hadde vært festet til flasken med.

- Den var fin.

En oppgitt mine trakk seg over ansiktet til Eva.

For et nepskrell. Måtte hun virkelig tegne det for han for at han skulle forstå at hun flørtet med han. Hun vendte tilbake til kjøkkenkroken for ikke å vise de andre gjestene hvor irritert hun var over den motstridige idioten som ikke kunne ta et hint. Akkurat der og da ønsket hun alle gjestene pokker i vold, slik at hun en gang for alle kunne få konfrontert ham direkte. For det var tydeligvis den eneste måten å få svar på hvorfor alle hennes forsøk på åpenlys flørting, nærmest tigging om oppmerksomhet hadde feilet. Han måtte da til helvete kunne fortelle henne direkte om han var interessert eller ikke.

Klokken viste fire i det den siste offisielle gjesten, som hun definerte det for seg selv, forlot leiligheten. Igjen var kun de to hun dro på hyttetur sammen med, samt Truls. Endelig var de alene. Alene i den forstand at de øvrige to gjestene godt visste hvilke følelser hun hadde for Truls, og var fullt innforstått med at dette var gutten hun ønsket å binde seg til. De var uansett begge jenter. Det vil si den ene av de to hadde skiftet kjønn til gutt tidlig i tenårene for at det rett og slett ikke passet han å være gutt i en jentekropp. Så i realiteten var det egentlig bare jenter igjen på festen i tillegg til Truls.

Truls følte seg utilpass. Situasjonen gjorde ham forlegen. Den siste personen som hadde fått ham til å føle seg som en ordinær gjest hadde nettopp forlatt selskapet, og nå var det plutselig han som var midtpunkt. Nå var han helt alene blant tre stykker som alle visste hva dette egentlig dreide seg om. Han bestemte seg for å trekke seg tilbake som den gode gjest han burde være. Han så det best å forlate en situasjon han ikke hadde kontroll over. Det var enklest slik. Slik hadde det alltid vært med Truls, hver eneste gang han hadde møtt en utfordring som han ikke taklet, hadde han forlatt.

Han husket godt den ti år eldre kvinnen han hadde hatt et forhold med og som han bare hadde forlatt og reist til Aberdeen uten så mye som å levne en unnskyldende forklaring. Han visste hele tiden de var sammen at han ville returnere til Aberdeen for å fullføre utdanningen sin. Men han unnlot å ta det opp med henne. Var det fordi hun var stedbunden? For det var ikke Truls. Nei, det ville han aldri bli. Det var ett av problemene hans. Hver eneste gang han kom til det punktet at han måtte ta standpunkt i livet sitt, så flyttet han på seg. Det var liksom enklere på den måten. Nytt sted, nytt liv, nye muligheter.

Men sånn var Truls, han trivdes i sitt eget selskap så til de grader at han rett og slett var redd for å dele sitt privatliv med andre. Han passet ikke inn i et fast forhold. Faste forhold ville begrense hans muligheter til å dyrke sin egen selvstendighet. Det å bestemme over sitt eget liv, når en skulle stå opp, hva en skulle gjøre, hva en skulle spise – ja alt det elementære som driver et menneske, følte han ville bli sterkt begrenset i selskap med andre. Det spilte egentlig ikke noe rolle om det var en eller mange i selskap med han. Det var nettopp det å bytte den friheten han nøt alene med det sosiale som skremte han.

Truls tømte de siste restene av drinken sin, så unnskyldende på klokken og reiste seg fra stolen. Gjestene i sofaen var fullt opptatt med å diskutere den perfekte

størrelsen på brystene på jenter og la ikke engang merke til at han gikk ut i gangen. Ganske bisarr diskusjon egentlig, ettersom begge egentlig var av samme kjønn. Truls kunne ikke for gud forstå hvordan en kjønnskifteoperasjon skulle endre den grunnleggende følelsen av å være født jente eller gutt. Rett nok aksepterte han at det ikke var for alle å fortsette å leve i den kroppen de var født inn i. Men samtidig kan en ikke kjøpe seg ny identitet gjennom kun å skifte det ytre. At identiteten kom med årene kunne han nok til dels akseptere, men det var utenfor hans rekkevidde og forså hvordan dette skulle gå til.

Truls hadde akkurat rukket å ta på se skoene og frakken i det Eva stod foran ham i gangen.

- Hva er det egentlig med deg?

- Ikke noe, jeg ble bare trøtt. Det har vært en lang og god fest og nå er det på tide å komme seg hjem.

- Vet du forresten hva den oksen jeg gav deg betyr?

- Nei.

- Begjær.

Øynene hennes var matte. Hun var oppgitt og lei over å kjempe for noe som var så uovervinnelig tregt.

- I flere uker har jeg forsøkt å få din oppmerksomhet, men du har virket direkte fjern. Liker du meg i det hele tatt!

Truls følte seg som en dust der han stod. Hvorfor kunne han bare ikke si at han likte henne veldig godt, men at han var redd. Redd for jobben. Han var jo lærer.

Hun var elev. Det spilte ingen rolle at det var hun som hadde blitt tiltrukket av han. De ble begge fanget i den generaliserende etiske regelen om at lærere ikke skal omgås elever privat. Og det var ikke hun som ville komme verst ut dersom forholdet skulle bli kritisert. Det var han. Der og da kunne han ikke velge mellom

kjærligheten og jobben. Inntekten jobben som lærer gav ham var hans siste livline. Greit nok at det ikke var så inntektsbringende som han skulle ønske, men det var uansett en sikker inntekt så lenge. Men det sårende, lengtende blikket til Eva fikk det til å krible i kroppen hans. Han bare kunne ikke avfeie henne med en kald skulder. Fortelle henne at dette var en umulighet. Han trakk henne til seg og kysset henne lidenskapelig på munnen. Der og da var de to sarte sjeler som lengtet etter en trygg havn, et sted hvor de kunne finne ly etter en strabasiøs ferd. Lite visste de om hvor strabasiøs ferden for motparten egentlig hadde vært.

Klønede begynte han å rive blusen hennes opp av bukselinningen og stryke hånden oppover magen. Alle hemninger som at han var lærer og hun var elev, ble skjøvet til side og de virkelige følelsene av lengsel tok overhånd. Med ett, stoppet han opp. Han skjøv Eva fra seg, grep dørhåndtaket og unnskyldte seg enda mer klønede om at dette var ikke rette tiden og forlot leiligheten. Det var som han hadde fanden i hælene der han med hurtige skritt gikk nedover korridoren. Han orket ikke å vente på at heisen skulle komme opp til åttende etasje og sprang nedover trappene. Det var som han ikke kunne komme seg fort nok bort fra Eva. Hva var det han flyktet fra? Frykt? Redsel for hva kollegene ville si? Nei, det var ingen av delene. Han var bare feig. Ja, det var det han var. Han hadde befunnet seg i en situasjon som han over hode ikke hadde kontroll over og blitt redd.

Igjen stod Eva der som er gigantisk spørsmålstegn, mer fortvilet enn noen gang. Hun var lei av å bli lekt med. Tilnærmingen ute i entreen hadde vært direkte klønede på et nivå som hun absolutt ikke hadde forventet av nettopp Truls.

Han virket jo så selvsikker og profesjonell i det daglige. Var hele tiden på toppen av situasjonen i møte med alle sorter mennesker, og det var nettopp det som hadde fått henne interessert. Men nå visste hun ikke hva hun skulle tro. Han ble bare merkeligere og merkeligere for hver dag som gikk. Eva ble stående igjen i

gangen og følte seg misbrukt i et uforståelig spill. Et spill som bare Truls visste utgangen på. En tåre rant nedover kinnene hennes. Hun tørket den irritert vekk. Hun hadde mest lyst til å skrike ut av full hals, men halsen hadde snøret seg igjen. Ut derfra kom det ikke så mye som et pip. Hun gikk inn på badet og vasket ansiktet. Eva ble stående foran speilet å studere seg selv, mens hun pustet dypt i et forsøk på og mote seg selv opp. Tårene trillet nedover kinnene. Hun måtte på ett eller annet tidspunkt returnere til sine gjester. Men hun visste bare så alt for godt at det første de kom til å spørre om var hvordan det gikk. Og det var et spørsmål hun bare ikke orket å svare på akkurat nå, for hun hadde ikke noe svar på det selv. Helst ville hun bare være alene.

Etter å ha stått foran speilet i ti minutter og kjempe mot den oppgitte følelsen som hadde satt seg i magen, en følelse som hun var alt for kjent med gjennom sitt relativt unge liv, bannet hun stille for seg selv og tvang seg selv til å gå tilbake til gjestene sine. De fikk bare komme med sine oppmuntrende beklagelser om hvilken idiot Truls var som ikke så hvilken skatt han hadde forlatt.

Før hun hadde rukket å ta i dørklinken til baderoms døren, stod de der begge to ute i gangen og ventet på henne. Blikkene som møtte henne fortalte alt. Uten å veksle ett eneste ord, tok de rundt henne og holdt henne inntil seg. De visste at det ikke hjalp å kritisere Truls for å få Eva til å føle seg bedre, for det var nettopp Truls hun ønsket å forelske seg i. Slik var det bare.

Truls hadde ligget hele helgen og angret på opptrinnet i gangen. Han var og forble en feig idiot. Her står verdens vakreste rose foran ham og sier rett ut at hun liker han, og han stikker med halen mellom bena. Hva var det egentlig som feilet ham? Dersom det gikk an å utføre en hjerne operasjon mot den idiotien han viste for en dag, burde han sporenstreks melde seg hos legen og skrive seg opp på listen.

Mandagen hadde han gruet seg for å gå på jobb. Han ble liggende lenge i sengen å vurdere frem og tilbake om hvordan han kunne sykemelde seg fra jobben. Han kunne ringe inn å si at han hadde blitt forkjølet. Men det ville mest sannsynlig ville bli oppfattet som at han var fyllesjuk fra festen i helgen. Siden hele administrasjonen hadde vært på samme fest, ville det uten tvil komme i hans disfavør om han var den eneste som melde seg syk påfølgende arbeidsdag. Truls tvang seg ut av sengen og dro ned til skolen så tidlig at han møtte vaktmesteren, i det han låste opp bygget for dagen. Resten av dagen tilbrakte han inne på kontoret, med unntak av den ene timen han måtte ned for å undervise reiselivsklassen. Da hadde han med vilje kommet fem minutter for sent til timen, og forlatt fem minutter før timen, rett og slett for å unngå et tilfeldig møte med Eva.

Det var sent på kvelden før han endelig motet seg opp og ringte Eva for å be om unnskyldning for den idiotiske oppførselen hans. Hun hadde vært avmålt på telefon. Forståelig nok. For hvem ville ikke bli betenkt over å måtte forholde seg til en slik idiot som han hadde vært. Gjennom hele dagen hadde han grublet på hva han skulle si. Han hadde skrevet ned ordene, veid dem frem og tilbake og øvd seg på å holde en lang tale om hvorfor han hadde vært så unnværende. Men da hun tok telefonen, var alle forberedelser som blåst for vinden. Han kunne ikke komme på noe annet å si enn unnskyld.

- Jeg liker deg veldig godt. Du er ei nydelig jente og jeg ville være idiot om jeg ikke satte pris på den oppmerksomheten du har gitt meg. Mitt store problem er bare at jeg ikke er vant til å bli sjekket opp av jenter. Jeg føler meg som en nybegynner på barneskolen når det gjelder å vise affeksjon på nært hold.

Han prøvde å forklare fadesen sist lørdag med at han var redd for å innlede et forhold til en student mens han var ansatt på Akademiet, men det var en unnskyldning Eva ikke ville kjøpe. Truls ville så gjerne gjøre opp for fadesene de siste ukene og spurte forsiktig om Eva ønsket å komme på middag hos han i løpet av uken. Han forventet seg et kontant nei, forståelig nok. For hvem ville ikke gitt opp etter å ha prøvd så lenge å fange oppmerksomheten uten å lykkes. Når Eva svarte ja og ønsket å vite om hvilken dag som passet, formelig hoppet han i stolen av glede.

- Hva med i morgen?

- Ja, det kan jeg godt.

Truls la fra seg telefonen og danset over kjøkkengulvet i ren ekstase. Endelig hadde han greid å gjøre det eneste rette. Han hadde for første gang vært ærlig og fortalt sannheten. Hvorfor skulle nettopp sannheten være så inni granskauen vanskelig å fortelle? Var det fordi sannheten var kjedelig og at den måtte forkles i en historie som virket enda mindre troverdig? Nei, det var fordi sannheten var virkelig. Den avslørte en svakhet ovenfor motparten som var vanskelig å innrømme. Derfor ble den alltid bekledd med historier og begrunnelser som på ingen måte virket troverdig.

Ovenfor sannheten finnes det ikke noe dersom, så, hvis – det finnes kun aksept eller ikke aksept. Sannheten vil uansett alltid bestå. Den vil ligge og tære på samvittigheten og kreve sin rett, helt til den kommer for en dag. Sannheten vil sette et varig preg på personen den blir fortalt til, og leve med personen resten av

livet. Det er derfor sannheter sårer mer, for de er ikke ikledd ord som pakker den inn til noe intetsigende, de er rett på sak. De er uangripelig.

- Jeg bruker parykk.

Truls snudde seg mot Eva, plasserte albuen i vinkel og løftet opp hodet slik at han kunne få bedre overblikk over ansiktet hennes. Lyset fra nattbordlampen spilte over ansiktet hennes og fremhevet de fine linjene. Huden var silkemyk og lyset avslørte et perfekt formet ansikt. Høye markerte kinnbein som rammet inn en rett nese. Alt med ansiktet var i rett proporsjon til det øvrige. Ansiktet var naturlig perfekt, på grensen til guddommelig. Det eneste som skilte seg ut i det dunkle lyset var øynene. De viste frykt. Frykt for hva han Truls skulle komme til å si.

- Ta den av.

- Nei.

- Hvorfor ikke. Du har jo et så naturlig pent ansikt. Jeg er sikker på at om du tar av deg parykken vil ikke det gjøre noe. Ansiktet ditt blir bare mer perfekt uten det forstyrrende håret.

Truls visste egentlig ikke hva han pratet om. For mannfolk er det å miste hår en naturlig del av oppveksten. Også de ønsket å beholde håret så lenge som mulig. Men når biologien hadde forutbestemt at de skulle bli født med høy hårlinje som bare skled lengre og lengre bak på hodet etter hvert som årene gikk, hadde mannfolk flest gitt inn for det uunngåelige og delvis barbert seg på hodet. Men en kvinne uten sitt eget hår var noe helt annet. Det var på en måte utenkelig, inntil den irske sangeren Sinnedad O'Connor fremførte Prince sin legendariske låt på TV uten et eneste hårstrå på hodet. Truls sammenlignet bildet han hadde av sangeren i hodet, med ansiktet til Eva og var hellig overbevist om at hun ville være enda penere enn sangere uten hår.

- Er det ikke ukomfortabelt å ligge med parykk?
- Jo, det klør noe inni helvete.
- For meg spiller det ingen rolle. Jeg ligger her ved siden av verdens peneste jente uansett om du har parykken på eller av.

Han la seg ned på puten, bredte armen over Eva og sovnet stille inn.

De første dagene i et nytt forhold er en prøvelse. En prøver å være overhyggelig med hverandre til det ytterste. Skjuler ens personlige uvaner som best er og går på tå hev for ikke å avsløre irriterende trekk for motparten. Frykten for å avsløre hvem vi virkelig er, er mer enn reell. Vi avventer med å hevde vår rett og kreve vårt personlige domene til vi føler oss trygge. Derfor vil dagene derpå være et evigvarende spill om hvem som skal avsløre sitt virkelige jeg først. Hvem er du, hva liker du, hvem kjenner du, hva interesserer deg? Spørsmålene formelig hagler i et forsøk på å sette en form for sosial radar på motparten. Hva om en ikke har noen annen interesse enn å se på TV. Betyr det at en er en slabbedask som trives med å ligge på sofaen og ikke gjøre noe.

Truls hadde opp gjennom årene aldri hatt noe problem med å være seg selv. Han var verken belest eller kulturelt belastet. Nei, tvert imot. Han anså seg selv som en slabbedask som trivdes foran TV-en eller PC-en. Når det kom til lesing, elsket han aviser. Han var narkoman etter aviser. Det spilte ingen rolle om avisen var gammel eller skrevet på urdu. Nei han likte å studere avisen fra kant til kant, irritere seg over idiotiske meningsytringer og forundre seg over lokal patriotisme. For ham var morgenen dagens høydepunkt. Da kunne han i ro og mak sitte og nyte stillheten og avisen sin. Det var noe magisk med morgenen. Fra total stillhet kunne han høre hvordan byen sakte våknet til liv. Søvndyssende mennesker som vandret nedover gaten på tur på jobb. Biler som hostet og harket i det de svingte

ut fra parkeringsplassen. Det var liksom noe rolig og avbalansert over menneskene som begynte på jobb før syv. Stikk motsatt av det stresset som de som begynte på jobb en time senere viste, der de hastet av gårde nedover gaten fem på åtte. Han hadde ålet seg ut av sengen, forvisset seg om at han ikke vekket opp Eva og sneket seg ut i stuen. Der hadde han laget seg kaffe og romstert i avisurven etter gamle aviser. Han hadde lagt alle ukens aviser i kronologisk rekkefølge foran seg på bordet og satt og bladde sakte gjennom dem.

I det klokken nærmet seg ti, begynte han å romstere forsiktig på kjøkkenet for å lage til frokost. Han var så livredd for å vekke Eva at han bruke all omhu i ikke å lage en eneste lyd i det han trakk frokostfatene ut av skapet eller romsterte etter riktig kjele for å koke egg.

Ut fra kjøleskapet å bedømme, var Eva tydelig opptatt av helse for hver krone. Det fantes ikke ett eneste spor av usunn mat i kjøleskapet, men derimot fylt til randen med oster og salater i alle varianter. Truls danderte ostene på et ostebrett og satte dem midt på bordet. Han helte vann i vannkokeren og tømte det ferdig kokte vannet over på en termos. Om Eva ikke var like iherdig kaffedrikker som han, hadde han i alle fall gardert seg med at det var varmt vann til også å lage en kopp te. Da eggene var lagt ned i vannet, gikk han forsiktig inn for å vekke Eva.

- God morgen, er du allerede våken? Eva lå og smilte til ham fra sengen.

- Ja, jeg har jo ligget og hørt på romsteringen din inne på kjøkkenet.

- Og jeg som forsøkte å være så stille. Har nettopp satt over eggene. De skulle være klar om syv minutter.

Truls gikk tilbake til kjøkkenet og plasserte melken på bordet. Akkurat der og da følte livet bare herlig. Han hadde funnet en ekte rose, en langstilket ensom rose som fikk det til å skinne rundt seg uansett hvor den stod. At akkurat han, som var

gjennomsnittet av gjennomsnittet skulle være så heldig å finne nettopp denne rosen gjorde ham opprømt og stolt.

- For en luksus!

Eva hadde ikledd seg en rød joggebukse og en rød hette topp og stod og beundret frokostbordet.

- Ja, du hadde jo så mye godt i skapene at det var ikke store problemet med å finne noe å sette tennene i. Jeg visste ikke om du drikker kaffe eller te, så jeg har bare kokt vann slik at du selv kan velge.

- Jeg drikker te, og jeg kan godt lage den selv. Har litt spesielle vaner i den avdelingen.

Eva åpnet kjøkkenskapet hvor Truls hadde hentet frokost tallerkenen fra. Den nederste hyllen var fylt til randen med medisiner og vitaminer, som hun metodisk plukket ut av skapet og hadde i en liten kopp. Teen bestod av et pulver som hun hentet fra en rød boks med noe som liknet på kinesiske tegn. Truls fant det best ikke å kommentere noe av det som foregikk. Med tiden ville hun nok fortelle ham om dette spesielle ritualet.

- Sovet godt?

Spørsmålet ble intetsigende der og da. De begge visste at det var noe mer påtrengende å snakke om enn om Eva hadde sovet godt. Men Truls kunne ikke for alt han ønsket få seg til å begynne samtalen med spørsmålet som han hadde ligget og undret seg over hele natten. Han visste rett og slett ikke hvordan en skulle formulere spørsmålet, slik at det ikke såret – hvis det i det hele tatt var mulig å stille spørsmålet uten å såre.

- Ja, jeg ble liggende å tenke en stund før jeg sovnet. Men når jeg endelig sovnet, sov jeg godt.

- Tenke på hva?

- At du ikke brydde deg om at jeg bruker parykk?

- Nei, det gjør jeg heller ikke. Jeg regner med at det er en god forklaring på hvorfor du bruker parykk.

- Jeg har hatt kreft i hodet og strålingen fjernet alt hår på hodet. Dette er noe jeg ikke får tilbake og derfor vil jeg måtte bruke parykk resten av livet. Legene forsikret meg om at jeg ville få håret tilbake etter at strålebehandlingen var over, men strålingen var så intens og langvarig at hårrøttene er permanent skadet.

Truls følte seg for første gang i sitt liv tapt for ord. Han visste at uansett hva han sa, ville det komme ut feil. For hvordan takler man egentlig en slik opplysning. Eva hadde nettopp fortalt at hun hadde overlevd den kanskje mest dødelige sykdommen som finnes på jorden – kreft. En ting var å ha kreft, men når den attpåtil var lokalisert til hodet, hadde den rammet på en plass hvor ingen legevitenskap er komplett. Hodet som er den mest innfløkte kroppsdelen ved siden av hjertet. Selv hjertet blir som smågutt å regne i sammenligning med hodet. Hjertet er i bunn og grunn bare en avansert pumpe. Hodet derimot kontrollerer hele kroppen, dens tanker og handlinger, hukommelse og følelser. En skade i hodet vil utvilsomt medføre uante konsekvenser for resten av kroppen.

Men han kunne ikke bare la være å svare henne. Uansett hvor dumt spørsmålet ville lyde, måtte han holde diskusjonen i gang. For dette var tydelig viktig for Eva å få forklart.

- Hvor i hodet?

- Bak i hodestammen, venstre ventrikkel.

- Har de fjernet svulsten?

- Ja, de opererte den bort i -94. Jeg måtte lære meg å gå på nytt ettersom de også fjernet balansenerven min.

- Men du er frisk nå?

Truls irriterte seg over hvor idiotisk spørsmålet lød.

- Ja, jeg er kvitt kreften. Men antibiotikaene som jeg ble fullstappet med mens behandlingen pågikk har både ødelagt tanngården min og ikke minst magen. Så selv om jeg er kvitt kreften, har jeg fått atopisk eksem som vil følge meg resten av livet. Det er derfor kjøkkenskapet er stappfullt av alskens remedier. Disse må jeg veksle mellom daglig for å prøve å holde kroppen i sjakk.

For enkelte ville det kanskje falle naturlig å fortsette utspørringen i det uendelige. Slik var det ikke for Truls. Han mislikte sterkt å grave og spørre. Ikke fordi han ikke var interessert. Nei, han regnet med at Eva vill komme til å dele erfaringene sine med han når hun var klar for å gjøre det.

Sykdommer har en tendens til å bli en belastning over tid. Begynnende medlidenhet er helt i orden. Men alle mennesker har behov for å legge de onde dagene bak seg og slippe å forklare seg over og over igjen. Beskrive de tekniske detaljene rundt selve skaden i detalj, opplevelsen på sykehuset og hvordan hverdagen fortøner seg etter skaden. Tilhørere vil som oftest kun befatte seg med det tekniske rundt sykdommer og har verken evnen eller lyst til å sette seg inn i den psykologiske virkningen som oppstår når en hele tiden må rippe opp i traumatiske opplevelser. Kreftforeningen har her en gigantisk oppgave. Hvordan kan en være til støtte for nåværende og tidligere kreftpasienter uten at det blir for mye? Er det virkelig nødvendig for en kreftpasient som er blitt befridd fra selve kreftsvulsten og hele tiden å bli påminnet om at den nesten tok livet av person? Er egentlig gruppeempati noe positivt?

- Hva har du lyst til å gjøre i dag?

Truls angret seg for det utrolig dårlige valget av ord. Her hadde han fått ta del i noe som var veldig viktig for Eva å få fortalt, og så greide han å avslutte hele seansen med noe så intetsigende som " hva ønsker du å gjøre i dag". I det minste

kunne han sagt at han var glad for at hun var frisk, at han var glad for at hun fortalte ham dette. Men stilt ovenfor en situasjon hvor det eneste en kunne gjøre var å være et vennlig medmenneske var det ikke noe rett og galt svar når det gjaldt å skifte tema. Utgangen fra slik gripende historier vil uansett virke unaturlig.

- Nei, vet ikke. Kanskje vi kan gå en tur.
- Ja, hvor da?
- Vet ikke, vi får se.

Hvordan bringes et forhold videre fra en første forelskelse? Tar hverdagen livet av lidenskapen og erstatter dette med monotont vennskap? Helt siden den første uskyldige forelskelsen på barneskolen, venner en seg til at hverdagen ofte byr på helt andre utfordringer enn selve tiltrekningen som brakte personene sammen. Er det slik at vennskapet skal utvikle seg til en sterkere tiltrekningskraft enn selve forelskelsen og slik holden denne ved lag? Eller er løsningen at det skal bringes barn inn i forholdet for å binde partene sammen? Statistikken viser med overveldende makt at det ikke finnes noen magisk oppskrift. Hverdagen kommer uansett med sitt monotone mønster på godt og vondt. For det er ikke til å unngå at hver og en av oss funderer over om dette er personen vi skal tilbringe resten av livet med. Vi bruker tidligere bekjentskaper og forelskelser som både nyttige og unyttige referanser i leting etter den magiske formelen for å få nettopp denne kjærligheten til å vare. Først når disse blir bevist eller motbevist føler vi oss sikker nok til å enten satse mer på vårt nåværende forhold eller avslutte det. Dette er nok en av hovedgrunnene til at de første dagene og ukene i et nytt forhold blir en prøvelse av usikkerhet.

Truls og Eva hadde helt forskjellige utgangspunkt i livet. Eva hadde levd et beskyttende liv ute på landet, hvor det mest vågale hadde vært bilferie til Nord-Sverige i tillegg til 4H leir i Trondheim. Visstnok hadde hun også vært i Syden som 16-åring sammen med moren. Men bereist regnet hun seg ikke for å være. Truls på sin side hadde vokst opp med flybilletter som kostet en slikk og ingenting. Gjennom faren som arbeidet i SAS hadde fribilletter brakt han ut i verden alt som tolvåring. Siden da hadde han fartet verden over og opplevd både fremmede kulturer og steder som Eva de fleste på hans alder bare kunne drømme om på den tiden. Men han var ikke den som skrøt av sine reiser. Nei, i utrolig monotone vendinger opplyste han omverden om at hadde det ikke vært for farens tilgang til

fribilletter, så hadde ikke han heller hatt mulighet til å utforske verdenskartet. Kimen til misunnelse er ofte i de ørsmå detaljene.

Drømmen om et bedre liv, enten det er å reise til en fremmed eksotisk plass eller bli Lotto-millionær skal ikke nødvendigvis deles med andre. Drømmer er personlige. De gir næring til positive vibrasjoner som får det til å tingle i kroppen. Drømmer bringer smilet frem og gjør dagen humørfyllt. Drømmer gir deg energi til å gå på livet med friskt mot.

Drømmer fortjener å bli fortalt til folk som kan lytte. Som kan motivere deg til å følge drømmen. De fortjener ikke å bli fortalt til personer som har mistet den. Som vil gjøre din drøm mindre viktig fordi de har en enda bedre.

At Truls var en drømmer var hevet over enhver tvil. Det var papirbunken i kjellerleiligheten hans et levende bevis på. Men der han satt på andre siden av bordet for den skjønneste jenta på jord, lovet han seg selv en ting. Han skulle bringe henne med seg til sine private drømmeplasser i utlandet. Sammen skulle de utforske alle de gode plassene han visste om, hvor livet bare var herlig.

Truls og Eva overlevde de første ukene sammen. Eva fordypet seg i forberedelsene til eksamen i markedsføring, mens Truls fortsatte å skrive på boken som han hadde arbeidet med de siste fire årene. Til høsten skulle Akademiet begynne et nytt kurs for langtidsledige, og Truls hadde tatt på seg oppgaven med å skrive en lærebok for kurset.

Sammen hadde de utviklet et egenartet språk hvor den første bokstaven i ordet ble utelatt. Kniv ble til niv, gaffel ble til affel og til slutt ble ordforrådet så spesialisert at de måtte virkelig ta seg sammen for ikke å prate på sitt egenartede barnslige språk når de var blant venner og familie. De hadde prøvd å forklare de nærmeste vennene teknikken bak det egenutviklede språket, men de hadde på

ingen måte sett humoren i det. De forstod rett og slett ikke poenget i det barnslige språket.

Det tok knapt en måned før Truls og Eva bestemte seg for å flytte sammen. Truls på sin side hadde ingen motforestillinger mot å gi opp sin kjellerleilighet. Et begynnende angrep av muggsopp oppetter veggene på soverommet hadde gjort det mindre trivelig å oppholde seg i leiligheten. Og det var heller ikke noe stor jobb for ham å flytte til Eva. For han eide kun en koffert med klær og en stasjonær datamaskin som han demonstrativt hadde kjøpt inn til kontoret.

I flere uker hadde han mast på sjefen sin om å få en ny datamaskin. Maskinen han var tildelt av Akademiet var av prehistorisk art og tok like lang tid å starte opp som en utgått russisk ubåt drevet på kull. Til slutt hadde han demontert kontormaskinen og satt den utenfor kontordøren. Om han ikke fikk ny maskin, så skulle han drive kontorarbeidet uten maskin inntil sjefen innså at det var umulig for ham å opprettholde aktiviteten uten tilfredsstillende redskap. Det tok to uker med håndskrevne notater før sjefen krøp til korset og tilbudte Truls et rentefritt lån på syv tusen kroner slik at han kunne kjøpe seg en maskin privat. Så snart et nytt budsjettår startet, ville samtlige maskiner på skolen byttes ut og da ville hele administrasjonen uansett få nye maskiner. Truls hadde akseptert tilbudet og gått ut for å finne seg det siste og mest oppdaterte maskineriet på markedet, et datatårn på høyde med et lite høyhus.

I det han bar monsteret av en maskin inn i leiligheten til Eva, kunne han se den første reelle bekymringsminen på ansiktet hennes.

- Hvor skal du ha den!
- På soverommet.
- Men der skal vi jo sove.

Eva så for seg et soverom som ble okkupert av et støyende, energisugende monster som ville dure dag og natt. Soverom var til for å sove i, ikke som et utvidet gutterom til oppbevaring av overdimensjonerte duppeditter. Hun visste bare alt for godt at når det gjaldt å konkurrere om oppmerksomheten med en datamaskin eid av en gutt, ville hun komme til kort. For var det en ting gutter elsket, så var det nettopp datamaskinen sin.

- Kan vi ha den i stuen da?

Truls plasserte stod med skjermen i hendene. Med sine nitten tommer, var skjermkabinettet på størrelse med en voksen TV. En svetteperle begynte sin sakte ferd nedover issen, der Truls stod og ventet på avgjørelsen om monsterets plassering.

- Sett den på soverommet, inntil videre. Men ikke okkuper hele skrivebordet mitt. Eva resignerte til sofaen. Hun visste bare så alt for godt at det lille søte skrivebordet inne på soverommet, skrivebordet hun hadde kjøpt på Fretex for to hundre kroner, ville bli oversvømt av den overdimensjonerte skjermen. Hun visste også at all kommunikasjon med Truls mest sannsynlighet ville foregå gjennom soveroms døren, nettopp på grunn av den helvetes tiltrekningskraft det monsteret ville ha på han. Og hun fikk rett. Ikke det at hun forventet noe annet. Så snart Truls hadde fått installert den siste komponenten til PC-en var det kun mikroskopisk plass igjen på det lille skrivebordet. Så mye for tanken om å benytte skrivebordet til å studere. Nå var det ikke plass til så mye som en penn, knapt nok et lite stykke papir å skrive på.

Eva hadde fått seg deltidsjobb på Match og grudde seg til å begynne på jobb. Butikkens kvinnelige sjef var som en hund etter de ansatte. En illsint liten terrier som ikke visste annet enn å bjeffe for å oppnå respekt. Hun hadde fått det for seg at det skulle være aktivitet i butikken til alle døgnets tider. Og nåde den som forsøkte å late som om det var stille. Selv om det ikke fantes en kunde i miles omkrets, skulle alle ansatte være opptatt med å sortere og henge opp klær på stativene. Det endte med at de ansatte flyttet om på klær bare for syns skyld, slik at de unngikk den uberegnelige vreden til sjefen når hun en og annen gang stakk innom butikken. Men selv det var ikke nok til å unngå hennes premenstruelle humør. Når hun toget inn i forretningen, gikk hun rett bort til kassen og skrev ut omsetningsrapporten fra kassarullen. En kunne formelig se sinnet stige opp i ansiktet hennes som en rød strek som startet fra haken og varmet opp kinnene og issen til det formelig dryppet av ansiktet, der hun studerte salgsslippen. I slike stunder var det ren risikosport å være i nærheten av kassen. Det ubegrunnede raseriet måtte ut og det falt som oftest på den som uheldigvis stod nærmest akkurat der og da. Situasjonen ble heller ikke bedre av at restauranten i etasjen over var under ombygging. Dette resulterte i at bygge støv sivet ned rulletrappen og bredte seg utover utstillingen som fint grått støv. Som en nevrotisk bevegelse når sjefen gjorde sin inntreden i butikken, var de ansatte alltid opptatt med å rense klærne for støv, selv om de allerede hadde gjort dette flere ganger i løpet av dagen. Men selv denne positive aktiviteten unngikk ikke sjefens vrede. For hun hadde en inn arvet evne til å få selv den sterkeste personen til å føle seg om en hjelpeløs liten dukke der hun toget frem.

Den pågående byggevirksomheten i forretningsgården gikk hardt utover huden til Eva. Kreftoperasjonen to år tidligere, med påfølgende strålebehandling hadde

frembrakt atopisk eksem over hele kroppen. Dette var en egentlig en barnesykdom. Men hvis den oppstod i voksen alder, ville den følge deg resten av livet, hadde hudlegen uttalt. Oppussingen av restauranten i etasjen over klesbutikken, gjorde at det fine bygge støvet trengte seg inn i hver eneste pore i kroppen. Støvet fremkalte kløe over hele kroppen på linje med den verste torturen tenkes kan. Det klødde ustanselig fra undersiden av tærne til toppen av hodet. Trangen til å flykte inn i et omkleddingsrom, rive av seg alle klærne og klø seg hemningsløst over hele kroppen var overveldende. Selv når hun betjente kunder, slet hun hemningsløst med ikke å klø seg. For den stikkende følelsen som bredte seg over hele kroppen var som ren terror.

Om kjøkkenskapet var fylt til randen med medisiner og vitaminer, var badet okkupert av kremer. Det var nattekrem, morgenkrem, dagkrem, fete kremer for ekstrem tørr hud, langtidsvirkende reparasjonskremer. Problemet var bare at hun fra barnsbens var tildelt en hudtype som mer liknet på en knusktørr svamp enn noe annet. Huden sugde kremene uavhengig av fettholdighet, inn på sekunder og etterlatte en tørr skorpe ytterst som skrek etter mer; mer.

Kreftoperasjonen hadde ikke bare skadet huden hennes. Den hadde også skadet hørselen og gjort henne overfølsom for monotone lyder. Dette gjordet det ekstra vanskelig å konsentrere seg på et kjøpesenter, hvor den monotone kaklingen fra kunder og arbeidskollegaer slet henne helt ut. Gjennom hele arbeidsdagen måtte hun kjempe om å konsentrere seg om å lukke ut de lydene som ikke var viktig der og da. Både dette og den konstante konsentrasjon om ikke å klø seg når det stakk som verst rundt omkring på kroppen, slet henne totalt ut.

Mot slutten av dagen gikk hun som oftest på reserven av reserven, og de daglige bussturene hjem husket hun mindre og mindre av. Det var som om kroppen var programmert til å bevege seg ned til busstoppet, sette seg på rett buss og gå av

på rett stoppested. Den ville bare hjem til en stille seng, uten så mye som et knyt av lyder. Bort med klærne som klødde. Smøre seg inn fra topp til tå med en kjølig krem og krype inn under dynen. Hun følte seg så sliten at selv den minste diskusjon kunne få henne til å bryte ut i gråt. For det fantes ikke et fnugg av energi igjen i kroppen i det hun slet seg bortover korridoren og inn i leiligheten.

Hvis hun bare kunne trekke seg tilbake til en stille gård på landet. Hvor den eneste forstyrrende lyden var fuglesang og sivet som blåste i vinden. Hvor det ikke fantes kaklende naboer og fly som drønnet over hustaket. Der skulle hun skaffe seg en hund og nyte livet. Men selv om tanken var både fristende og lukrativ, visste hun alt for godt at hun var og forble et storbymenneske. Hun rett og slett elsket storbyens liv og leven og ikke minst muligheten til å utforske alle de spennende klesbutikken som der var. For klær var rett og slett en lidenskap hun hadde og hun var stolt av nettopp det. Helt siden begynnelsen av tenårene hadde interessen vært der. Og gjennom årene hadde hun møysommelig bygd seg opp en garderobe som det stod respekt av. Ikke det at hun hadde fått alt som hun pekte på. Nei på ingen måte. Hvis hun ønsket seg noe spesielt, måtte hun værsågod arbeide for å oppnå det. Foreldrene hadde aldri gått utover den normale ukelønnen på hundre kroner, og det var først da hun begynte å arbeide som lørdagshjelp da hun var seksten at hun fikk mulighet til å kjøpe sine egne klær. Det var ikke fritt for at hele månedslønnen gikk i klær. For hva kan en egentlig forvente seg når butikken gav en anledning til å ta ut klær i stedet for lønn. Lønnen måtte en vente på helt til slutten av måneden, mens klærne kunne en ta med seg der og da. Da var det helt naturlig at en motefantast som henne fikk tilnærmet null i månedslønn den første tiden.

Eva ble liggende i sengen å tenke. Hun hadde skiftet fra arbeidsklærne til sine favorittklær. En utvasket rød bomullsbukse som hadde seget som et slapt nett i baken og en brun hettegenser i bomull. Selv om kroppen formelig hylte etter hvile, hadde hun tvunget seg til å smøre seg et knekkebrød og fått i seg en kopp grønn te før hun besvimte i sengen. Hun hadde trukket hettegenseren over ansiktet, ørepropper i ørene og sovnet så snart hodet traff hodeputen.

Hun visste ikke hvor lenge hun hadde sovet da Truls strøk henne forsiktig over kinnet og sagt at middagen var snart klar. Hun hadde smilt tilbake og sagt at hun kom snart. Han hadde gått tilbake til kjøkkenet for dekke bordet. Var Truls den rette? Var det ren forelskelse hun følte for Truls, eller var det rett og slett at hun søkte en rask erstatning for sin tidligere kjærlighet som hadde forlatt henne på sykesengen. Hun hadde vært oppriktig forelsket i Frode en gang. En gang, før han visste seg fra sin beste side for å si det mildt.

Helt siden 16 års alderen hadde hun og bestevenninnen valfartet til uteplassen Rogers på Stortorget på lørdags ettermiddag. Eva hadde fått jobb som lørdagshjelp på La Petit, en av byens fineste motebutikker på den tiden. Bestevenninnen jobbet hos moren som drev hudpleiesalong i Vestregata. Det var ikke slik at Rogers var sentrum av universet. Nei på ingen måte. Men i konkurranse med å humpe på den siste bygdebussen hjem til lørdagsgrøt sammen med foreldrene, var enhver uteplass å foretrekke. Og da spilte det ingen rolle at klokken bare var tre på ettermiddagen og at det var mange timer til selve diskoteket åpnet dørene. For grøt er grøt og i valget mellom det på en lørdags ettermiddag og uteliv er aldri vanskelig for en 16 åring.

Lørdagene var liksom den store dagen i uken. Trikset var å komme seg inn på uteplassene så tidlig som mulig og holde seg i skjul til dørvaktene kom i syvtiden,

i et fortvilet forsøk på å få oppleve resten av kvelden på diskotek i byen. For det var regnet som et stort nederlag å måtte ta siste bygdebuss hjem til foreldrene og den evinnelige kjedelige TV kvelden i stua. Men som oftest endte lørdagene med nettopp det resultatet. Uansett var en lørdag ikke nødvendigvis lik den neste, og så snart en ny helg meldte seg, våknet også håpet om at de denne gangen kunne lykkes med sin plan.

Frode hadde vært en av de kule guttene på Rogers. Verdensvant og selvsikker. Det var dette som hadde sjarmert den ungdommelige og naive jenta som på ingen måte kunne skryte på seg at hun var verdensvant. Eva hadde fulgt ham på hans mange reiser til både London, Oslo, Stockholm og København. Der hadde hun som oftest hadde blitt etterlatt for seg selv mens han gjennomførte sine forretningsmøter. Hun hadde hun trasket pliktoppfyllende gatelangs mens hun ventet på å bli tilkalt for å kaste glans over han i forretningsmiddager. Hun hadde vært hans private dukke som kun skulle vise at han var en suksessrik forretningsmann som hadde en pen jente ved sin side, slik alle suksessrike forretningsmenn burde ha. Trodde han.

Det var først i -93, da sykdommen rammet at hun virkelig oppdaget hvilken feiging han i realiteten var. Hun hadde nettopp startet språkstudier på universitetet og så lyst på livet. Det var like etter studiestart at hun begynte å føle seg uvel. Magen slo seg helt vrang og tidvis kvalme og oppkast gjorde det nærmest umulig å følge undervisningen. Men hun tvang seg selv opp om morgenen for å gå til forelesning. Det var liksom det som var forventet av henne. Slik hadde det alltid vært. Til slutt ble kvalmen og oppkastene så regelmessige at hun ikke maktet og konsentrerer seg på de daglige forelesningene. Hun ble omsider innlagt til observasjon på sykehuset. I tiden som fulgte ble hun skuflet mellom avdelingene med undersøkelser i hytt og pine. Legene hadde teorier om alt fra magesår til feil på

balansesteinen i øret. For å bevise det siste ble hun satt i nakkekrage og måtte sitte oppreist i tjuefire timer. Uten resultat. I mangel av andre fruktbare teorier begynte legene å undres på om hun led av anoreksi, noe de i god legevitenskap sa rett ut. Så lenge de ikke kunne finne noe galt med henne, måtte hun da forstå at hun ikke kunne ligge på sykehuset å ta opp sengeplasser. Disse var forbeholdt dem som var syk, ikke de som latet som om de var det.

Eva innså at hadde det ikke vært for moren hennes, hadde hun ikke ligget her i sengen i dag. Moren som arbeidet som operasjonssykepleier på sykehuset, hadde tryglet på sine knær om at det ble tatt en CT-røntgen. Legene som allerede hadde bestemt seg for at datteren led av spiseforstyrrelse og var ikke direkte villig til å etterkomme morens ønske. Men hun gav seg ikke. En halv time før resultatene av CT røntgen var klar, hadde den indremedisinske overlegen overhøvet Eva om at hun måtte selv finne ut hva som var galt med henne. Hun kunne da ikke ligge der og ta opp plass.

Når han så kom springene inn på rommet hennes tretti minutter senere i full panikk og gjorde henne oppmerksom på at de hadde funnet fem store kreftsvulster i lillehjernen, som lå i 4 ventrikkel – malingt epidromm, var hun bare glad. Endelig var det et logisk svar på lidelsene. Der og da brydde hun seg rett og slett ikke om utgangen. Hun var bare glad for at hun hadde fått et svar. At mistanken om at hun egentlig var en selverklært hypokonder ble grundig gravlagt.

Innen timen var omme var hun på operasjonsbordet på kreftavdelingen og i de neste tretti dagene ble hun strålt fra issen og helt ned til nederste ledd i ryggraden. Smerten var ubeskrivelig. Som et rent helvete uten grense. Det var først da hun innså hvilken feiging Frode var. Når hun som mest trengte en hånd å holde, da flyktet han unna med halen mellom beina. Hun var ikke lengre den fine dukken han kunne bringe med seg for å imponere sine venner og forretningskolleger. Hun

var en pleiepasient som trengte omsorg, noe han over hode ikke hadde til hensikt å tilby henne.

- Middagen er servert.

Truls smilte utålmodig der han stod i døråpningen.

- Hva er det til middag.

Eva angret seg i samme sekund hun stilte spørsmålet. En spør bare ikke om hva som serveres til middag når en er så heldig å få den servert på et fat. Men spørsmålet falt bare naturlig inn.

- Pannekaker med havre.

- Havre?>

- Ja, jeg fant en ny type pannekaker på butikken og tenkte at vi kunne prøve det.

Truls gikk tilbake til kjøkkenet. Eva fortsatte ut på badet, tok en vaskeklut og la over ansiktet. Hun ble stående i ett minutt og lot varmen fra kluten bre seg utover ansiktet. Hun ønsket ikke å vise Truls at hun var sliten og hadde grått stille for seg selv.

- Går det bra.

- Nei, sa hun mutt. Eva så ingen poeng i lengre å skjule hvor sliten hun var. Hun var lei av å skjule angsten, lei av å kle denne inn i et perfekt ytre for å skåne omgivelsene. Hun var lei av og hele tiden å ikle seg en maske som med store bokstaver hylte ut at hun var frisk. For det var hun ikke. På langt nær.

Truls visste ikke helt hvordan han skulle takle situasjonen. Det var første gang siden han og Eva hadde funnet hverandre at hun hadde visst en negativ side. Hvert eneste bein og hver eneste muskel i kroppen viste at hun var sliten, men Truls fikk seg bare ikke til å spørre hva som feilet henne. Han ble bare sittende stille å studere henne, mens han forsiktig danderte den første pannekaken på tallerkenen. Det åpenbare spørsmålet om hvorfor, ble bare hengende i luften uten å bli uttalt.

- Jeg er bare så sint. Nei ikke sint, forbannet.

- På hva?

Eva fortalte Truls om kreftoperasjonen og anklagene om at hun var hypokonder som legene hadde kommet med. Selv om hun hadde egen leilighet i byen, måtte hun flytte inn hos foreldrene etter operasjonen. For den påfølgende operasjonen og etterbehandlingen med stråling hadde visket bort både taleevnen og bevegelseevnen. Hele vinteren gjennom i -94 måtte hun lære seg å snakke og øve seg på å gå på nytt.

Det var over hode ikke enkelt, ettersom balansenerven hennes også ble skadet under operasjonen. Vinteren nittifire hadde vært helt jævlig for å si det mildt. Medisinen som skulle dempe ettervirkningen av strålingen hadde vært utdelt i så små doser at hun hadde ligget å vri seg i smerte natt etter natt i flere måneder. Moren som stod for doseringen var redd for at Eva skulle bli avhengig av det tunge narkotiske stoffet, og ville ikke at hun skulle bruke for mye av det. Eva hadde fortvilt forsøkt å forklare henne at smerten var utålelig, men til ingen nytte.

- Det jeg faktisk er redd for er at du ikke kommer til å like det du ser.

- Ikke liker hva?

- At jeg ikke har hår og må bruke parykk resten av livet.

Det var ikke det hun mente. Hun var redd for at synet av den blanke skallen og det gapende såret bak i nakken skulle få Truls til å se på henne som pasient og ikke en fullstendig person som han kunne bli glad i. For hun var lei av å bli sett på som kreftpasient som måtte ha hjelp til absolutt alt. Hun ønsket å være selvstendig.

- Det tanken har ikke engang streifet meg. Uansett om du har hår eller ikke, så er jeg glad i deg og vil fortsette å være det. Men jeg må ærlig innrømme at jeg er nysgjerrig på hvordan du ser ut uten parykk.

Eva grep hårfestet med høyre hånd og løftet parykken forsiktig vekk fra hodet. Hun var glattbarbert over hele hodet. Spredte felter av dun dekket hodebunnen, men langt fra nok til å utvikle en komplett hårbunn. Formen var anatomisk perfekt. Den fikk ansiktet hennes til å se enda mer majestetisk ut, nærmest som en egyptisk dronning. At han i det hele tatt hadde sammenlignet Eva med Sinnedad O'Connor var idiotisk. For Eva var ti ganger søtere enn Sinnedad.

Eva snudde hodet mot siden og pekte på arret bak i nakken. Truls reiste seg fra stolen og gikk bak henne for å studere arret nærmere. Det var et fint, nærmest usynlig kutt som gikk fra ryggvirvelen til midt oppe i bakhodet.

- Bare kjenn på det.

Det var som hun leste tankene hans. Han hadde lyst til å kjenne på arret men turte rett og slett ikke. Han visste at arret ikke kom til å åpne seg om han gjorde det, men det var noe skjørt med det. Det var ikke som et hvilket som helst arr. Dette var hodet, den mest dyrebare delen av kroppen. Arr her er ikke som andre arr. De symboliserer på en måte det utenkelige, et innbrudd i selve styre-systemet til kroppen, der tanker formes og kroppens funksjoner styres fra. Her bestemmer vi oss for hva vi ønsker å se på TV; hva vi ønsker å spise; hvilke klær vi skal ha på oss; hvordan vi skal opptre i det vi møter mennesker på gaten. Arret var et innbrudd i det som gjør oss til menneske. Uten hodet er det rett og slett ikke behov for resten av kroppen, for den vet ikke hva den skal gjøre om hodet ikke forteller den det.

- Hva er dette?

Truls strøk fingeren forsiktig over en ruglet linje som gikk fra nakkegroppen over ørene, og rundt pannen.

- Det er strikken fra parykken. Du kan selv tenke deg hvor godt det er å gå med en plastpose tredd overhodet hver eneste dag, spesielt på varme dager.

- Kan godt tenke meg at det ikke er noe godt. For min del trenger du ikke ha på deg parykk i det hele tatt. Jeg synes nesten du er penere uten.

Eva sendte ham et varmt smil. Hun reiste seg opp, grep parykken og fortsatte ut på badet. Da hun kom tilbake hadde hun et rødt tørkle på hodet.

- Mye bedre.

Julestria er et evig mas. Allerede i oktober i det vintermørket brer seg som en kald skulder over Nord-Norge; stripper den fargerike skogen for det siste gjenstridige løvet og blåser marginen ut av ryggraden på en stakkars, begynner angsten for julen å nærme seg.

Truls hadde mistet glede ved julen. Gleden over å samles til pyntet hus, god mat, julegaver som strekte seg som er eventyrberg fra peiskorken, rundt juletreet og bortover mot spisekroken. Julegaveberget hjemme var så enorm at det tok hele kvelden og litt av natten før alle julegavene var åpnet. Deretter var det de obligatoriske telefonsamtalene med familien som var samlet til julefeiring rundt omkring i landet. Som gutt, hadde han gledet seg til jul allerede på slutten av sommeren. Julen var selve bekreftelsen på at han hadde en fin familie.

Men ikke nå lengre.

Julegleden forsvant i åttifire. Det var det året han mistet sine to kjæreste onkler i flyulykke i Vadsø. Helt siden han som syvåring hadde fått lov på egenhånd å ta bussen til bestemoren, hadde han tilbrakt helg etter helg på Bardufoss sammen med sine onkler. De jobbet begge i Luftforsvaret og var i tillegg lidenskapelig interessert i håndball, noe som gjorde at de kunne tilby en nysgjerrig liten gutt både spenning og aktivitet langt utover det han noen ganger hadde opplevd hjemme i Narvik. Det å få være med inn på en ordentlig flybase og se jagerfly, tanks og våpensystemer var som å oppleve julen og bursdag på en og samme gang.

5. februar 1984 åpnet Dagsrevyen med at tre personer var savnet i en småflyulykke i Vadsø. Flyet skulle fly fra Vadsø til Kirkenes men hadde ikke ankommet Kirkenes som avtalt. På grunn av at flytårnet i Vadsø hadde vært ubemannet, visste ingen hvor eller når flyet hadde forsvunnet. Det eneste de visste var at det ikke hadde dukket opp på radaren til flytårnet i Kirkenes til avtalt tid.

Sekunder etter ringer telefonen. Hans eldste søster går ut i entreen hvor telefonen står og plukker opp samtalen. Stillheten som fulgte får det til å gå kaldt nedover ryggen. Den uvirkelige nærmest obligatoriske observasjonen av en tragedie som ikke påkrever empati, er ikke lengre obligatorisk observasjon. Det er virkelighet. En virkelighet som sakte kryper opp gjennom ryggraden og sletter ut all evne til og tenkte klart, inntil kroppen inntar en posisjon som en dysfunksjonell amøbe ute av stand til å fatte den minste beslutning.

Skal en skrike; skal en trøste; skal en rømme; skal en lete. Spørsmålene river og sliter ustanselig i hjerne og tapper en for krefter i en slik fart at kroppens funksjoner rett og slett slår seg av i et fortvilet forsøk på å bevare kontrollen. Igjen sitter et levende dødt menneske og bare stirrer tomt ut i luften foran seg.

Dagen etter var flyulykken førstesidestoff i samtlige av landets store aviser, og lokalavisen i Narvik hadde bilde av onklene til Truls over hele førstesiden med overskriften om at uerfaren flyger forårsaket flystyrt. Truls visste godt hva avisen mente, for han hadde selv vært med onkelen ned på flystripen på Bardufoss og studert ham der han forberedte seg på å ta den endelige prøven for flysertifikat. Han hadde akkurat bestått prøven siste gangen de besøkte Narvik sammen og Truls hadde vært full av forventning til neste gang han skulle komme på besøk, for da skulle onkelen ta han med på en flytur.

Nitten år gammel trådte Truls inn som surrogatfar for fire unger, hvor den yngste ble født en måned etter selve ulykken. Fra å være en glad og ubekymret tenåring uten den minst kunnskap om det voksne liv og hva det krevde av et menneske, hadde han kastet seg inn i en utfordring som selv ikke en voksen person med mange års erfaring i barneoppdragelse ville våge seg på. Ikke bare skulle han takle sin egen sorgprosess, men han skulle hjelpe både sine tanter, nevøer og nieser med den tunge sorgprosessen som følger. Den ventende militærtjenesten ble

skreddersydd for hans behov, hvor beordring til Bardufoss var klar lenge før han trådte inn på sin første sesjon. Pålegg om å bo på brakke inne i militærleiren ble fraveket. Krav om deltakelse på øvelse ble lagt til selve flybasen og varte ikke lengre enn en normal arbeidsdag. Alt for at han skulle kunne tilbringe mest mulig tid sammen med familien.

I tiden som fulgte bodde han vekselvis en måned hos hver av tantene og en normal tjenestetid på femten måneder i Luftforsvaret ble til to år.

Hele denne tiden hadde han fortrenget sin egen sorgprosess. Ikke at han ikke ønsket å dvele over minnet av sine onkler som han satte så umåtelig pris på. Men han anså det viktigere å være en god bror for de fire små ungene de etterlot. Det forbildet onklene hadde vært for ham, ønsket han å videreformidle ovenfor deres egne unger. Først da han flyttet til Aberdeen for å begynne på sine universitetsstudier, ble han oppmerksom på at han ikke hadde fått mulighet til å bearbeide sin egen sorg. Og det var heller ikke hans fortjeneste at sorgprosessen ble bearbeidet. Det første studieåret hadde han fått seg rom på studentbyen Hillhead Halls i Old Aberdeen. Studentbyen var den største av tre studentbyer og bestod av 12 boligblokker som dannet en liten bydel på toppen av en høyde over elven Don på nordsiden av Aberdeen. Studentleilighetene bestod av seks rom, hver på knappe seks kvadratmeter. I enden av korridoren var det lagt til rette for et tekjøkken, toalett og bad som de seks beboerne delte seg imellom.

Måltidene ble inntatt i en felles matsal i underetasjen av hovedbygningen som lå i midten av høyden.

Truls hadde pliktoppfyllende møtt opp til den daglige matserveringen klokken halv seks, men etter en uke med militær presisjon på utdeling av uspiselig mat fra matronene bak disken, hadde han fått nok av fellesmåltidene. Kafeen i første etasje var mer innbydende. Der kunne han sitte helt alene å nyte en tallerken med

tomatbønner, pølse og pommes frites. Selv om det kanskje ikke var for middag å regne, var bønner og pommes frites å foretrekke mot det bombenedslaget av skotsk nasjonalrett som ble servert i etasjen under.

Haggis kan godt være skotsk nasjonalrett, men det var uansett det mest grusomme Truls noen gang hadde satt sine tenner i. Bare tanken fikk magen til å vri seg i smerte. Og når en sammenlignet den tomme kafeen med horden av nær seks hundre mennesker som stimlet sammen i etasjen under, var valget enkelt.

Han hadde lagt merke til en eldre mann, med snille øyne og gråsprenget tykt hår, som hadde gjort det til vane å spasere gjennom kafeen hver dag han satt der for seg selv. I begynnelsen hadde han bare hilst på Truls med et høflig nikk og gått videre. Etter å ha gjort det samme gjennom en hel uke, hadde han til slutt stoppet opp og spurt om det stod bra til. Truls hadde oppfattet spørsmålet som en hverdagslig høflighetsfrase som så ofte sendes ut uten mål og mening, og hadde svar i likelydende målløs mening. Mot slutten av den andre uken hadde mannen spurt om han kunne sette seg ned. Truls hadde gitt ham et bekræftende nikk mot stolen på andre siden av bordet. Mannen var Dean på Hillhead Halls. Truls visste ikke helt hva det innebar, men brydde seg heller ikke om å spørre. Han regnet med at han tidsnok ville få vite det.

Mannen ville gjerne vite hvilke studier Truls tok på universitetet. Truls hadde fortalt ham i korte vendinger at han studerte økonomi og internasjonal politikk. Han ønsket ikke å virke direkte fraværende i diskusjonen, men han var på tross av den hyggelige mannen mer opptatt av å få gjennomføre sitt daglige middagsmåltid i stillhet. Han anså ikke seg selv for å være enslig. Han likte bare ikke det evinnelige surret fra matsalen i etasjen under. Men Dean hadde tydeligvis sett noe i denne ensomme nordmannen som han ikke ville gi helt slipp på. Mot slutten av måltidet

hadde han invitert Truls til en kaffe inn på kontoret hans. Truls hadde i høflig avslått invitasjonen med at han måtte tilbake til hybelen for å studere til en deleksamen. Og slik gikk uken. Truls satt alene i kafeen med sin sedvanlige rett bestående av tomatbønner, pølse og chips. Etter å ha inispisert horden av studenter i etasjen under, kom Dean opp og satt seg ned sammen med Truls. De pratet om alt og ingenting, hvorpå Dean inviterte Truls inn på kaffe etter måltidet. Til slutt hadde han motvillig akseptert invitasjonen og fulgt med inn på kontoret. Han hadde følt seg utilpass. Det var noe unaturlig med hele seansen, og mest ønsket han å flykte langt unna denne merkelige personen. Men samtidig var det noe magisk rolig med mannen som pirret nysgjerrigheten hans.

Kontoret hans var knapt større enn rommet Truls selv disponerte. Kontorpulten var trengt opp mot den innerste veggen og en lav dyp fløyelsstol var klemt inn mellom kontorpulten og veggen. Bokhyllen bak skrivebordet var tom for bøker med unntak av en bibel. Truls antok at dette ikke var hans faste kontor, for det manglet enhver følelse av akademisk aura. Et akademisk kontor tilhørende en Dean skulle være overfylt med bøker. Støvete massive bøker som oste av lærdom. Kontoret de nå befant seg i var rett og slett kjemisk rensert for enhver akademisk innflytelse.

Truls vred seg i stolen. Han nippet ikke til kaffen. Han drakk den i store slurker i håp om at møtet kunne bli kort og effektivt, slik at han kunne komme seg unna. Dean enset hans nervøsitet og forsikret han om at han som ansvarlig for Hillhead Halls først og fremst var opptatt av at nye studenter hadde det bra. Døren hans ville alltid være åpen, og Truls var hjertelig velkommen til å ta kontakt når han måtte ønske, uansett grunn. Ordene ble sagt i en vennlig informativ måte. Men det var noe mellom linjene som tilsa at denne samtalen ikke ble tilbudt hvem som helst. Dean hadde oppfattet noe med Truls som han ikke ville gi slipp på.

Oppfordringen om at de måtte holde kontakt var ikke bare sagt i en tilsynelatende uformell gest. Det virket som en ubrytelig lovnad om at han ville følge ham opp, uansett om han likte det eller ei.

De ble sittende å småprate i en time denne første gangen og Truls måtte love på tro og ære at han tok kontakt med Dean på hans vanlige kontor nede på universitetet allerede uken etter. Truls hadde svart litt avvikende at det kunne han godt gjøre. Men der og da hadde han ikke noe videre ønske om å overholde avtalen. Dean visste nok dette allerede, og hadde vært meget bestemt på å avtale både dag og tidspunkt, slik at han ikke hadde noe mulighet til å slippe unna.

Hadde det ikke vært for stabukken av en prest, for det var egentlig det han var av profesjon, hadde nok Truls aldri fått bearbeide sin egen sorg. Det ene påtvunget møte ble til ukentlige samtaler, hvor de i løpet av året ble meget gode venner. Truls og presten snakket om alt fra studier til sport og jenter. Men Truls unnlot med vilje å fortelle presten var at han var på god tur til å bli alkoholiker. Presten var fullt klar over at studenter likte å slå seg løs i ny og ned, og at alkohol på ingen måte var et fremmed element. Men Truls nøyde seg ikke bare med å feste i helgene. Nei han fortsatte festene utover uken. Det var hans måte å døyve smerten på. Savnet av onklene som han holdt så høyt, virket mindre i bunnen av en flaske vodka. En flaske ble til to, for deretter å fylle på med enda en når han gikk ut på byen. Som han gjorde både fredag, lørdag, søndag og onsdag. At studiene det første året gikk rett vest, gav han bare enda mer grunn til å drukne sine sorger i bunnen av flasken. Han husket meget godt den gangen han brast ut i gråt og presten for første gang reiste seg fra kontorstolen og kom rundt og hold ham hardt inntil seg. Gjennom et helt år hadde han forsøkt å holde sorgen i sjakk. Prøvd å unngå emnet som hadde påført ham så mye smerte når han fikk mulighet til å tenke. For flyet ble aldri funnet. Det ville aldri finnes en grav som Truls kunne

besøke for å si farvel. Takke for alle de fine dagene de hadde hatt sammen. Dean hadde ikke bare vært en god samtalepartner. Han hadde vært sjelesørger for Truls, med en enorm innsikt og tålmodighet. Han hadde greid det umulige, å vekke en livsgnist i Truls som aldri senere kom til å slukkes.

Da Truls returnerte til Aberdeen etter sommerferien for å ta fatt på et nytt studieår, var Dean borte. Det året de hadde hatt sammen var prestens siste år på universitetet, før pensjonstilværelsen innhentet ham. Truls som hadde gledet seg til å returnere tilbake etter sommeren og møte sin gode venn følte en plutselig sorg over ikke lengre å ha den trygge havnen å vende seg til i tunge stunder. Det eneste som var igjen av den rare gamle mannen, var et personlig brev som hadde etterlatt hos sin sekretær. Der forklarte han at han nå var pensjonert og hadde trukket seg tilbake til gården sør i Skottland. Han takket for de gode samtalene i løpet av året og all den gleden som Truls hadde gitt ham. Presten håpet på at de kunne holde kontakten selv om han ikke lengre var ansatt på universitetet, og at han var velkommen til å besøke ham når som helst.

Truls tok aldri mer kontakt med presten, men beholdt brevet og tok det frem hver eneste gang det buttet imot. For selv om han var for feig til å ta kontakt, varmet tanken på at han hadde en god venn i nærheten hver eneste gang han leste brevet.

Julestria kan også være noe magisk. Julen kan også benyttes til å ha det godt med seg selv. En kan distansere seg fra det evige maset med gaver, påtrengt familiehygge og falsk takknemlighet for ting en med sikkerhet vet vil bli plassert nederst i skapet for aldri mer å se dagens lys.

Det var nettopp en slik magisk julefeiring Truls skulle ha. I det han stod der og strøk hånden forsiktig over hodet til Eva, bestemte han seg for at dette var jenta han ville dele resten av livet med. Det var ikke noe hvis eller så med avgjørelsen. Han følte for første gang i sitt liv en inderlig glede over å ha funnet noe som virkelig hadde en historie og fortelle. En person som kunne sette pris på den varmen som han så inderlig ønsket å dele. Eva var nettopp denne personen og der og da bestemte han seg for å fri til henne på nyttårsaften.

Truls og Eva hadde det godt sammen den høsten. Moren hans fylte seksti år i september det året, og familien hadde trumpet sammen en gigantisk fest for henne på Bardufoss. Han hadde overtalt Eva til å bli med på bursdagsfeiringen, men med vilje utelatt å fortelle hvor mange som ville være der. For Eva kom fra en liten familie, hvor kjernefamilien og slekten til sammen ikke utgjorde mer enn tolv stykker. Truls sin kjernefamilie og slekt utgjorde mer enn tretti stykker. Når en i tillegg tok med nære venner av familien, ville det være nær seksti stykker på bursdagsfesten. Det var kanskje ikke den beste måten å introdusere Eva inn i familien på, men det var den første og beste anledningen som bød seg den høsten. I november bestemte de seg for å pusse opp soverommet. Den gyselige ruglete baderoms tapete fra tidlig syttitallet skulle byttes ut med en klassisk mørk grønn papirtapet til over trehundreogfemti kroner rullen.

Det tar ikke mer enn en helg, hadde Truls optimistisk erklært og flyttet soverommet ut i den tjue kvadratmeter store stuen. En helg ble til en uke, en uke ble til to og snart var måneden over. Først når all innredningen var revet bort fra

soverommet, ble det avdekket hvorfor den grusomme gummierte tapetene hadde blitt valgt. Den armerte betongen var like hullet som en råttent sveitserost. Dermed ble det fire uker med støv, banking, banning og slit før den nye tapetene i det hele tatt kunne limes på veggen. Men de ble ferdig i tide, som vanlig er med oppussing like før jul.

Eva hadde invitert Truls til å feire julen sammen med hennes familie, noe Truls gledet seg til. Det var liksom noe annet å feire julen med fem stykker enn med seksten. Da julekolleksjonen kom inn i Match butikken hvor Eva jobbet, hadde hun med en gang lagt sin elsk på fem utrolige stilige PTA dresser. Truls hadde ingen anelse om hva en PTA dress var. Langt mindre om hvorfor den var så stilig. For klær var ikke hans felt. Det hadde aldri vært det, og ville antageligvis aldri bety mye for ham. Men han hadde lært seg såpass at for Eva betydde klær alt. Hele klesskapet var fylt til randen med tidløse kvalitetsplagg som hun stolt viste frem der hun prøvde på alle mulige varianter før de gikk på byen. Når det gjaldt PTA dressen, var det ikke bare at den var utrolig stilig. Det fantes også bare fem av dem i hele byen, uttalte hun entusiastisk over middagsbordet. Og hun måtte bare være en av de fem som hadde nettopp denne dressen i klesskapet. Hipp hurra for Cubus og Bik Bok hadde Truls sagt stille for seg selv.

- Men da er det jo bare å opponere på den.

- Det heter å deponere, din tulling.

- Hva betyr det?

- At en betaler et lite forskudd for å få lov til å ta klærne med seg hjem for å prøve dem før en kjøper dem. Hvis en ikke er fornøyd, kan en levere klærne tilbake og få pengene ut.

- Og klærne blir alltid levert tilbake.

- Nei, ikke alltid.

- Så egentlig er det bare et lite forskudd på klær som du egentlig blir tvunget til å kjøpe for at du har tatt dem med deg hjem.

- Nei, det er ikke slik.

- Ja, men hvis du aldri returnerer klærne, men velger heller å betale resten av summen da er det jo bare deg selv du lurert med den opponeringen.

- DEPONERING.

- Dette er en jenteting som dere gutter aldri vil forstå.

- Det skal være sikkert og visst.

En ting er at desember er julemåneden fremfor noen. En annen ting er at lønningen som både består av halv skatt og bonus for de heldige, kommer til forskjellige tidspunkt. Noen får lønningen i begynnelsen av måneden, andre får den i midten av måneden. Eva tilhørte den siste uheldige massen av lønnstakere.

Desember hadde knapt rukket å bli en dag gammel, da de første to dressene forsvant ut av butikken. Den tolvte, bare tre dager før hun fikk lønn var det kun to dresser igjen. Truls som fortsatt ikke visste hva som var så spesielt med nettopp denne dressen fikk daglig gjennomgå den irriterende følelsen av å se utakknemlige kunder plukke med seg akkurat det ene plagget som Eva hadde siklet etter i flere uker. Hvorfor skulle verden være så blodig urettferdig, hadde hun høylytt erklært over middagsbordet.

- Hvorfor nettopp denne dressen?

- PTA dressen hadde vært perfekt å ha på seg på julaften. Ellers vet jeg ikke hva jeg skal ha på meg.

Truls tenkte stille for seg selv at med et klesskap stappet til randen med klær, hvor hvert eneste plagg antageligvis kostet mer enn hele hans garderobe til sammen, skulle det ikke være noe problem å finne noe å ha på seg på julaften.

Men han var gutt og forstod tydeligvis ikke hva som var viktig i denne sammenhengen.

- Men har du prøvd den, da?

- Selvfølgelig. Jeg ville ikke ønsket meg den om den ikke passet.

- Men det kommer helt sikkert inn flere?

- NEI. Det er bare fem i hele byen, og de kommer til å bli solgt før jul. HELT SIKKERT.

Truls hadde allerede avtalt med Evas arbeidskamerater at når den nest siste dressen ble solgt, skulle de henge den aller siste inn på lageret med merkelappen avlagt godt synlig. Slik skulle den henge helt til julaften. Men han kunne bare ikke for livet unngå å terge vettet av Eva der hun ble mer og mer oppgitt etter hvert som dagene sneglet seg mot hennes egen lønningsdag.

Lille julaften ble den siste av de fem dressene hentet ut fra lageret. Eva stod mutt og så på arbeidskollegaen som sirlig pakket den inn i julegavepapir og pakket den ned i en pose. Helt siden den ble hengt inn på lagret en uke tidligere, hadde hun gått og telt dager og håpet at den ikke ble hentet. Hun var fast bestemt på at om den ikke ble hentet før julaften, skulle hun ta den med seg etter arbeid. For om den ikke ble hentet før jul, ville den så absolutt ikke bli hentet etter. Dessuten var det den eneste dressen som var i hennes størrelse.

Julen var ødelagt. Her hadde hun spinket og spart, regnet og kalkulert og til ingen nytte. Nå ville en idiotisk jente som helt sikkert ikke forstod hvilket kvalitetsmerke hun tok på seg, kle seg i den siste PTA dressen som var å oppdrive nord for polarsirkelen.

Morgengaver er faktisk artigst for dem som gir dem. I alle fall syntes Truls det. Nå kunne han sitte rolig å vente på raseriutbruddet til Eva i det hun oppdaget at han var den hemmelige kunden som hadde plaget livet av henne denne siste uken før

jul. Og gleden lot ikke vente på seg. Hun forbannet Truls for å holde henne for narr, men måtte ærlig innrømme at hun aldri hadde tenkt seg at han kunne finne på noe sånt. Rett og slett for at hun aldri før hadde mottatt en så fin og dyr gave av en kjæreste noen gang.

Vinter og atopisk eksem er ikke forenelig. Til tider er det et rent helvete. Den tørre luften som brer seg som et kaldt teppe over Nord-Norge fra tidlig oktober til april, suger fuktigheten ut av huden og forvandler den til en tørr sprukken ørken. Et stikkende helvete som kan drive enhver frisk person til rene vanviddet. Huden til Eva var i tillegg så tynn at den nærmest var gjennomsiktig. Den minste kløe frembrakte åpne sår, som gjorde kløen enda mer utålelig.

Det som skulle være en hyggelig julefeiring med dveling over gode minner, ble i stedet en kamp for å beholde fornuften mot den konstante smerten som bredte seg utover hele kroppen.

- Dette spørsmålet stiller jeg bare en gang hvert femte år.

Eva så opp på Truls fra sofaen. De var akkurat kommet inn fra balkongen. Klokken var halv ett, første nyttårsdag. Planen var at de skulle reise inn til sentrum for å se på fjellfyrverkeriet. Men det lave skydekket og den bitende kulden hadde satt en effektiv stopper for de planene. I stedet hadde de nytt utsikten fra balkongen og sett på alt fyrverkeriet som ble sendt opp i nabolaget.

Truls hadde kjøpt en flaske champagne som de helte opp i hvitvinsglass og skålte med der de stod og hutret seg gjennom oppskytingen av nyttårsraketter.

Han satt fra seg champagneglasset på bordet, la seg ned på knær foran sofaen og grep hånden til Eva.

- Vil du gifte deg med meg?

Dette var denne korte med akk så vanskelige setningen han hadde gått og grublet på det siste halve året. Vrengt og vridd på ordene og planlagt minst ti forskjellige anledninger han kunne stille spørsmålet i. Faktisk hadde han tenkt å stille det nøyaktig på slaget tolv. Men akkurat da skipsfløytene ute i sundet signaliserte at et nytt år opprant, grep frykten han. Hva om hun ikke ville gifte seg? Hva om hun ikke ville svare der og da, men tenke på det? Hva om hun ikke likte ham?

- Ja.

Svaret kom kontant. Han trengte ikke vente i evigheter. Pines i usikkerhetens jungel mens hun vurderte spørsmålet frem og tilbake. Han trengte ikke bekymre seg om å vente i hele fem år før han kunne spørre på nytt, selv om han tvilte på at han ville holde det løftet. For da han bestemte seg for at dette var jenta han ville bli gammel sammen med, visste han at nettopp det ikke kom til å endre seg.

Bryllup er som bryllup flest. Overdådig, hinsides all forståelse. For noe som forhåpentligvis bare hender en gang i livet, er gjestelisten det absolutt vanskeligste. Hvem skal en invitere? Hvem kan en med god samvittighet utelate? Svaret på de siste er ingen? Men når valget først er tatt, da er det tatt. Truls som hadde den desidert største familien måtte ta det vanskelige valget å velge hvem som ikke skulle komme. Av hensyn til reiseavstand, valgte han bort slektingene hans fra Sør-Norge. Det gikk ikke godt hjem hos slektingene som i de påfølgende årene alltid husket å bemerke at de ikke hadde blitt invitert.

Eva hadde valgt å slutte i deltidsjobben på Match. Sykehuset hadde tilbudt henne lysbehandling for å dempe den verste kløen. Behandlingen gikk ut på å kle av seg ned til undertøyet og gå inn i et lukket kammer bestående av sterkt UV lys. Der skulle hun stå i åtte minutter, mens lampene tørket inn den fuktige atopiske eksemen. På de aller fleste med atopisk eksem virket denne behandlingen helt

greit, slik at de kom seg gjennom vinteren med moderat kløe. Men i Evas tilfelle var huden så tørr etter behandling at de fete kremene hun ble tildelt av hudlegen, forsvant inn i huden som vann på en tørr svamp.

Slik gikk vinteren. Tre ganger i uken måtte hun møte opp på sykehuset for lysbehandling, resten av uken gikk med til å smøre kroppen inn med et vell av kremer som skulle dempe virkningen av den atopiske eksemen. I fritiden som hun selv kalte det, planla hun bryllupet som skulle avstedkomme i slutten av juni samme år. Truls som hadde vært blomsterbud i sine yngre dager, tok på seg ansvaret for å skaffe både brudebukett og blomster til bryllupet. Utover det, overlot han klokelig til den kvinnelige delen av familien å planlegge resten. Han regnet det som sannsynlig at all innblanding fra hans side bryskt ville bli avvist, da ha som mann ikke forstod seg på hva som måtte til for å arrangere et ordentlig bryllup.

Truls som hadde skrevet ferdig boken «*Hvordan selge seg selv på papiret*», konsentrerte seg i stedet om å få den trykt opp for salg. Han hadde prøvd å få den utgitt på forskjellige forlag, men beskjeden tilbake var at markedet var for lite. Men han var ikke rede til å gi opp. Han satte seg ned med Pc-en og begynte å skrive ut boken selv. Eva holdt på å gå på veggene der den lille blekkskriveren gikk konstant dag ut og dag inn, mens ferdige trykte manuskripter lå ut over hele gulvet på det lille soverommet. Mens han ventet på at skriveren skulle gjøre ferdig det neste manuskriptet, sendte han telefaks til alle landets bokhandlere og ba om bestilling på boken. Den neste måneden tikket det fakser inn på maskinen både dag og natt. Til slutt hadde Eva fått nok av at soverommet var omgjort til rene trykkeriet og han måtte motvillig flytte aktiviteten til kontoret sitt på akademiet. Faktisk hadde han vært så heldig med markedsføringen av boken at han i løpet av tre hektiske vintermåneder hadde solgt tohundreogfemti eksemplarer av boken.

Problemet var bare at det tok hans lille blekkskriver over to timer å skrive ut ett eneste manuskript. Løsningen på problemet ble at han overnattet på kontoret og snek seg til å kopiere opp boken på akademiets kopimaskin. Han var live redd for å bli oppdaget, for han regnet med at om sjefen fikk se at kopimaskinen gikk for fulle mugger midt på natten og at kontoret hans var overfylt med manuskripter, ville han med all sannsynlighet stå uten arbeid neste dag. Derfor sjekket han jevnlig hoveddøren for å forsikre seg om at denne var låst og at ingen kunne komme overraskende på ham. Han følte seg som en regelrett overnervøs svindler der han valfartet mellom kopimaskinen ute i gangen og kontoret sitt.

Neste morgen snek han fem kartonger med manuskripter ut av kontoret og brakte dem til trykkeriet som skulle hjelpe han med å binde dem inn.

Det var på bryllupsreisen livet brått tok en uventet sving. Dersom; bare; hvis; er alle synonymer som vi benytter oss av i ettertid for å begrunne hva som egentlig gikk galt. Hva om vi tok oss tid til å puste, tid til å tenke, tid til å konsultere hverandre. Ville vi da unngå å måtte ty til disse synonymene som på ingen måte vil gi svar på det egentlige spørsmålet. Bare en kunne skru tiden tilbake og begynne på nytt. Selv om de samme tingene kom til å hende på nytt ville en i det minste være forberedt. Men så enkelt er dessverre ikke livet. Dagene som går har bare en bruksdato og kan ikke tas tilbake i reprise.

Truls eldste søster hadde lagt opp bryllupsreisen. Allerede to dager etter bryllupet satt de på nattflyet fra Tromsø til London. Dette skulle være første etappe i en reise som skulle ta dem til hele fem land i Europa de neste fem ukene. De følte seg som rene celebritetene der de satt på første rad i SAS maskinen og ble vartet opp etter alle kunstens regler av flyvertinnene. Så snart flyet var i luften og matserveringen begynte, kom sjefsvertinnen bort til dem med to små flasker med champagne og champagneglass som hun hadde dandert på et lite flybrett, dekket til med en hvit tøyserviett. Hun gratulerte dem med dagen og både Truls og Eva takket brydd for hilsen. Ingen av dem var særlig vant til oppvartning og aller minst på fullstappet fly hvor intetanende tilskuere var på en armlengdes avstand.

Etter den obligatoriske flymaten, fulgte vertinnene opp med kaffe og en gigantisk marsipankake. Gigantisk i den forstand at selv en normal liten Grønn genser oppleves som gigantisk halv fem på morgenen. På denne tiden av døgnet er normale kroppsfunksjoner i hvilende tilstand og på ingen måte klar til å fordøye en mektig kake. Av ren høflighet tok Truls og Eva hvert sitt stykke og prøvde å få den ned. Men hver eneste skje av kaken vokste i magen. Medpassasjerene som hadde tatt frem lokalavisen, skulte nysgjerrig bort på dem. I begynnelsen trodde

Truls at de rett og slett var nysgjerrig på den spesielle oppvartningen som ble gitt dem av flyvertinnen. Men etter hvert som flere og flere passasjerer begynte å se over mot dem i det de studerte avisen, gjorde det han både nysgjerrig og forlegen. Det var ikke bare oppvartningen som opptok dem, det måtte være noe annet. Så snart passasjerene i raden ved siden av Truls og Eva hadde gjort seg ferdig med avisen, grep Truls kaken og rakte den over mot dem. De takker høflig nei til invitasjonen om kake, forståelig nok.

Truls spurte høflig om han kunne få låne avisen. Mannen nærmest smilte lurt og overleverte ham avisen. Det var ikke før han slo opp på midtsidene i avisen at han forstod hva nysgjerrigheten egentlig hadde dreid seg om. Truls var blitt en liten lokal kjendis, brettet ut over to hele sider i avisen og markedsført som ny forfatter av boken *"Hvordan selge seg selv på papiret."* Han viste stolt sidene til Eva og tilføyde at artikkelen var godt skrevet med unntak av bildene som han ikke likte. For var det en ting Truls mislikte, så var det bilder av seg selv.

Det var i Sør-Italia det begynte. Etter å ha flakket nord til sør i Europa og hadde til slutt endt opp i en liten fiskerlandsby på Amalfikysten.

Det var en pittoresk liten landsby. Fra havnen ledet en port deg inn i på en plaza som sydet av gestikulerende italienere opptatt med å diskutere verdens problemer. Men som alle småbyer dreide det seg som oftest om lokale problemer med en irritert pekefinger mot myndighetene i Roma. Livet her var akkurat som alle andre småbyer i Europa.

Eva hadde vært redd for at lysbehandlingen ikke ville gi henne nok beskyttelse for den sterke solen i Sør-Europa. Hudlegen som hadde fulgt henne gjennom hele vinteren mente at lysbehandlingen hadde gjort underverker på huden hennes, og

kunne ikke forstå at hun fortsatt var plaget med kløe fra eksemen. De aller fleste som tok lysbehandling ble faktisk frisk av det.

Eva hadde forsøkt å forklare legen at hun ikke var som alle andre. Huden hennes var ekstremt tørr fra fødselen av. Dette var noe hun hadde arvet av faren sin.

Overkroppen bestod av lys hud som var overømfintlig for enhver solstråle, mens bena nærmest slikket i seg selv den minste solstråle. Tidligere erfaringer med lysbehandling tilsa at så snart hun ankom varmere strøk hvor UV strålingen var høyere enn hjemme, da ville ikke lysbehandlingen gjennom vinteren ha noe som helst virkning.

Legen gav henne en overfladisk undersøkelse av huden på overkroppen og konstaterte med rette at den ikke var som alle andres. Han fant frem en tube med ApoBase. Kremen var regnet som den feteste av alle hudkremene på markedet og hadde vist seg å hjelpe de aller fleste med ekstrem tørr hud. Men knappe to minutter etter at han påførte kremen på overarmen til Eva, var huden like tørr. Legen grep legemiddelkatalogen og bladde fort gjennom den. Telefonen kimte ustanselig. Selv om han hadde skrudd lyden ned på det laveste, vibrerte lyden fra vegg til vegg på det lille kontoret og terroriserte han fra alle kanter. Irritert grep han telefonrøret og gav beskjed om at han var klar om ti minutter. Han var innkalt til et avdelingsmøte og var allerede sent ute.

- Sandimun Neoral vil kunne hjelpe deg å dempe kløen. Det er tabletter som skal dempe immunforsvaret ditt, slik at kløen ikke blir så plagsom.

Legen skriblet ned fire ukers beholdning av medisinen på en resept og rakte den til Eva.

- Du tar en tablett om dagen i åtte uker. Det skulle hjelpe deg mens du er på ferie. Han reiste seg fra stolen og åpnet døren for Eva. Der ble han stående utålmodig og trippe mens Eva kledde på seg yttertøyet. Alle de andre legene var for lengst

ankommet avdelingsledermøtet og satt utålmodig og ventet på han. Eva fortsatte opp til sykehusapoteket og leverte inn resepten. Apotekeren studerte den uryddige håndskriften til legen inngående. Hun greide ikke for alt hun prøvde å tyde hva legen hadde skriblet ned og tilkalte ansvarlig apoteker for assistanse.

- Sandimun Neoral, skjõt Eva inn.

- Hva?

- Det er Sandimun Neoral legen har skrevet ut. To ganger tjue tabletter.

- Vil du ha alle nå, eller holder det med en pakke?

- Nei, det holder med en pakke foreløpig.

Eva grep pakken, stappet den i vesken og fortsatte over til busstoppet vis a vis sykehusets hovedinngang. Det var fortsatt en tjue minutter til neste buss på tur inn til byen ville passere. Hun satte seg ned på benken i busskuret, tok frem medisinen og trakk ut bruksanvisningen. Med de utallige medisinerne som hun hadde blitt foret med siden kreftoperasjonen, hadde hun lagt seg til en vane å studere bruksanvisningen nøye. For var det en ting legene aldri hadde vært nøye på, så var det å forklare hva medisinen skulle virke mot. Og bivirkninger, ja det kommenterte de nærmest aldri. I alle fall dersom en ikke spurte spesifikt om det. Bruksanvisningen var like stort som et A3 ark. Det tynne papiret blåste alle veier i vinden. Hun prøvde å finne den norske delen av bruksanvisningen, men vinden rev og slet i arket slik at det var umulig å få med seg ordene. Hun gav opp og pakket den ned i vesken igjen. Hun fikk heller studere den nærmere når hun kom hjem.

Sandimun Neoral var en immunsuppressiv medisin som skulle hindre at kroppens immunsystem reagerte så sterkt når den ble utsatt for sterkt sollys. Den mest markante virkningen var at kløen fra den atopiske eksemen ville bli mindre. Men den ville ikke forsvinne helt. Ja, tenkte hun. Hun skulle i alle fall prøve medisinen.

Tidsnok ville hun få se om den virket. De første to ukene hadde hun vært tålmodig optimistisk. Hun var vant til at det tok en tid før medisinen begynte å virke, og at hun bare måtte være tålmodig de første ukene.

Varmen i Amalfi var kvelende. Visstnok hadde det vært varmt da de var i England og Frankrike, men luften i Sør-Italia dirret av varme. Den fuktige sjøluften trakk inn i huden som en sopp. Det klødde ustanselig.

Eva måtte bruke all energi på ikke å gi inn for lysten til å rive av seg klærne og klø seg til blods. I det minste ville det gi henne en annen smerte enn den helvetes kløe. Hun studerte kroppen, der hun stod naken foran speilet på badet. Hun kjente en sviende smerte langs baksiden av låret og snudde seg halvveis mot speilet for å få bedre oversikt. Fra øvre del av kneskålen og helt opp til trusekanten var det fire tykke blodrøde striper. Ruren hadde begynt å forme seg langs kanten. Helvete, jeg har ligget og kloret meg opp i løpet av natten og nå blir det å klø enda mer, tenkte hun stille for seg selv.

Eva tok frem saksen og begynte å klippe neglene ned til de var minst en millimeter innenfor huden. Hun skulle i alle fall ikke ha lange negler som kunne klore henne opp. Deretter fant hun frem tøyhanskene som hun hadde brakt med seg fra Tromsø fra toalettvesken og la dem på nattbordet. Hun hadde gjort det til vane at så lenge den atopiske eksemen var på sitt verste, lå hun med tøyhanskene for å forhindre at så mye som en millimeter av neglene skulle komme bort i huden og skrape den opp.

Allerede da de landet i Napoli og den trykkende heten hadde satt inn, merket hun at hun fikk en tung nærmest trykkende hodepine. Først hadde hun avfeiet det med at det var varmen og at hodepinene ville forsvinne så snart hun hadde fått akklimatisert seg. Men den hadde fortsatt. Drosjeturen fra Napoli til Amalfi hadde

vært et rent helvete. Drosjen hadde ikke hatt air condition og det hadde følt som om hodet skulle sprenges. Hun hadde forsøkt å holde smertene unna ved å drikke dobbelt så mye vann, enn det hun normalt gjorde. Normalt drakk hun en og en halv liter om dagen. Nå når varmen var på sitt verste, hadde hun økt mengden til nær tre liter. Men verken vann eller hodepinetabletter så ut til å hjelpe mot smerten. Hun grep den siste hodepinetabletten fra toalettvesken og skylte den ned med flaksvann. Flasken hadde vært duggfrisk da hun hentet den ut av kjøleskapet for mindre enn fem minutter siden. Nå var den lunken. Hun følte seg sliten og oppgitt. Sliten over å måtte kjempe hver bidige dag for å holde kroppen i sjakk. Oppgitt over at hun ikke kunne finne ut hva det var som gjorde henne så uvel.

Selv om kofferten hun hadde brakt med seg var fylt til randen av alle mulige sommerklær, ble hun bare stående som en viljeløs tulling og vurdere frem og tilbake hva hun skulle ta på seg. Ikke for lette klær, for da begynte hun å fryse. Og når hun frøs, da forplantet det seg til nakken som stivnet og gav henne enda mer hodepine. Ikke for varme klær. For da begynte hun å svette og det begynte å klø over hele kroppen. Den perfekte sammensetningen var blanding av plagg som både gav varme og som i tillegg var luftige nok til at hun ikke begynte å klø. Hun var dessverre ikke velsignet med en så varm kropp som Truls, som kunne stå i trusa i stiv kuling og fortsatt være varm på kroppen. Nei, hennes herjede kropp var både varm og kald på samme tid.

- Går det bra?

Truls stod i baderoms døren. Han var helt sikkert blitt lei av å vente og lurte på når det skulle skje noe.

- NEI, det klør og jeg har en forferdelig hodepine. Dessuten er jeg fri for hodepine tabletter.

- Vi kan gå ut å kjøpe mer etter frokost. Jeg så et apotek nede ved havnen. Frokosten er levert.

Truls gikk tilbake til balkongen. At de hadde fått en slik luksus på slutten av bryllupsreisen kunne ikke beskrives på annet måte enn flaks. I Napoli hadde de tatt inn på et hotell fra tidlig syttitallet, bokstavelig talt. Fra et helt ordinær ytre, førte inngangsdøren dem inne i en grottelignet resepsjon. Bortsett fra at det ikke var noe grotte. Både vestibylen, resepsjonen og restauranten bestod av gråe ubehandlede betongvegger. Og med den dunkle belysningen, virket det hele goldt og ugjestmildt. Hotellrommet var lyst og til de grader minimalistisk. Det eneste positive med det var at det hadde utsikt over havnen i Napoli.

De ble to dager og denne tiden virket det som de var hotellets eneste gjester. Ikke bare disse to dagene, men på lang tid. Resepsjonisten, som tydelig var sulteføret for noen å snakke med i mangel av gjester hadde pratet ustanselig i en halv time da de skulle sjekke inn. Begge var de slitne av reisen fra Paris og den trykkende varmen som møtte dem på flyplassen. Deres eneste ønske var å komme seg inn på et kjølig rom og i ta seg en forfriskende dusj.

De hadde fortvilet forsøkt med kroppsspråket å antyde at de ønsket å komme seg opp på rommet, men resepsjonisten hadde tviholdt på nøkkelen til han hadde fått forklart alt de måtte se mens de var i Napoli.

- Hvor skal dere etter Napoli?

- Amalfi.

Truls angret seg med en gang han hadde begynt på A'en i Amalfi. For han visste at så snart han hadde gitt resepsjonisten neste reisemål ville han sikkert bli overøst med tips om hvor han skulle bo. Og rett nok. Resepsjonisten hadde selvfølgelig en slektning som drev et lite hotell i Amalfi. Han kunne godt kontakt hotellet og sjekke om det var ledige rom der. Og de skulle selvfølgelig få en god pris. Resepsjonisten

plapret så mye at beina begynte å svikte under Eva av ren utmattelse. I ren desperasjon over å komme seg ut av situasjonen og opp på det kjølige rommet, gav Truls resepsjonisten i oppdrag å skaffe dem hotellrom.

Hotell. Fantastisk beliggenhet. Herlig hjemmelaget mat. Superlativene skulle ingen enda ta, der resepsjonisten stolt som en hane fortalte dem at han hadde skaffet dem et rom på hotellet til innbruddspris. Hadde det ikke vært for at drosjen som han også hadde fremskaffet stod og ventet utenfor, hadde Eva og Truls sikkert blitt stående i resepsjonen til spindelvevet som hang langsetter murveggene i resepsjonen hadde slukt også dem.

Drosjesjåføren hadde i det minste vært hyggelig. En lavmælt afrikaner som visste å sette pris på at hans passasjerer likte å nyte utsikten. Kun vekselvis under den times lange kjøreturen hadde han forklart dem hvilke områder de passerte, om vulkanen Vesuv og byen Pompeii som lå like ovenfor Amalfi.

Superlativer er skumle ord. De er utelukkende subjektive oppfatninger om hva som er bra. Når drosjesjåføren stoppet midt oppe i fjellet ovenfor Amalfi og pekte over på en flassbesprengt sliten murbygning i to etasjer, med et rusten hotellskilt på halv åtte over inngangsdøren – visste Truls at distansen mellom himmel og helvete ikke var lang. Han var rett og slett for sliten til å bli irritert og betalte drosjesjåføren for turen. De gikk slukøret over gaten og inn på hotellet. Resepsjonen bestod av en kombinert bardisk, frokostdisk og noe en mest sannsynlig ville finne på et utrangert gatekjøkken innerst inne i Finnskogen.

Truls signerte gjesteboken og betalte for en natt. Deretter ble de vist opp på et spartansk rom i andre etasjen. Rommet var så lite at en måtte stå til side for sengen før døren inn til rommet kunne lukkes. Truls grep kofferten og slengte den gjennom døren og opp på sengen. Han takket resepsjonisten for å ha vist dem

rommet og lukket døren bak seg. Han var ikke i form til å smiske opp til den blodsugeren som stod på yttersiden med hånden rekt ut og ventet på driks.

Med ryggen mot døren, skrittet han over mot vinduet.

Tre skritt, og han stod ved siden av de to stolene og det lille bordet som opptok plassen foran vinduet. En liten dør til høyre for vinduet førte inn til et toalett som var så lite at når han satte seg ned på toalettskålen, var knærne i veien for å lukke døren.

- Vi blir her KUN en natt. Om jeg så må overnatte i telt resten av tiden, skal vi ikke bo lengre enn en natt her.

At hotellet var forgården til helvete ble ettertrykkelig poengtert den natten. Det lå på toppen av tjueen krappe svinger. Nettopp disse svingene var gjenstand for prehistoriske busser som passerte hver bidig halv time, der de trafikkerte ruten mellom Amalfi og Napoli. Fem minutter etter at den ene bussen hadde kreket seg opp de tjueen svingene og tutet i hver eneste av dem, kom motsatte buss på tur ned fjellet og gjentok terroren.

Da de kom ned til frokost neste morgen, ble det servert en mikroskopisk kopp cappuccino og en croissant. Kim som var overtrøtt, følte seg med en gang mektig lurt. Anbefalingen fra resepsjonisten i Napoli var på ingen måte vel ment. De hadde blitt rundlurt av resepsjonistens egen familie. Truls deiset håndflaten ned i bordet så cappuccinoen ramlet i gulvet og ba om at skikkelig norsk frokost ble servert på sekundet. Det var det som skulle til. For samtlige familiemedlemmer slapp det de hadde i hånden og fem minutter senere fikk de servert dobbel porsjon med kontinental frokost.

Etter at frokosten var inntatt spaserte de ned gjennom de utallige svingene mot selve sentrum av Amalfi. På veien gikk de innom hvert eneste hotell de kunne

oppdrive for å spørre om ledige rom, men uten hell. Da de for lengst hadde gitt opp håpet om å komme seg unna det hullet av et hotell oppe i høyden, fikk Eva øye på et hotell som lå bortgjemt i utkanten av sentrum. De hadde slukøret spasert opp på høyden. I resepsjonen ble de møtt av en koselig gammel dame. De hadde forklart henne at de var på bryllupsreise og at de aksepterte hva det skulle være, bare de slapp en til natt på helvetes forgård oppe i fjellet.

Hun hadde vist dem til et lite rom i andre etasje som var enda mindre enn det de hadde tilbrakt siste natt i, men til avveksling var det i det minste både penere og renere, med skikkelig dobbeltseng. De hadde akseptert rommet uten betenkning og etterlatt bagen de hadde brakt med seg ned fra fjellet. For sikkerhets skyld betalte de for en natt før de gikk tilbake for å hente resten av bagasjen.

Da de returnerte en time senere hadde den hyggelige damen, som senere viste seg å være eieren selv, beklaget seg om at rommet deres var utleid. Truls hadde oppgitt sluppet kofferten i gulvet. Han var rett og slett for sliten av bråket gjennom natten til å bli sint. Nå var han bare oppgitt. Han ville hjem.

- Men vi har funnet et annet rom som kanskje kan passe, skjøt hun inn.

Et lurt smil bredte seg over ansiktet hennes i det hun ledet dem opp trappen forbi det lille rommet hun hadde vist dem tidligere. På toppen av trappen åpne hun døren til selve himmelen. En suite med egen balkong, hvor de kunne sitte og nyte utsikten over badestranden og havnen. Klærne de tidligere hadde brakt med seg var hengt inn i skapet og i den gedigne dobbeltsengen hadde hun plassert teddybjørnen som de hadde brakt med seg fra Skottland.

Hver eneste morgen de neste syv dagene kom servitøren opp med et frokostbrett, bugnende av frukt og hjemmelaget brød og plasserte det på balkongen. De var kommet til himmelen.

- Hodet mitt holder på å sprenges.

Øynene til Eva var matte og følelsesløse. Huden i ansiktet var rødsprengt og hun hadde tørre sprukne flenger over issen.

- Virker ikke de hodepine tablettene vi kjøpte i går?

- Nei, ikke særlig.

- Er det varmen som plager deg?

- Jeg vet ikke. Har hatt en skjærende hodepine siden vi forlot Paris. Har forsøkt å drikke så mye vann som mulig, men den vil bare ikke forsvinne.

- Kan det være bivirkninger fra medisinen du fikk med deg fra legen hjemmefra?

- Vet ikke.

Eva var oppgitt. Hun hadde i flere dager forsøkt å skjule smertene for Truls. Hun ønsket ikke å spolere bryllupsferien med å syte over egen sykdom. Det var bare slik hun var. Hun hadde alltid hatt vanskeligheter med å fortelle hva hun følte. Helt siden kreftdiagnosen måtte hun sette til side sin egen angst. Angsten for ikke å overleve. Angsten for det ukjente. I stedet for å pleie seg selv, måtte hun pleie angsten til dem som var rundt henne. Trøste dem med at det kom til å gå bra. Skjule smertene som rev og slet i kroppen hennes, for at de ikke skulle bli redd. Hun hadde rett og slett ikke selvtillit nok til å si til omverden at **NÅ GJELDER DET MEG.**

- Vi drar til Roma i morgen. Kanskje kan vi få et tidligere fly hjem. For jeg ser at varmen her nede plager deg. Huden din er tørr og sprukken som en ørken.

- Ja, det klør og svir over hele kroppen. Jeg blir gal av den atopiske eksemen.

Truls ringte søsteren den kvelden og fikk henne til å endre flybillettene slik at de kunne reise to dager tidligere hjem fra Roma enn hva som opprinnelig var planlagt. Men hun greide kun å endre billettene fra Roma til København. Der hadde de tatt

inn på hotell og holdt seg på rommet i de to dagene det tok før neste fly gikk videre hjem. Smerten i Evas hode hadde utviklet seg til et migrenelignende anfall og hver bidige muskel i kroppen verket av smerte. Hun som hele tiden gledet seg til de kom til København. Gledet seg til å vandre gjennom de fine handlegatene i sentrum og vindus shoppe.

Truls, som på ingen måte var noe shopper ville nok finne seg en kafé og en haug med aviser. Dermed kunne hun kose seg alene med å gå inn og ut av de herlige butikkene venninnene hadde fortalt henne om. Men kroppen ville bare ikke. Selv det minste forsøk på og møte seg opp, stelle seg, kle seg - ja i det hele tatt føle seg som et menneske var fånyttet. Smerten i hodet sprengte på av en slik styrke at hun regnet det som sannsynlig at hodeskallen ville sprekke hvert øyeblikk. Det eneste hun maktet var å ligge i sengen å prøve som best hun kunne og døyve smertehelvete.

Truls følte seg rådvill. Han ønsket å være i nærheten av Eva, men det lille hotellrommet gav ham klaustrofobi. Han var frisk, utvilt og full av utforskertrang. Men det lille hotellrommet sugde energien ut av ham og gjorde ham maktesløs. Han ville så inderlig hjelpe Eva, men visste ikke hva han skulle gjøre. Det eneste han kunne hjelpe med, var å fylle på med hodepinetabletter. Ellers var det bare å vente. Utforsketrangen var heller ikke like fristende uten Eva og begrenset seg til små spaserturer rundt kvartalet hvor hotellet lå. Stadig på leting etter aktiviteter og remedier som kunne hjelpe Eva ut av smertehelvete.

Enkelte ganger kobler minnet ut. Ikke ubevisst eller av mangel på minneverdige opplevelse. Minnet kobler rett og slett ut når traumatiske hendelser får tankeprosessen til å gå i "overdrive". Hodet er ikke lengre i stand til å samle inn inntrykk; begrunne dem; bearbeide dem; eller forklare veien videre. Spørsmålene blir til en

tykflytende suppe som brer seg som en hemmende sopp gjennom alle ledd i kroppen.

Descartes beskrev i sin tid kroppens sjel som fire sirkler. Bearbeidelse; sosial; emosjonell og kraftverk. I den ytterste sirkelen mottok sjelen inntrykk fra omverden, bearbeidet det som var viktig og forkastet det som var mindre viktig. Inntrykkene som passerte testen ble så innlemmet i neste sirkel og tatt vare på som fjerne minner av positive og negative opplevelser. Inntrykkene hadde nå blitt en del av sjelens sosiale sirkel som dannet grunnlag for sosial kommunikasjon mennesker imellom. Evnene til å diskutere emosjonelle, empatiske problemer uten at sjelen bidro med full tyngde. Den tredje sirkelen var sjelens ytre forsvar ovenfor sosiale omgangskretser av varierende karakter, hvor svik og bedrag lett kan skyves ut i den sosiale sirkelen og forvitret. Sjelens ytre forsvar er kun forbeholdt de som fortjener det. Her oppbevarer sjelen drømmer; følelser; frykt; angst; empati; dype minner og selvransakende kritikk. Og å åpne denne sirkelen for fremmede vil medføre at en avslører personlige egenskaper som sjelen har brukt lang tid på å bearbeide og som den selv anser som uangripelige. Et angrep her vil medføre at sjelen stenger av kommunikasjon med omverden inntil den har fått bearbeidet tankene og sortert dem i riktig rekkefølge på ny.

Sjelens innerste sirkel er selve kraftverket. Det er kroppens siste forsvar mot total ødeleggelse. Det er selve kjerne til at vi i det hele tatt ønsker å eksistere. Et angrep her vil føre til at kroppen lukker seg ned i en transe hvor samtlige av kroppens funksjoner går på reservestrøm og kun de viktigste kroppsfunksjonene får mulighet til å virke.

Enkelte hendelser visker bare hjerne ut. Timene; dagene; ukene og måneden bare flyter over i hverandre. Slik var høsten 97. Den kjølige luften i København hadde virket positivt på huden til Eva. Hun hadde gjenvunnet noe av kreftene, slik at reisen hjem kunne foregå uten alt for mye kraftanstrengelse. Hodepinen var redusert til en fjern dunking. Hun så frem til å komme hjem til sin egen leilighet og ikke minst få lov til å slappe av i egen seng. Bryllupsreisen hadde vært fin, men den hadde vart alt for lenge. Det var de begge skjønt enige i. Fem ukers rundreise i Europa var noe de ikke kom til å gjenta.

Posten hang i to bæreposer på dørklinken. Leiligheten både luktet og så nyvasket ut, der den gode duften av grønnsåpe ennå hang i luften. At leiligheten var nyvasket var nok Evas mor sitt verk. Hun hadde tatt på seg oppgaven å hente inn posten og vanne blomstene mens de var på ferie. Og det var tydelig at hun hadde tatt oppgaven alvorlig. Posten var sirlig sortert med en pose for vanlige brev og en pose med aviser.

Truls slengte koffert og bag inn på soverommet, gikk inn på kjøkkenet og satte på den elektriske vannkokeren. Deretter grep han posen med aviser og tømte den utover stuebordet. Han sorterte avisen i henhold til dato og la dem oppå hverandre med den eldste datoen først.

- Jeg er kalt inn til årlig MR undersøkelse.

Eva hadde satt seg ned ved kjøkkenbordet og begynt å gå gjennom posten fra de siste fem ukene.

- Når da?

- Om to dager.

- Skal du kontakte fastlegen om hodepinen før du går på undersøkelsen?

- Nei, jeg tar MR undersøkelsen først. Vet ikke når jeg får time hos fastlegen.

MR undersøkelsen var ren rutine. Helt siden kreftoperasjonen i -93 hadde hun jevnlig vært til kontroll. Først to ganger årlig og nå på slutten en gang i året. Så lenge denne siste undersøkelsen var positiv i den forstand at den ikke viste noe tilbakefall av kreft, ville sykehuset gå over til femårige undersøkelser.

Hun så frem til å slippe å legge seg inn i det prehistoriske monsteret av en røntgenmaskin. Ikke bare så den prehistorisk ut, den bråket som et middels kraftverk. Selv om sykepleieren gav henne øreklokker som skulle verne mot motorduren, duret det ustanselig i hodet hennes i det maskinen dreide seg sakte rundt hodet hennes. Undersøkelsen hadde tatt en halv time. Etter at legen hadde forsikret seg om at de hadde fått riktig antall bilder og at kvaliteten på bildene var god, ble hun permittert.

Hun hoppet på bussen inn mot byen. Den lange ferieturen hadde tynnet ut den rikholdige beholdningen av kremer som skulle hjelpe med å dempe virkningen av eksemen. Nå var det på høy tide at denne ble erstattet med nye produkter som forhåpentligvis ville virke bedre. Og det gjorde som oftest nye produkter. Men bare inntil kroppen hennes hadde forberedt et mottrekk og gått tilbake til sin vanlige knusktørre, kløende form. Det beste hun kunne håpe på var tre til fire uker med mindre kløe. Og i hennes tilfelle var det som å vinne i lotto.

Eva returnerte tilbake til leiligheten sin tidlig på ettermiddagen. Displayet på telefonen viste et lokalnummer som tydeligvis hadde forsøkt å få tak i henne opptil flere ganger. Hun hengte fra seg ytterjakken, slengte varene på kjøkkenbordet og plukket opp telefon. Det var tydelig viktig, siden de hadde forsøkt å kontakte henne tre ganger mens hun var ute.

- Universitetssykehuset.

- Noen har forsøkt og kontakt meg fra dette telefonnummeret.

- Hvilken avdeling?

- Vet ikke helt, mest sannsynlig Kreftavdelingen. Det er der jeg har vært til undersøkelse nettopp.

Et lite klikk hørtes i telefonen i det den ble satt over.

- Hallo.

- Det er Eva Larsen.

- Vent, du skal få snakke med legen.

Et nytt klikk hørtes og pausemelodien begynte å surre i bakgrunnen. Etter ett minutts venting kom legen i telefonen.

- Hallo.

- Dere hadde ringt etter meg.

- Ja, kan du komme inn på dagkirurgi i morgen. Vi har funnet flere svulster eller lesjoner på MR bildene som vi antar er ny oppblomstring av kreftsvulsten. Ordren ble formulert i en legeteknisk vending som om det var det mest naturlige i verden.

- Dagkirurgi!

Eva merket at det gikk kaldt nedover ryggen. Ny kreft var det siste hun hadde forventet.

- Vi må ta en biopsi av en av den største lesjon i høyre frontallapp og sende den til videre analyse på Radiumhospitalet. Du kan bare melde deg i skranken i morgen tidlig, så blir du henvist til vakthavende lege på dagkirurgi.

Eva sank ned i sofaen. Hun ble bare sittende å se tomt ut i rommet, ute av stand til og i det hele fatte hva som nettopp hadde blitt fortalt henne. Hun ensat ikke engang opptattsignalet fra telefonen, der hun satt med telefonrøret i hånden.

Hvorfor henne? Hvorfor kreft? I nesten fire år hadde alle røntgenbildene vært negative. Ikke ett eneste spor av kreftsvulsten fra -93 var å oppdrive. Og nå plutselig var det lesjoner over hele hodet. Ikke bare en, men ti stykker.

Hun visste ikke om hun orket å kjempe seg gjennom kreften en gang til. De fysiske og psykiske smertene hadde nær tatt fra henne livsgnisten sist gang. Dessuten visste hun bare alt for godt at hun ikke bare måtte kjempe en ny kamp alene. I tillegg måtte hun trøste alle rundt seg, som kom til å ta nyheten veldig tungt. Hun greide bare ikke å påta seg dette ansvaret en gang til.

Hun hadde ikke anelse om hvor lenge hun hadde sittet urørlig i sofaen. Det var først da Truls stod i døråpningen at hun kom til seg selv. Hun hadde ikke engang merket at han hadde kommet inn.

- Hvordan gikk det?

- Jeg må inn i morgen å ta biopsi.

- Jaha.

Truls hadde ikke fjerneste anelse om hva biopsi var.

- De har funnet lesjoner på bildene og vil ta en vevsprøve ved og borre seg inn i hodet. Denne skal sendes til Radiumhospitalet for analyse. Hun orket ikke å si hvor mange. Det spilte egentlig ikke noe rolle. En var nok til å ta livet av henne. Ti stykker som var spredd over hele hodeskallen var mer enn nok.

Truls ble helt stille. Han visste ikke hva han skulle si. Ordene som formet seg i hodet hans ble bare fattige. Rett og slett meningsløse.

Mobiltelefonen hans ringte. Han fisket den ut av jakkelommen og så ned på displayet. Det var moren til Eva.

- Skal jeg ta den?

Eva svarte ikke. Truls flippet opp displayet og svarte.

- Hei, hvordan går det?

- Bildene var negative?

- Hva?

- MR bildene var negative.

Eva rakte ut armen mot Truls i en nærmest mekanisk bevegelse. Truls rakte henne mobiltelefonen. I en like mekanisk stemme fortalte hun moren at hun var innkalt til dagkirkurgi på sykehuset allerede neste morgen. De skulle ta en vevsprøve å sende ned til Oslo for analyse. Det hele virket bare surrealistisk. I løpet av sekunder var hele familien hensatt i en amøbelignende tilstand, hvor det eneste de kunne gjøre var å vente på resultatet.

Neste dag møtte både moren og Eva opp på sykehuset. Eva ble skuflet inn på dagkirurgien mellom de faste pasientene. En stresset lege fortalte henne kort hva de hadde tenkt å gjøre. Inngrepet var ikke stort. De skulle bare stikke en liten nål inn i hodet hennes og ta ut en liten vevsprøve. Alt hun trengte var lokalbedøvelse og så kunne hun reise hjem etterpå.

Eva som fortsatt var i sjokk over nyhetene, hadde rett og slett ikke energi til å komme med motforestillinger. Hun ville bare få det overstått og komme seg hjem. Legen sa at hun måtte forvente litt hevelse i området hvor biopsien hadde blitt foretatt, men at denne vill gå ned relativt fort. Neste morgen var hun gul og blå over hele pannen. Det som legen hadde forklart skulle være en liten hevelse, hadde over natten utviklet seg til en stor kul som strakte seg helt fra det høyre øret og frem mot pannen. Bankingen i hodet var utålelig. Det virket som om noe slo mot hodeskallen med den butte enden av en hammer.

Utpå ettermiddagen begynte hun å få problemer med å holde øyet åpent. Hun gikk inn på badet og studerte seg selv i speilet. Kulen hadde vokst ytterligere. Nå strakk den seg helt ned mot høyre øyelokk og presset dette igjen. Hun måtte bare ringe moren og spørre om det skulle være slik.

Svaret fra moren hadde vært som forventet. At hevelsen ville gå opp de første dagene, for så å trekke seg tilbake. Hun måtte bare holde henne orientert om det ble verre. Og det tok ikke lange tiden. Neste morgen var begge øynene klistret

igjen. Hun måtte bruke all makt for å tvinge dem halvveis opp, så hun i det hele tatt greide å orientere seg. Bankingen i hodet hadde tiltatt og var nå så intens at den overgikk smerten hun hadde opplevd på ferien med fem ganger. Eva var rett og slett fortvilet. Truls var på jobb og moren bodde på yttersiden av byen, ute av stand til å komme på besøk nå når hun trengte det som mest. Moren hadde lovet Eva å komme innom i løpet av kvelden for å se til henne. Inntil da måtte hun bare forholde seg til den evige ventingen og prøve å døyve smerten som best hun kunne.

Men smerten bare økte på utover ettermiddagen. Da moren til slutt kom for å se til Eva, var hun ikke i tvil. Hun måtte legges inn til overvåkning på sykehuset. Noe hadde gått virkelig galt med biopsien. Moren ringte sykehuset og fikk konferert med vakthavende lege. Han var heldigvis enig i at Eva måtte tilbake neste dag. Egentlig hadde han vel ikke noe valg. Moren til Eva ville neppe gitt seg før hun hadde overbevist legen om at Eva måtte legge inn til overvåkning.

Neste morgen ble de møtt av vakthavende lege på nevrokirurgisk avdeling som etter en kort eksaminasjon av Eva, bestemte at hun skulle sette på en omfattende antibiotikakur. Dette trodde han ville senke hevelsen i hodet. Han måtte motstridende innrømme at det enkle inngrepet kanskje ikke hadde vært så enkelt likevel. Eva hadde nådd smerteterskelen for lengst og var helt likegyldig til det legen fortalte. Det spilte ingen rolle hvilken medisin de ga henne, så lenge det ville døyve smertene i hodet.

Vi har jo fire ukers ferie her på arbeidsplassen, hadde sjefen surt bemerket. At du kommer en uke for seint betyr trekk i lønn. Truls hadde gjort han oppmerksom på at han hadde søkt og fått innvilget en ukes avspasering. Til svar fikk han at avspaseringen aldri hadde vært innvilget. Det han hadde sagt var at han skulle vurdere den.

Truls protesterte og kalte sjefen sin for en forbannet løgner. Dette var tydeligvis hevn for at han hadde videre brakt en klage fra elevrådet mot sjefen. Han var oppnevnt som administrasjonens representant i elevrådet, og hadde fått opplysninger om at elevrådet ville saksøke skolen for manglende undervisning. Og det var ikke hvem som helst som hadde forårsaket opprøret blant studentene. Det var i daglig leder sine egne klasser at misnøyen var kommet til briste-punktet. Først hadde han luftet problemet med sjefen, men der i gården hadde han bare møtt latter. Han visste at trusselen fra elevene var mer enn reell, og hadde derfor tatt problemet opp med hovedkontoret i Oslo. De hadde blitt rystet over det mulige søksmålet og alt skriveriet det ville føre med seg og sendt en representant opp til skolen omgående.

En offentlig oppvask, hadde resultert en knusende kritikk over daglig leder som totalt inkompetent og fraværende med hensyn til studentenes rettigheter. De hadde hver seg betalt i overkant av seksti tusen for en helsesekretærutdanning som på ingen måte ville gi dem kvalifikasjoner til arbeid. De manglet rett og slett lærere med riktige kvalifikasjoner.

Men akkurat nå hadde Truls verken energi eller tid til å krangle med sjefen. Det som opptok han var å få være i nærheten av Eva. Det var kun kroppen hans som gikk på jobb hver eneste dag, hodet var på sykehuset. Han stod opp klokken seks her morgenen – tok bussen direkte til sykehuset og satt sammen med Eva til han måtte dra på jobb klokken åtte. At sjefen ikke var fornøyd med at han kom for sent på jobb hver eneste dag overså han glatt. Når klokken viste fire, skyndte han seg ut av kontoret og tok første buss til sykehuset.

Selv om legene intensiverte antibiotikakuren, utviklet infeksjonen seg til det verre. Mesteparten av uken på sykehuset lå Eva i feberrier. Hun fantaserte om at hun

måtte rekke bussen fra Valnesfjord hjem til Tromsø. Truls prøvde fortvilt å fortelle henne at hun var på UNN i Tromsø og at hun måtte være der inntil hun ble frisk. Han følte seg direkte motløs. Han hadde aldri vært en hjelpeløs person som satt med hendene i fanget og ventet på at ting skulle skje. Nei han var en reglerett illsint ilder som eksploderte for den minste urettferdige ting. Han ville forandre verden før verden var klar til å forvandles. Men situasjonen han nå befant seg i var over hode ikke hans fagfelt. Han var rett og slett ikke laget for å trøste og holde noen i hånden, uten evne til å forandre livet til det bedre. Den evige ventingen på resultater og den passiviteten det fordret, gjorde ham irritert og hjelpeløs på samme tid. Truls hadde mest lyst til å rive legene i fillebiter for at de skulle vise mer engasjement i å finne en løsning på sykdommen.

Eva holdt på å gå på veggen av smertene i hodet. Bokstavelig talt. Problemet med et universitetssykehus er at det er en læreinstusjon like mye som det er et sykehus. Hver bidige morgen når horden av kvisebefengte snørrvalper av noen legestudenter kom inn for å høre hva som feilet henne, hadde hun mest lyst til å stikke legebøkene ned i halsen på dem og hive dem ut av vinduet.

Om legene ikke hadde den fjerneste anelse om hva som feilet henne, hvordan kunne de da forvente at hun visste det? Selv de måtte vel kunne se at behandlingen med antibiotika ikke hjalp. Hevelsen hadde gått delvis tilbake ved hjelp av antibiotikakuren, men det var langt fra borte. I mangel av fornuftige svar ble det bestemt at det skulle tas ny MR røntgen for å se om det var noe endringer i svulstene i hodet. Eva hadde irritert spurt om de hadde fått svar på prøvene som ble sendt til Radiumhospitalet, men fikk beskjed om de ikke var forventet tilbake før om noen dager.

Neste morgen kom en ung lege alene på visitten. Eva pustet lettet for at endelig skulle slippe den kvisebefengte ormen av idioter som tidligere i uken hadde invadert rommet.

MR bildene viser at lesjonene er residiv. De aller fleste er forvunnet og selv om prøvene ennå ikke er kommet tilbake fra Radiumhospitalet regner vi det som usannsynlig at du har kreftsvulster i hodet. Eva pustet lettet ut. Det var som en stor stein ble løftet av brystet. En kampestein.

- Men vi har funnet spor av gule stafylokokker i høyre frontallapp. Antibiotikakuren har fjernet det meste av infeksjonen, men en liten kjerne er innkapslet i antibiotika og presser mot hinnen som beskytter hypofysen.

Eva satte seg opp i sengen, skjøv puten opp mot hodegjerdet og lente seg bak. Det lille øyeblikket av glede over å ikke å ha utviklet ny kreft ble effektivt drept der og da.

- Hva betyr det?

- Betyr hva?

- At den presser på hypofysen?

- Dersom hinnen inn til hypofysen sprekker, vil du mest sannsynlig dø. Den eneste måten å fikse dette på, er å gå inn og suge ut den infiserte kapselen. Da må vi gå inn samme vei som da vi tok biopsien. Men jeg skal være helt ærlig. Det er store sjanser for at inngrepet ikke lykkes.

- Og det betyr?

- At du ikke vil overleve operasjonen.

- Men er ikke gule stafylokokker en sykehusbakterie?

- Jo.

- Hvordan har den da kommet inn i hodet mitt?

- Instrumentene som ble brukt under biopsien manglet en hette som skulle beskytte mot gule stafylokokker.

Eva sank tilbake i sengen. Hun var rett og slett ikke forberedt på å få dødsbudskapet presentert så direkte og ufølsomt. Det følte som om legen anså henne som en maskin som skulle repareres og at døden var et hendig uhell. Truls hadde gått på jobb like før visitten startet og ville ikke komme tilbake før ut på ettermiddagen. Moren som var på jobb på sykehuset hadde lovet å stikke innom i lunsjen. Men det var enda tre timer til.

Hun skulle ikke dø på grunn av kreft. Nei, hun skulle dø på grunn av at sykehuset hadde gitt henne feil medisin og i tillegg fått panikk på grunn av MR bilder som viste resultatet av tabben. Forsøk på å rette opp den ene tabben førte en verre med seg. I panikken med å ta prøver av lesjonene, hadde legene glemt å benytte en biopsinål som hadde en kappe som skulle beskytte mot den kjente sykehusbakterien. Nei, det var ikke hun som skulle ta live av seg selv. Det var legene som skulle sørge for det.

Legevisitten var over like fort som den hadde startet. Hun skulle legges på operasjonsbordet allerede neste morgen, og det var det. Hun kunne like godt ha vært dømt til døden i et bortgjemt Afrikansk land uten mulighet til benådning.

Hun hadde bare lyst til å skrike, men var for sliten til å få ut en eneste tåre. Kroppen var i sjokktilstand. Uten evne til å kjempe tilbake. Uten evne til å tenke klart. Hva var egentlig vitsen? Hun hadde fått beskjed om at hun hadde en dag igjen å leve og denne siste dagen skulle hun tilbringe alene i en sykehusseng. Hva med leiligheten, klærne, familien, avtalene, planene? Det var så mye hun skulle ha fått avklart? Hvem skulle ta seg av alle disse tingene når hun ikke kunne gjøre det selv? Hvordan skulle hun få fortalt moren at hun kunne komme til å dø neste

morgen? Bare ordet, ville få henne til å bryte fullstendig sammen, og i stedet for at moren kunne trøste Eva, ville hun måtte bruke all sin energi på å trøste moren. Hele settingen virket direkte surrealistisk. Eva lå i feberrier i sengen og prinsesse Diana's begravelse var direkteoverført på TV. Den digitale klokken på TV-skjermen viste like over tre på ettermiddagen. Truls var blitt oppringt av moren til Eva på jobben og oppdatert på morgenen hendelser.

Han hadde sittet og kranglet med sjefen i det telefonen ringte. Sjefen hadde kalt det for en konstruktiv diskusjon om Truls sin fremtid på den private skolen. I realiteten hadde han gitt Truls beskjed om at han kom til å gjøre sitt ytterste for å få ham sparket. Hvorfor og på hvilket grunnlag han skulle få ham sparket, var han veldig vag på, rett og slett usikker. Han hadde bare bestemt seg for at Truls var en trussel og dermed måtte bort.

De hadde diskutert så bustene føyk og den ellers så rolige og sindige personen Truls så selv selv som, hadde mistet den siste biten av sympati for den lille rotten av en daglig leder. Han var selv sparket fra stillingen for mindre enn to år siden og hadde slått tilbake med å gå til sak mot sin egen arbeidsgiver. Truls så sitt snitt i å bruke samme teknikk og sa det rett ut. Trusselen virket umiddelbart og sjefen endret taktikk med å foreslå at de kunne sparke sekretæren i stedet for ham. Men under forutsetning at han påtok seg sekretærens arbeidsoppgaver og lønn. Truls hadde mistet fatningen der og da. Han hadde grepet sjefen, som målte knappe en meter og seksti på strøpelen i nakkekragen og hevet han ut på gangen. Deretter hadde han lukket døren og forfattet et kort og konsist brev.

"Jeg sier opp."

Han hadde strenet over til spiserommet hvor sjefen hadde søkt tilflukt blant den øvrige staben og sagt høylytt at han skulle få slippe å sparke sekretæren bak

hennes rygg, for han sa selv opp. Deretter hadde han forlatt skolen og dratt rett til sykehuset.

Situasjonen var ikke bare surrealistisk, den var direkte morbid. Her satt han arbeidsledig og så på en begravelse på TV, mens han ventet på at hans kjære Eva skulle dø. Han var fullstendig tom innvendig. Han kunne ikke engang føle sorg for situasjonen de befant seg i, for han visste ikke hvordan en sørger i en slik situasjon. Den var rett og slett for uvirkelig.

Sjokket over meldingen hun hadde fått under legevisitten hadde først sunket inn ut på ettermiddagen. Hun hadde begynt å strigråte. En ukontrollerbar, hikstende strigråt, der hun satt alene på et goldt sykehusrom uten evne eller vilje til å flykte. Hodet hennes holdt på å eksplodere av smerte og hun visste ikke om hun skrek av smerte eller angst. Til slutt hadde sykepleierne gitt henne sovetabletter så hun kunne slappe av. Truls hadde fått høre fra sykepleieren på vakt at hun nettopp hadde sovnet da han kom. Han unngikk å vekke henne. Han visste rett og slett ikke hva han skulle si til henne når hun våknet. Ingen vet det. Selv ikke Gud vet hvordan en trøster en som nettopp har fått vite at dette kan være siste dagen i ditt liv. For selv om vi alle vet at vi en gang i fremtiden kommer til å dø, er det absolutt ingen av oss som noen gang ønsker å vite når denne dagen kommer.

Truls ble sittende ved sengen til Eva til klokken syv på kvelden. Han hadde sittet som i en transe, helt urørlig på stolen og bare stirret ut i rommet. Sykepleierne hadde ved jevne mellomrom vært inne på rommet for å sjekke at det stod bra til med pasienten. Og hver gang hadde de spurt om det var noe de kunne hente til ham. Men han hadde høflig takket nei. Han var rett og slett ikke i stand til å ta stilling til noe som helst. Da sykepleieren kom inn like etter klokken syv og sa at visittiden snart var over, hadde han stille reist seg fra stolen, kysset Eva på pannen og gått hjem.

Turen fra sykehuset til den lille leiligheten på Håpet tok normalt ikke mer enn tjue minutter. Under alle andre omstendigheter likte Truls å spasere i dette området. Nærmeste nabo til sykehuset var universitetet og han opplevde en stoisk ro når han vandret blant de forskjellige fakultetene på kveldstid. Det minnet han om de gode dagene da han selv var student. Men denne kvelden var det så vidt beina bar ham hjem til leiligheten. Kroppen beveget seg av mekanisk rå vilje, og det var først når han stakk nøkkel i døren til leiligheten at han oppdaget at han faktisk var hjemme. Han sank ned i sofaen. Tårene trillet i strie strømmer og han begynte å hikste av ren utmattelse. Spørsmålene surret rundt i hodet på ham som gal, uten evne til å besvare ett eneste ett av dem. Det ene spørsmålet satte det neste i gang og han sovnet der han satt av ren utmattelse.

Truls skvatt til i det telefonen ringte. Han spratt ut av sofaen og i løpet av to skritt var han ute i gangen og grep telefonrøret. Han var ikke våken, men hadde reagert av ren refleks.

- Hei, det er Eva. Har du vært innom sykehuset?

- Ja, jeg satt hos deg til like etter klokken syv.

- Hvorfor vekke du ikke meg?

- Sykepleieren fortalte at du nettopp hadde fått sovemedisin, og jeg ville ikke vekke deg. Du sov så godt.

- Har du snakket med mamma?

- Ja, hun fortalte meg hva den idioten av en lege hadde fortalt. Men det er ikke noe å være redd for. Operasjonen i morgen kommer til å gå helt fint.

Han trodde knapt sine egne ord. Men kunne bare ikke for alt han ville, få seg til å si at han var livredd for utfallet. Han kjente et utrolig sinne bre seg over kroppen. Det var det fandenivoldske sinnet han alltid fikk når han hadde bestemt seg for å slå tilbake. Og nå var på høy tide at noen gjordet nettopp det.

- Jeg kommer innom deg i morgen tidlig og er sammen med deg før operasjonen. Jeg har tatt meg fri fra jobben og vil være sammen med deg hele dagen.

Fri og fri. Han hadde jo sagt opp fra jobben. Konsekvensene av å være uten jobb hadde han ikke engang tenkt på, det fikk komme senere. Akkurat nå var det andre ting som var viktigere. Truls ba Eva om å få seg en god natts søvn og ikke tenke for mye på operasjonen neste morgen. I det han la på røret, grep han telefonkatalogen og lette frem mobilnummeret til sykehussjefen. Han ga seg pokker i vold at klokken var ti på kvelden. Mannen skulle få høre nøyaktig hva han mente om situasjonen.

Samtalen var kort og konsis. Truls hadde nærmest forventet at direktøren skulle være irritert over å bli oppringt sent på kvelden. Men det var ingen mutt stemme som møtte ham i andre enden. Direktøren hadde lyttet til ham fra første sekund. Han hadde gjentatt kravene og lovt å ringe opp i løpet av en halv time for å bekrefte om det lot seg gjøre. Det tok ikke en halv time. I løpet av ti minutter hadde direktøren fått kontakt med de berørte legene og kommandert dem inn på et møte på hans kontor neste morgen klokken syv. Han ønsket Truls hjertelig velkommen til møtet, og kunne forvise ham om at det kom til å gå bra med selve operasjonen.

Den natten sov Truls godt. Han var regelrett stolt av seg selv for å være så direkte. Han hadde aldri før satt seg til motverge for eliten. En elite som kunne så inderlig mye mer enn han om medisin. Et emne han ikke hadde den fjerneste anelse om. Men dette handlet ikke om deres medisinske kunnskap, men rett og slett deres medmenneskelige evner. Og i hans øyne var de totalt fraværende.

Nattbords klokken viste seks. Truls var lys våken og kampklar. Han stod opp fra sengen, satte over vannkokeren, kledde seg og gikk ned for å hente avisen. Det

var ikke mange nyheter han fikk med seg, for tankene surret hele tiden rundt møtet med legene som skulle skje om mindre enn en time. Halv syv var han ute av døren og på mindre enn femten minutter stod han utenfor hovedinngangen til sykehuset.

Det lille møterommet utenfor direktørens kontor var fullpakket. Leger fra kreftavdelingen, nevrologisk avdeling, sykehusledelsen og sykehusets advokat var samlet rundt bordet. Truls hadde ikke til hensikt å bli ydmyket av den profesjonelle eliten som satt rundt bordet, og ba straks om at sykehusets advokat fikk forlate møtet. Dette dreide seg ikke om erstatningssak mot sykehuset. I alle fall ikke på nåværende tidspunkt. Han skulle bare ha klarhet i hva som foregikk og han skulle ha det i forklart på enkel norsk. Truls satt rolig og ventet på reaksjonen fra direktøren. Stemmen hans var avbalansert, men bestemt. Faktisk hadde han forventet at den skulle være kvinende, som et kvinnfolk som strever med å bli hørt i en mannsdominert forsamling. For innvendig var han som en vulkan på nippet til å eksplodere av stress.

Direktøren løftet hånden mot advokaten som tegn på at han skulle forlate rommet. I det advokaten lukket døren bak seg grep sjefslegen ved nevrologisk avdeling ordet. Han forklarte Truls i enkle ordelag at infeksjonen som hadde oppstått i forbindelse med biopsien, gjennom uken hadde blitt innkapslet av antibiotikaene. Innkapslingen hadde medført en hard kjerne av infeksjon som de mente ikke ville gå bort, uansett hvor mye antibiotika de tilførte. Derfor hadde de etter nøye konsultasjoner bestemt at det beste for Eva var om de gikk inn på nytt gjennom det opprinnelige operasjonssåret og tømte ut resterende puss. Faren var at denne innkapslede infeksjonen kunne slå hull på hinnene som beskyttet hypofysen dersom den ble værende ubehandlet. Men røntgenbilder viste at den innkapslede

infeksjonen lå såpass langt unna hypofysen at det ikke skulle medføre noe overhengende fare å gjøre inngrepet.

- Men i ytterste konsekvens kan hun dø av inngrepet?

Truls så sjefslegen rett inn i øynene. Han var helt rolig, nesten skremmende upåvirket av spørsmålet han nettopp hadde stilt.

- I ytterste konsekvens ja. Men vi regner ikke med at det kommer til å skje i dette tilfellet.

- Kan jeg være med inn på operasjonsstuen og være sammen med Eva til hun sovner av narkosen?

- Ja, det kan du.

Truls reiste seg, strakk hånden over mot sjefslegen og takket for informasjonen. Deretter rakte han hånden mot sykehusdirektøren og takket for velvillig samarbeid. Fornøyd med tingens tilstand, og rett ut stolt av seg selv, forlot han konferanserommet og gikk over til avdelingen hvor Eva lå.

Hun var allerede oppe og stod på badet og stelte seg i det han steg inn i rommet.

- Hei, hvordan står det til?

Truls slengte seg ned på sengen og smilte et varmt smil mot Eva der hun stod i nattkjolen på badet.

- Bra, sa hun usikkert.

- Jeg er nettopp kommet fra møte med alle legene som har med deg å gjøre. Og det kommer til å gå helt fint.

- LEGENE?

- Ja, etter at jeg snakket med deg i går kveld ringte jeg sykehusdirektøren og krevde at han innkalte alle legene som har noe som helst med deg å gjøre til et møte. Og det gjorde han på mindre enn ti minutter. Det er det møtet jeg kommer fra nå.

- Hva sa de?

- Sjefslegen som skal utføre inngrepet sa at den innkapslede infeksjonen lå så pass langt unna hinnen som beskytter hypofysen at det ikke skulle medføre noen komplikasjoner å fjerne den. Jeg skulle få være med deg inn på operasjonsalen og være med under operasjonen.

Kan livet etter sykdom i det hele tatt bli det samme? Er det så lett som legene sier at NÅ ER DU FRISK. Klar til å gjenoppta livet ditt som om ingen ting har hendt.

Frisk fra hva? Sykehusleger definerer frisk som at du ikke har en medisinsk sykdom. En sykdom som kan påvises gjennom kjente metoder eller bilder tatt i røntgenmaskiner. De evner ikke å se at den psykiske evnen til å svelge sykdom kan svekkes permanent. Det er bare ikke slik at tiden leger alle sår. På langt nær. Tiden skjuler sårene for omverden, men minnet om dem vil alltid være lys levende for den som bærer dem. I legebøker finnes det ingen A4 oppskrift mot de psykiske lidelsene som naturlig vil følge traumatiske opplevelser. Og så lenge legene ikke kan slå opp i medisinhandboken og medisinere bort følelsene, vil de alltid komme til kort.

Ingen av oss er forberedt på å få dødsbudskapet. Vi vet at vår tid er tids-begrenset. Men de aller fleste av oss dveler sjeldent over når vår siste dag skal opprinne. Vi er bare glad for de dagene vi har foran oss. Vi planlegger ferier, jul, bursdager, påske og helger. Vi planlegger som om livet skal vare for evig. Å dø to ganger før en har fylt tretti er ikke noe en går umerket fra. Bare det å få dødsbudskapet en gang; å vite at det en skal gjennom har en høyst usikker utgang; og at en gjør klokt i å tenke på å ta farvel med dem en er glad i er en enorm påkjenning. Men å gjøre de samme vurderingene to ganger på under fem år, er rett og slett utenkelig. Det er en psykisk påkjenning som ikke lar seg beskrive og som tilhørere på ingen måte har mulighet til å sette seg inn i.

Tilhørerne blir bare tause observatører av en traumatisk opplevelse som de overhoder ikke har mulighet til å rekke inn til. Medlidenhet, gode forslag og positive stimuli blir i denne forbindelse bare tomme ord. For smerten vil alltid være der.

Livet ble aldri det samme for Truls og Eva. Truls som hadde tre måneder oppsigelse fra jobben, ble utelukket fra alle møter allerede fra første dag. Samtlige arbeidsoppgaver som ikke hadde med undervisningen å gjøre ble også fratatt ham, og han måtte henvise alle inngående telefoner til sjefen eller hans underordnede. Selv de livlige diskusjonene om skolens strategi og utfordringer som vanligvis verserte over lunsjbordet, var han utelukket fra. Det ble til at han holdt seg på kontoret hele dagen og spilte kortspill på datamaskinen. Den eneste gangen han forlot kontoret, var den ene timen i løpet av dagen han hadde undervisning. Noe var i gjerde på skolen. Selv om han var effektivt utelatt fra enhver diskusjon i administrasjonen, fikk han likevel vite det aller meste fra studentene. Det var tydelig at han ikke var den eneste som planla å slutte på skolen. Ut fra de spredte opplysningene han fikk av studentene, virket det som hele lærerstanden var på tur ut døren. Hvis så var tilfelle ville det være det samme som det endelige nådestøtet for skolens videre eksistens. Han reiste seg fra kontorstolen, gikk rundt skrivebordet og krysset ut enda en dag på fengselskalenderen sin.

Eva hadde store problemer med å venne seg til hverdagen. Hun hadde lagt så mange planer. Hun skulle ta opp studiene fra universitetet, hun skulle begynne å jobbe, hun skulle begynne å trene – ja, hun skulle begynne å leve. Foreldrene mente at det beste for henne var å finne seg en jobb. Det var ikke vits å kaste bort livet på studier, for arbeidsledigheten blant studenter var alt for høy. Hun kunne jo begynne å jobbe i butikk.

BUTIKK, nei aldri. Aldri mer skulle Eva jobbe for en masochistisk slavedriver på butikk. Hun hadde alt for god kjennskap til de som drev butikker i denne byen. Og av egne erfaringer visste hun bare alt for godt at det ikke kom på tale å jobbe for

noen humørsyke småherskere. Mistro og misunnelse lyste tykt utpå huden deres. Nei, skulle hun begynne å arbeide, så skulle det være på kontor.

Dagen før hun ble utskrevet fra sykehuset hadde hun vært i samtale med en sosionom som hadde tatt på seg oppgaven med å hjelpe henne gjennom systemet. Systemet i hennes øyne var ensbetydende med NAV. Visstnok skulle det gå greit å få rehabiliteringspenger, særlig i hennes situasjon. Men det sosionomen med vilje unngikk å poengtere var at med rehabiliteringspengene fulgte det også en tett oppfølging fra NAV om at hun snarest måtte rehabiliteres tilbake til arbeidslivet.

Allerede en måned etter at hun ble utskrevet var systemet i arbeid. Hun ble innkalt til NAV for å bli intervjuet med hensyn til rehabilitering. Allerede i januar var hun i gang med datakurs i regi av Tromsprodukt. Hun hadde gått til verks med stor iver, som hun alltid gjorde med nye prosjekter. Det var ikke alltid at hun ønsket å gjøre det, men helt fra hun var liten var det forventet at hun skulle være den flinke, søte og pliktoppfyllende jenta som aldri motsatte seg noe. Det var ikke Eva som bestemte hva hun ønsket å gjøre med livet sitt, det var alle andre. Og som den godlynte idioten hun var, hadde hun ikke vett til å protestere. Selv om det skrek – nei hylte inn i henne at nå måtte det være slutt på å styre livet hennes. Hun var for helvete voksen og kunne da ta en selvstendig avgjørelse selv.

Datalærere er en spesiell rase. Med noen hederlige unntak er de aller fleste teknokrater totalt blottet for sosial intelligens. De er så opptatt av det tekniske rundt den lille blikkboksen med skjerm at de helt glemmer at det faktisk finnes mennesker uten den samme lidenskapelige interessen for blikkboksen som dem. Datalæreren på Tromsprodukt var av den siste sorten. Han viste absolutt null interesse for å lære fra seg det han kunne om data. Til nød kunne han hjelpe til med å logge elevene på nettverket, før han hastet tilbake til sitt lille glassbur og

elsket med sin egen maskin. De gangen han måtte forlate glassburet for å hjelpe en strandet elev, var det som å rive eremitten ut av sin lille private hule for å tvinge han til møte med virkelige mennesker.

Eva holdt på å bli gal. Ikke bare var kurset totalt bortkastet. I tillegg holdt hun på å bli gal av alle rapportene til NAV. Hver fjortende dag måtte hun huske å poste meldekortet på dagen. Ikke før, ikke etter, men akkurat den dagen. Da hun for en gangs skyld hadde postet det i en vanlig postkasse, med det resultatet at konvolutten ble stemplet dagen etter, ble hun utestengt fra rehabiliteringspenger i fire uker. Hun forsøkte innbitt å forklare at hun hadde vært tidsnok med å poste meldekortet, men til ingen nytte. Det var stemplet en dag for sent, og det var det. Truls som hadde sagt opp selv hadde i utgangspunktet ikke rett på dagpenger, men hadde blitt innvilget det etter iherdig innsats i å forklare at han ikke hadde noe annet valg enn å si opp. Forutsetningen for at han skulle få dagpenger var at han kunne akseptere oppdrag over hele Norge, noe han meget motstridende måtte godta. At han hadde ansvaret for en syk kone hjemme gjorde overhode ikke inntrykk på den lille mørkhårede kjerringa på knappe 148 cm, som var hans rådgiver i NAV. I hennes øyne var Truls bare en til i rekken av de selvopphøyde late akademikerne som mente det var lettere å gå på ledighetstrygd enn å arbeide. Helt siden hun gikk ut av gymnaset og begynte som sekretær på Aetat hadde hun hatt akademikerne oppe i halsen. De visste alltid hva de hadde krav på, trodde de. Men når det kom til stykket var de rett og slett de lateste og mest udugelige blant alle hennes klienter, totalt blottet for evnen til og utføre selv den enkleste arbeidsoppgave.

Allerede en uke etter at han hadde fått innvilget dagpenger, ringte saksbehandleren og beordret Truls ut på to ukers lærerjobb på en avsides-liggende øy fire timers båtreise fra Tromsø. Truls spurte hvordan han skulle finansiere reisen

og oppholdet, men fikk til svar at det fikk han ordne selv. At Truls ikke disponerte mer enn tre hundre kroner, og dermed var ute av stand til å overleve på en avsidesliggende øy i to uker, langt i fra komme seg dit, prelet av på saksbehandleren som det mest idiotiske argumentet hun noen gang hadde hørt. Han fikk enten ta jobben som var tilbudt, eller være uten dagpenger i fire uker.

Og slik gikk vinteren og våren for Truls. Så snart han var ferdig med å sone straffen på fire uker uten dagpenger, fant saksbehandleren ny muligheter for å deportere ham til en fjerntliggende arbeidsplass eller stilling som han overhode ikke var kvalifisert for. Da han ble utestengt i tolv nye uker for ikke å ha søkt på stillingen som rådmann i Fauske, gav Truls opp. Han visste at så lenge han måtte lide under trusselen fra et sadistisk kvinnfolk med et inngrodd hat mot akademikeren, var det en kamp han umulig kunne vinne.

At Eva på sin side hadde fått en tilsvarende rådgiver som hatet alle som var på attføring, hjalp heller ikke på situasjonen. For om akademikerne var late idioter, var folk på attføring rene svindlere. De var ikke syke, de var direkte arbeidsskye snyltere, og den primære oppgaven til rådgiverne på NAV var å avsløre alle snylterne av systemet og kaste dem ut i rennesteinen snarest mulig.

Eva greide heller ikke å legge bak seg den traumatiske hendelsen hun hadde vært gjennom. Hun ønsket bare så inderlig at livet skulle smile til henne, at hun skulle slippe å våkne opp dyvåt av svette og med en puls som var på tur til å få hjertet til å hoppe ut av kroppen. Selv den minste ting tappet henne kroppen hennes for krefter som en sil. Hver morgen ikledde hun seg en falsk maske av friskhet. Ikke for at hun var frisk, langt fra. Men for at hun ikke orket å forklare gud og enhver mann hvordan hun egentlig følge seg.

"Hvordan står det til?", er ikke en invitasjon til å fortelle hvordan det egentlig står til, men et intetsigende ordspill som benyttes i stedet for hallo. Og skulle en være

så ærlig å fortelle hvordan det virkelig står til, ender det som oftest opp i en konkurranse om hvem som har det verst. Den smerten en selv føler må nesten alltid konkurrere med tilhørerens smerte. Og det var nettopp denne formen for konkurranse Eva bare ikke orket å delta i. Hun hadde mer enn nok med å takle sin egen situasjon.

Legene kunne hevde så mye de ville at den siste operasjonen var vellykket, og at de hadde fått tømt ut to milligram med pussveske fra hodet. Men inngrepet hadde uansett påført henne en permanent skade. Inngrepet hadde gjort henne overfølsom for lyd. Bare det å gå på en liten tur på butikken for å handle mat, tappet henne for så mye krefter at hun måtte slepe seg hjem på pur vilje. Når hun endelig kom seg inn i leiligheten, sank hun ned i sofaen og strigråt av ren utmattelse.

Hun hadde forsøkt å gjenoppta den sosiale kontakten med vennen. Hun hadde forsøkt å gå på vorspiel sammen med dem, forsøkt å gå på byen. Men kraftanstrengelsen dette innebar gjorde henne sengeliggende i flere dager etterpå. Til slutt ble invitasjonene til sosialt samvær med vennegjengen færre og færre, inntil de tok helt slutt. Hun var ikke den de ønsket å invitere fordi hun alltid var i dårlig form. De trengte ikke å si det. Fraværet av kontakt var god nok forklaring.

Truls som var lei av å kjempe i motbakke gjennom vinteren, hadde bestilt en ferietur til Florida. I flere dager hadde han sittet på internett og søkt side opp og side ned etter gode tilbud. Da han endelig fant billetter på Ving som bare kostet to tusen kroner tur/retur, satte han alt inn på å overtale Eva til å dra. Han mente det ville gjøre dem begge godt å komme seg bort fra Tromsø en stund. Komme seg bort fra sykehus, NAV og maset om å bli ferdig med sykdommen. Kanskje ville reisen gi henne akkurat det lille overskuddet hun trengte for å komme seg på beina av egen fri vilje.

Å reise med charterfly er en lidelse i selg selv. Selve flyet ser mest ut som om det er satt sammen av reservedeler fra tidligere flykrasj. Besetningen består av alle de som strøk på eksamen i SAS sitt berømte smilekurs. Forståelig nok. For flyet helles fullt av overberusede nordmenn i singlet, Adidas shorts fra 80-tallet, mokasiner og hvite tennissokker.

Truls som aldri i sitt liv noen gang hadde satt sine ben innenfor et charterfly, fikk sjokk og angret bittert i samme sekund flyet takset ut på rullebanen. Flyturen på ni timer til Miami ville bli et sant helvete. Allerede en halv time inn i flyturen gikk toalettene i turistklassen tett. Tre toaletter på tohundreogfemti passasjerer i åtte og en halv time var selve oppskriften på kaotiske tilstander. Først da forstod Truls hvilken opplevelse han egentlig hadde gått glipp av alle de årene han hadde reist med vanlige rutefly. For første gang fikk han oppleve en dyrehage i fri dressur tre og en halv kilometer oppe i luften. Irritasjonen han hadde hatt i det de steg inn i flyet gikk over til lattermild observasjon av bygdetullinger fra alle kanter av Norge som fortvilt forsøkte og krangle seg inn på de eneste toalettene som fungerte, nemlig de på første klasse.

Clearwater Beach er en liten perle av en halvøy rett utenfor Tampa i Florida. Den er forbundet til fastlandet i form av en tre kilometer lang bru som hviler på en kunstig sandbanke. Truls og Eva hadde fløyet videre fra Miami til Orlando, hvor de hadde leid bil, kjørte inn på sandbanken i retning Clearwater akkurat i det solen gikk ned i vest. Synet av solen som sank sakte ned i havet, med silhuetten av den lille idylliske byen langt der fremme gav en følelse av at en kjørte rett inn i paradiset. Truls hadde via internett funnet et motell helt nord på stranden som han tenkte ville være perfekt. I det de ankom sentrum av Clearwater var det blitt mørkt. Veien over sandbanken endte opp i en rundkjøring midt på øyen, og av rent instinkt svingte Truls sørover for å finne et hotell hvor han kunne be om nærmere veibeskrivelse til motellet.

- Du kjører nordover, passerer rett gjennom rundkjøringen. I det du passerer brannstasjonen og bensinstasjonen tar du andre stikkvei til venstre; hadde resepsjonisten på hotellet ivrig forklart han.

I det Truls passerte rundkjøringen for andre gang, begynte den lange reisen fra Tromsø å sette sine spor. Både han og Eva var overtrøtte etter å ha vært på farten i mer enn tjueseks timer og bestemte seg for å ta inn på det første motellet de passerte. Så fikk de heller lete etter motellet han hadde plukket seg ut neste dag. Og så ble det. Like etter rundkjøringen var det et motell på høyre side av veien. Truls svingte inn på parkeringsplassen og gikk inn i resepsjonen. En mygg av en dame strakk halsen over resepsjonsdisken og pekte demonstrativt på en tavle som viste tilgjengelige rom og priser. Det var tydelig at hun visste hva det første spørsmålet til besøkende ville være. Og i stedet for å vente til spørsmålet falt, gikk hun rett på svaret.

Tjue dollar for et dobbeltrom. Truls plukket frem en tjuedollar seddel fra pengeboken og la den på disken. Uten ett ord, skjøv damen registreringsboken

over mot ham og pekte på hvor han skulle fylle inn navn og nummer. Hun grep seddelen og vendte seg mot nøkkelhyllen for å finne riktig rom. I det Truls hadde fylt inn nødvendige detaljer, rakte hun ham nøkkelen og pekte opp mot venstre. Truls så med et undrende blikk på den lille damen bak disken. Gjennom hele seansen hadde hun ikke ytret ett eneste ord, ikke så mye som et vennlig smil eller et lite hallo. Det var først da han merket de markante rynkene rundt munnen og la med ett to og to sammen. Hun brukte gebiss og må akkurat ha tatt det ut i det han stormet inn gjennom døren og overrasket henne. Da var det ikke rart at hun ikke ytret ett eneste ord, for med gebisset liggende i et glass på bordet er det naturligvis ikke enkelt å gjennomføre en normal samtale. Og hun kunne ikke like godt plukke det opp å sette det på plass der han stod lent over disken.

Den natten ble en opplevelse på linje med det begredelige hotellet i Amalfi. Motellrommet var så nedslitt og skittent, at Truls og Eva la seg fullt påkledd på sengen. De våget rett og slett ikke å ta av sengeteppe, av frykt for å oppdage hva som befant seg under. For motellrommet kunne umulig ha blitt reingjort på minst en måned, og det var rett nok forståelig når Truls tenkte på den gebissløse lille myggen han hadde møtt i resepsjonen. Neste morgen stod Truls opp tidlig, gikk ut av døren og over veien til butikken. Han kjøpte med seg to sandwicher innpakket i plast og gikk tilbake til hotellet. I det han nådde toppen av avsatsen, snudde han seg mot butikken på andre siden av veien og oppdaget til sin forskrekkelse at det var nettopp den brannstasjonen og bensinstasjonen som resepsjonisten kvelden før hadde sagt at han skulle passere. De hadde i ren desperasjon over å finne en plass å overnatte, stoppet to gater for tidlig og tatt inn på et motell som uten tvil gikk rett inn på delt førsteplass som siste stopp før helvete. Denne plassen delte de etter Truls sin oppfatning med fjellhotellet i Amalfi.

Truls gikk flirende inn i rommet, grep Eva i armen og leide henne ut på avsatsen. Der ble de begge stående oppgitt over sine egen geografiske analfabetisme og flire over at de hadde bommet på det opprinnelige motellet med skarve tre hundre meter. De bestemte seg der og da for å hoppe over frokosten og komme seg på plass på det tiltenkte motellet med en gang.

- DU HAR BESTILT?

Eva fryktet at det skulle være fullt og at de måtte returnere tilbake til det rottereiret de nettopp hadde overnattet i.

- NEI, vi får bare håpe at det er ledig.

Fem minutter senere svingte Truls bilen inn på gårdsplassen. Motellet bestod av tre frittstående bygninger. Hovedbygningen var en to etasjers rustred murbygning i Art-Deco stil, med en steinbelagt patio som ledet rett ut på stranden. Et eldre ektepar med gråsprenkt hår satt i hver sin kurvstol ute på terrassen foran hovedbygningen. I de Truls og Eva steg ut av bilen, reiste kvinnen seg og kom dem smilende i møte.

- Welcome, are you from Canada?

- No, from Norway.

- Norway, Minnesota?

- No, from Norway in Europe. The country! We found your motel on the internet and wondered if you had any vacancies?

- We were expecting some quests from Canada and are actually fully booked. But I'm sure that we will find a solution.

Ikke bare fant de en løsning. Det hyggelige ekteparet overrasket stort. De beklaget og beklaget over at de ikke hadde noe annet å tilby enn et lite rom på motsatt side av gårdsplassen, men både Truls og Eva var mer enn fornøyd. For selv om rommet

var lite, var det rent og pent og hadde i tillegg et lite tekjøkken. Det var akkurat det de trengte.

Men vertene var over hode ikke fornøyd med hva de hadde å tilby. Allerede neste dag ble Truls og Eva oppgradert til en treroms luksusleilighet i andre etasje, med egen balkong. Derfra kunne sitte og nyte solen i det den sank ned i Mexicogulfen. Vertene hadde til og med helt på eget initiativ kjørt den lange veien tilbake til Orlando; besøkt den norske paviljongen der og ventet hele dagen på at originalt norsk flagg skulle bli sydd i full størrelse og med pinlige nøyaktige mål. Neste morgen og de neste tolv dagene var det kun ett flagg som hang oppe ved siden av det tradisjonelle amerikanske – og det var det NORSKE.

Truls og Eva storkoste seg i sitt eget lille paradis. Borte var den traumatiske høsten, kulden og de økonomiske problemene gjennom vinteren. Borte var kranglingen med NAV og usikkerheten med hva livet ville bringe dem. Planer ble lagt. Store grandiose planer som skulle gjøre dem lykkelige. De skulle kjøpe seg bil. Truls skulle utvikle motebladet sitt videre og Eva skulle finne seg jobb på et regnskapskontor.

Drømmer er ukompliserte. Drømmer kan være enkle, som at huset vasker seg selv; drømmen om et siste herremåltid like før pengeboken går konkurs; drømmen om en god ferie; drømmen om et rolig hjørne for en selv når det stormer som verst. Eller drømmer kan være grandiose, som å vinne tolv millioner i lotto; bli filmstjerne; eller verdensmester.

Uansett er det en innebygget glede i drømmen. Den gir energi til hjernen og gjør oss glade på samme måte som når en er forelsket. Adrenalinet begynner å flyte i kroppen og problemene fordufter som skygger for solen. Grandiose drømmer får hjertet til å banke og en begynner å planlegge hvordan en skal gå frem for å realisere drømmen.

Uten drømmer stopper livet opp. Å ta en livet av drømmen er som å gå inn i en negativ transe som ikke bare er destruktiv på en selv, men alle en omgir seg med. Angsten er drømmens verste fiende. Angsten er selvdestruerende av natur. Den setter seg i mageregionen og sprer sin sure galle over hele kroppen og gjør selv den lyseste dagen om til mørke natten. Den knuser all positivitet og fornuft. Angsten er overveldende i sin makt. Den trigges av mikroskopiske problemer og gjør dem om til uovervinnelige fjell.

Det var et slikt mikroskopisk problem som trigget angsten hos Eva. Drømmen om et bedre liv etter all sykdommen ble brått tæret opp av angst over at hun ikke hadde med seg de rette kremene på ferieturen. Det som for Truls var en bagatell. Et mikroskopisk problem som kunne løses ved å kjøpe nye kremer, ble for Eva en uoverkommelig angstnevrose. Hjemme på badet i Tromsø hadde hun alle remediene hun hadde behov for når det gjaldt å holde den atopiske eksemen i sjakk. De stod nærmest alfabetisk plassert i kurver og skap, klar til innsats for en bedre hverdag. Problemet oppstod når en skulle reise og utvalget måtte trimmes ned til det mest nødvendige for å få plass i bagasjen. Hadde hun tatt med seg de

rette remediene for nettopp denne ferieturen? Hadde hun nok eller måtte en satse på å kjøpe mer og hvor sikker var hun på at de fant kremer som ville virke på samme måte.

Angsten som med årene kom til å gjøre livet til et helvete for Eva, begynte som oftest med et lite spørsmål som næret et nytt spørsmål og et nytt spørsmål; inntil hodet var så fullt av ubesvarte spørsmål at det rett og slett ikke greide mer. Angst gjør det med tankene våre. Stiller en uendelig rekke spørsmål som forblir ubesvarte og hvor hjernen til slutt arbeider i høygir med å løse alle problemene som oppstår. Kroppen blir helt handlingslammet. Ute av stand til å foreta selv den mest elementære avgjørelse; som skal jeg kle på meg eller stelle meg først; eller tar jeg fatene først ut av oppvaskmaskinen og koppene sist eller omvendt. For et friskt menneske er angst noe plutselig forbigående. Friske mennesker kan oppleve angst som varer i en kort periode; slik som flyskrekk, angst for høyder; klaustrofobi; eller rett og slett angst for å levere et prosjekt i tide. Men dette er forklarlig angst som er tidsbegrenset av natur. Friske mennesker har mulighet til å unngå situasjonen som gir en angst. Det har ikke syke mennesker. De kan ikke flykte fra angsten; de kan ikke bagatellisere angsten eller skjule den for omverden. For denne angsten er totaliserende på kroppen deres; den tar over hele styringen av kroppen og gjør den om til et levende uangripelig smertehelvete. Angst på dette nivået er uforklarlig ovenfor friske mennesker, den lar seg ikke beskrive i konkrete handlinger. Et friskt menneske vil aldri kunne forstå hvordan et menneske som lider av angst ikke kan stå opp og smøre seg en enkel skive med brød selv. For friske mennesker vil dette alltid være bagatellmessig elementært.

Angsten tok livet av ekteskapet til Truls og Eva. Året etter at de giftet seg tok de ut separasjon. Truls flyktet sørover og tok seg jobb i en fjellbygd på Sørlandet. Det viste seg etter hvert at nettopp denne fjellbygden var tilfluktssted for mange i samme situasjon, hvor nær halvparten av bygda var flyktninger fra sammenbrutte ekteskap. Men Truls greide ikke helt å slå seg til ro med at han skulle ta den enkle veien ut. Å gi opp vennskapet med den fineste jenta på jorden. Det var liksom ikke det han hadde lovet i kirken. Der hadde han på tro og ære lovet å bli ved hennes side i gode og dårlige tider. Og at de ville få dårlige tider også i fremtiden var han fullstendig klar over. Familie og venner oppfordret Truls gang på gang til å sette en strek over livet han hadde hatt sammen med Eva. Han ville uten tvil finne noen andre å bli glad i. Men Truls var ikke interessert i å finne noen andre. Det lå bare ikke til hans natur. Men han ville heller ikke være en forsmådd make som bar gnag til Eva resten av livet og som plaget henne med spørsmål om de ikke skulle prøve bare en gang til. I hans tanker var ekteskap bygget på ti prosent kjærlighet og nitti prosent vennskap. Gjennom vennskapet ville også kjærligheten for hverandre vokse. Og det var liten tvil om at Eva ønsket å fortsette vennskapet med Truls. Ikke bare ønsket det, men hun hadde et inderlig behov for den tryggheten som vennskapet gav henne.

Legerapporten som ble skrevet som følge av tabben på sykehuset hadde ført til 1,7 millioner i erstatning fra Norsk Pasientskadeerstatning. Men på tross av den store erstatningssummen, ble det hele et dårlig plaster på et livslangt sår som bare forverret seg med årene. Den begynnende angsten til Eva, som Truls hadde observert på ferieturen til Clearwater, utviklet seg etter hvert til å bli et vedvarende helvete som kom hver fjortende dag.

Den angrep plutselig og brutalt og gjorde henne tilnærmet invalid i syv dager til ende. Angsten angrep her bidige muskel i kroppen og lammet henne til sengen.

Prøv og sov, hadde Truls uvitende foreslått for Eva. Men det var ikke det som var problemet. Visstnok sovnet hun av ren utmattelse. Men så snart hun våknet var angsten tilbake, enda sterkere. Det var som om hodet sprengtes gang på gang av mengden av ubesvarte spørsmål. Hva om det ringer på døren; hva om telefonen ringer; hvordan skal jeg få gitt beskjed om at jeg ikke kan komme på møtet med psykologen; må jeg betale regningen til sykehuset; går denne til inkasso hvis jeg ikke får betalt den tidsnok; har jeg mat i huset; hva skal jeg ha til middag; har jeg penger på bankkontoen til å betale huslånet; hva om jeg går fri for medisin?

Eva var så sulten at hun var kvalm. Men selv det å stå opp av sengen og smøre seg mat ble en gigantisk oppgave. Det var først når sulten holdt på å ta livet av henne at hun tvang den utmattede kroppen ut av sengen og gikk inn på kjøkkenet. Hun lukket opp kjøleskapet og ble bare stående og stirre tomt ut i luften. Hva skulle hun spise? Brødiskive; knekkebrød; polarbrød – og hvilket pålegg skulle hun velge? Det endte som oftest med at hun sank ned på gulvet og gråt av ren fortvilelse. Smerten i kroppen hadde slettet all vilje til å eksistere. Hva var egentlig vitsen med å fortsette med dette livet? Hva kunne hun oppnå med å kjempe seg gjennom denne uken, bare for å vite at den kom tilbake om nøyaktig fire uker.

Like fort som angsten kom, forsvant den. Som dugg for solen var den borte. Det var som om den månedlige menstruasjonen var en slags utløsende mekanisme som fikk angsten til å fordufte. Endelig. Nå kunne hun endelig begynne å leve som et normalt menneske, gjøre nettopp det normale mennesker gjør. Trene; gå på byen med venner; arbeide; reise bort. Endelig kunne hun begynne å leve et normalt liv. Livet var herlig og hun var full av energi. Borte var de dårlige dagene. Borte var ønsket om å ende livet der og da. Hun struttet av energi. Hun gikk fra

den ene yttersiden til den andre. Energien som fulgte etter en ukelang angstperiode var så overveldende at pulsen gikk opp i nitti og hun kunne være våken i nær tre dager på rad, før kroppen rett og slett besvimte av utmattelse.

Dager, uker, måneder og år gikk med til testing for alt mulig. Håpet om et tilnærmet normalt liv var alltid der. Om ikke perfekt, så i det minste et balansert liv som kunne gi Eva mulighet til å delta i samfunnet. For hva var egentlig vitsen med å planlegge selv den minste ting, så lenge angsten effektivt ville kvele den i løpet av de neste fjorten dagene.

Men det eneste legevitenenskapen hadde å tilby pasienter som henne var medisiner som skulle dope henne ned og gjøre henne passiv når de største smertene meldte seg. I realiteten var hun blitt dømt til å være en legeordinert narkoman for resten av livet. Da var ikke erstatningen fra Norsk Pasientskade-erstatning noe plaster på såret. Det var hån mot en skade som uten tvil kunne vært unngått bare legene på UNN hadde pustet rolig da røntgenbildene viste lesjonene som hadde spredd seg over hele hjernen.

Inngrepene hadde også skadet både hørsel og syn. Dette medførte at hun utviklet en oversensitivitet for lys og lyd. Leiligheten hennes som lå i rett luftlinje til flyplassen medførte at lyden fra jetmotorene skar seg gjennom hodet som knivblad. Truls hadde foreslått at hun skulle bruke pengene som hun hadde fått i erstatning til å kjøpe seg en leilighet inne i byen. Ikke at det nødvendigvis var roligere der, men i det minste var hun nærmere apotekene og helsekostforretningene som hun var så avhengig av.

Gjennom søk på internett hadde Truls falt for en søt liten leilighet på sørsiden av sentrum. Leiligheten lå i andre etasje i en enebolig fra slutten av atten hundre

tallet. Hele leiligheten var nylig blitt totalrenovert og både kjøkken og bad var luksuriøst oppusset. Og med bare fem minutters gane inn til sentrum, mente Truls at leiligheten ville passe Eva perfekt. Litt tvilende gikk hun med på å delta på visningen. Og på samme måte som Truls hadde falt for leiligheten etter å ha studert bilder av den, ble Eva like betatt av den etter å ha vært på visning. Med en glød av friskhet hev Eva seg rundt og bød på leiligheten. Hun vant budet og begynte straks å planlegge hva hun skulle ta vare på og hva som ikke fikk bli med til den nye leiligheten. Liste over møbler som måtte kjøpes inn ble satt opp og hun og Truls saumfarte samtlige møbelbutikker på utkikk etter den perfekte løsningen. Livet smilte for første gang på lang tid for Eva. Hun var glad. Full av pågangsmot som om ingen ting hadde hendt.

Men like fort som Eva var ankommet sitt eget lille private paradys, slo angsten til. Den omsluttet hele hennes eksistens. Kvelte enhver glede over å ha flyttet inn i en ny leilighet med knusende effektivitet. Bandt henne til sengen som en amøbe, komplett ute av stand til så mye som å bevege en eneste finger. Flyttingen ble ikke en befrielse. Den ble et fengsel. Et fengsel fylt av pappesker. Et fengsel hvor verken nye møbler, ny baderoms innredning eller den søte lille kakkelovnene kunne få henne i positiv stemning. Ensomheten var kvelende. Hun greide ikke annet en å ligge i sengen å strigråte. Selv den lille turen ut på badet som lå vegg i vegg med soverommet virket som en uovervinnelig kamp. Til slutt var hun så utmattet av angsten at hun hadde ringt en venninne og tryglet om at hun måtte komme og hjelpe henne. Venninnen hadde ikke sett annen løsning enn at Eva måtte bli lagt inn på psykiatrisk avdeling på sykehuset.

Truls som hadde returnert til Narvik etter endt flyttehelg, fikk vite om hendelsen fra moren til Eva. Han reagerte med skuffelse. Skuffelse over at Eva aldri skulle få oppleve å ha det godt. Angsten som hadde fengslet henne i leiligheten på Håpet,

hadde effektivt greid å kvele også den nye leiligheten. Han ble sint. Sint på at livet aldri kunne smile til en. At livet alltid skulle bestå av uovervinnelige oppoverbakker, uten mulighet til så mye som å puste ut en stakket stund.

Han kunne ikke annet enn å foreslå for Eva at de så etter en ny leilighet til henne. Han innså at å hjelpe henne til å falle til ro i denne leiligheten ikke ville føre fram, på tross av at det var en søt liten leilighet.

Etter en intensiv jakt på internett, fant han en leilighet nord i byen som han ba henne gå og se på. Leiligheten ble den befrielsen som hun så sårt trengte og de bestemte seg for å by på den. Men så snart gleden over endelig komme seg vekk fra marerittet hadde festet seg i kroppen, viste systemet seg igjen fra sin beste side. Byråkratiet rundt boplikten.

Truls hadde i sin iver etter å finne en løsning for Eva, regnet det som sannsynlig at ligningskontoret ville være forståelsesfull med hensyn til å avvike fra boplikten. Reglene tilsa at når det var vektige grunner for det, kunne reglene om boplikt fravikes. Til å begynne med var ligningskontoret veldig rigid i sin behandling og holdt seg til ligningsloven som om det var rene bibelen for hva som er rett og galt. Det var først når Truls truet med rettslig forfølgelse av utøvelse av kunnskap som ligningskontoret ikke innehadde, nemlig den medisinske kunnskapen at saksbehandleren myket opp regelverket og tillot flytting før botiden var oppfylt.

Den neste leiligheten var på andre siden av sentrum og ble en vedvarende opptur for Eva. Ikke bare fikk hun tak i leiligheten til innbruddspris, men den steg så mye i verdi det neste året at hun kunne bytte den inn i en som var enda bedre i samme bygård.

Truls som hele tiden hadde hjulpet Eva både med planleggingen, kjøpet og selve flyttingen la merke til at angsten først meldte sin ankomst i det badet med alle dets remedier skulle pakkes ned. Det var den samme angsten han først hadde

merket på ferieturen til Clearwater Beach. Eva tålte rett og slett ikke store forandringer. Angsten meldte seg som en terroriserende tvangstrøye med en gang klær og remedier ble pakket ned i esker og båret inn i den nye boligen som et stort uovervinnelig fjell av oppgaver. Hun ble helt satt ut av selv de enkleste avgjørelser. Skulle klærne henge på venstre eller høyre side av skapet. Skulle det være en eller to rekker med hyller. Hvilke kjøkkenskap skulle inneholde tallerkener og hvilke skulle inneholde glass. Avgjørelser som et hvert friskt menneske ikke levner en tanke.

Truls arbeidet gjennom natten med å sette tingene på plass som best han kunne. Han hengte opp bilder, lamper, gardinstenger og plasserte møbler der han trodde de ville passe inn. Men angsten til Eva hadde ikke til hensikt å gi seg så lett. Når den først hadde befestet sin rett i kroppen hennes, så holdt den henne i fangenskap i dagevis.

Truls måtte motvillig innse at Evas hverdag aldri ville bli normal. Angsten ville alltid ligge der. Vente på den perfekte anledning til å slette ut alt som var godt. Sette henne tilbake til en amøbelignende tilstand, ute av stand til så mye som å bevege en eneste muskel. Hva var egentlig vitsen med å fortsette livet? Planlegge, å drømme om bedre tider; med den konstante for visshet om at enhver plan og drøm effektivt ville bli knust av angsten. Nei, livet til Eva ville for all fremtid være å vente på de dårlige dagene. De dagene hun ikke kunne annet enn å ligge i sengen å vente på at angsten skulle slippe taket.

Som et fortvilet forsøkt på å gi Eva noen positive opplevelser, planla Truls turer i både inn og utland. Han mente at det ville være godt for Eva å komme seg bort; å få oppleve at det fantes noe annet enn det hverdagslige strevet. Noen ganger fikk de det til, andre ganger måtte turene avlyses på grunn av sykdom. Familien til Eva var ofte skeptisk til utenlandsturene, for de regnet det som sikkert at når

selve datoen for reisen opprant, ville Eva måtte avlyse turen og tape pengene. Men Truls brydde seg ikke om det nevneverdig. For pengene ville uansett gå tapt på en eller annen måte. Og tusen kroner for en flybillett som ikke brukes er egentlig ikke et tap. Det er faktisk mindre enn den jevne nordmann bruker på å håpe på at de skal vinne i lotto. I så måte så Truls turene som en lottogevinst for Eva – for bare det å være i form til å gjennomføre turen ville gi henne et minne som hun kunne benytte når de mørke ukene meldte seg.

Det var ikke bare Eva, Truls hadde mistet til fordel for angsten. Også hans beste venn; vennen han hadde hatt siden han var tre år; var diagnostisert som manisk depressiv. I en periode på ett og et halvt år hadde datteren hans fått påvist diabetes A; ekteskapet hadde raknet etter femten års samvær; arbeidsplassen som han hadde vært så glad i hadde blitt lagt ned; og når han endelig skulle få tilbringe tid med sin far som gjennom hele oppveksten hadde vært sjømann i utenriksfart, gikk han bort på den mest grufulle måten – lungeemfysem.

Kameraten hadde sittet ved siden av sengen til faren til siste sekund og sett på mens faren kjempet om sitt siste åndedrag inntil lungene kollapset for aller siste gang. At han i det hele tatt overlevde alle disse påkjenningene i løpet av så kort tid; var rett og slett ubegripelig. Men det kostet. Han la seg selv inn på psykiatrisk senter og ble senere diagnostisert manisk depressiv.

Når moren til Truls, som han i alle år hadde hatt et spesielt forhold til på toppen av det hele fikk påvist aldersdemens med en heller trist utgang på livet følte han at begeret for empatisk kraft var fullt. Om han i det hele tatt skulle kunne være til hjelp for dem som stod han nærmest, måtte han utvikle en selektiv empatisk vilje. Det vanskelige med enhver sykdom er at den har en ubevisst katalytisk effekt. Selv den minste diskusjon om et stakkars lite kutt i fingeren har en tendens til å

utvikle seg til rene konkurransen om død og fordervelse. Det er som om mennesker konkurrerer i å ha det jævligste livet.

Truls evnet ikke å ta inn over seg all faenskapen som hendte rundt ham og ble til tider irritert over at mennesker med minimale plager ikke kunne la være å syte. I sammenligning med Eva; bestekameraten; og ikke minst moren hans var de fleste andre problemer helt trivielle. Brakt på banen av helt friske mennesker som rett og slett hadde for mye tid til å syte. Og nettopp det irriterte Truls noe inderlig. Han hadde lyst til å skrike ut av full hals at personene ikke hadde snøring på hva det virkelig betydde å ha vondt; men gav like fort opp. For det ville bare ikke hjelpe. Noen mennesker elsker bare å syte. Det er som de nærer energi fra å syte og rakke ned på omverden om hvor vanskelig og forferdelig det er å leve.

”Kjøp deg for helvete en pistol og ta livet av deg da, ditt sørgelige vesen” – tenkte Truls stille for seg selv.

Den eneste gangen Truls virkelig hadde vært redd for Eva; så redd at panikken grep ham på en måte som fikk det til å gå kaldt nedover ryggen, var på en ferietur til Praha. De hadde bestemt seg for å feriere i Slovakia, hvor de skulle tilbringe ti dager på et SPA. Ved hjelp av internett hadde Truls funnet det perfekte stedet i SPA Piestany. Et kurbad som lå rett over en vulkansk kilde, og hvor en kunne ta gjørmebad direkte fra kilden. Truls var overbevist om at dette ville gjøre underverker for Evas atopiske hud og han var over seg av glede over at Eva var i sin gode periode akkurat i det reisen tok til. Han krysset fingrene for at hun denne gangen ville få oppleve en hel ferie uten sykdom.

De første fire dagene av ferien skulle de nyte i Praha. Deretter skulle de ta tog over til Slovakia, for til slutt og ende ferien i Praha den siste helgen.

Spent ankom de Praha på en fredag. Truls var overrasket over den moderne flyplassen som møtte dem. Forutinntatt hadde han ventet at de skulle komme til et land som på ingen måte hadde vokst seg ut av jernteppets mørke historie og hvor det meste var av 1970 modell. Men når han så den hypermoderne flyplassen, med sine luftige kunstutsmykkede passasjer måtte han svelge sin forutinntatte holdning til at Tsjekia fortsatt skulle se ut som et mausoleum fra Sovjetveldet. Men samtidig som Praha har vokst en moderne metropol i Øst-Europa, er menneskene der fortsatt sterkt preget av tiden bak jernteppet. Praha er utvilsomt en skjønn by, men menneskene der har fortsatt det typiske Sovjetveldet frisk i minne og har ennå ikke lært seg å smile til verden.

Dagen etter ankomsten, benyttet Truls og Eva til å farte rundt i byen med trikk. Egentlig var de på ville veier, uten at de selv visste det. Via lokalkjente hadde de fått instruksjon om å ta trikk nummer ti til et av byens kjente kjøpesenter, men som de idiotiske turistene de var tok de trikken i feil retning – ut av byen. Der var de strandet på en snuplass for trikker, ute av stand til å forstå noe som helst og milevis unna noen håpefulle som kunne hjelpe dem å komme på rett kjørl tilbake til sentrum. Når de endelig fant veien tilbake på egenhånd, valgte de å droppe trikk og heller vandre langs trikkeskinnene rundt omkring i sentrum av Praha.

Det var varmt. Solen stekte fra skyfri himmel og byens egne innbyggere søkte etter hvert innomhus for å søke ly for den verste varmen. Truls og Eva vandret rolig rundt omkring i gatene og før de visste ord av det befant de seg helt nede ved elven. De var først der de merket den sviende varmen som så ofte kommer tidlig ettermiddag. De søkte ly inne i en liten passasje som inneholdt et knippe eksklusive butikker. Prisene virket i alle fall eksklusive inntil de greide å finne ut av vekslingskursen. Når de sammenlignet med norske kroner, holdt de på å flire seg skakke – for de hadde helt intetanende ramlet over butikker med klær og sko

til en tiendedels av prisen de måtte betale hjemme i Norge. Og når vekslingskursen i tillegg var en fjerdedel i forhold til norsk kroner, gikk det til slutt varmgang i pengeboken. Selv Truls som aldri hadde vært glad i shopping ble bitt av basillen og før de hadde kommet seg ut av passasjen, bar Truls på fem store handleposer. Det virket mer ut som om de hadde ranet butikkene enn å shoppe.

Varmen slo mot dem. Gradestokken viste bare 30°C, men i det varmen reflekterte ned fra de høye granittbygningene følte det mer ut som 40°C. Eva viste tydelig tegn på at varmen slet henne ut. Varmen og storbyens larm gjorde nettopp det med henne. Han hadde tidligere irritert seg grenseløst over at hun hele tiden gikk bak ham når de var på ferie i storbyer. Særlig på ettermiddagen når de var på vei hjem fra en lang dags shopping. Men det var hennes måte å komme seg hjem på når kreftene ebbet ut. Hun måtte ha noen å følge etter. For hun greide rett og slett ikke å konsentrere seg både om å gå og samtidig orientere seg om hvor hun var. Derfor var det enklest for henne å følge i ryggen på Truls; for han visste alltid hvor de var og hvor de skulle. Han var et irriterende kompass, der hun var helt fortapt. Det var som om han leste byen fra et fugleperspektiv og uansett hvor han befant seg visste han alltid hvor de forskjellige gatene var.

Truls ledet Eva inn i en park på motsatt side av handlegaten. Han fant en benk under et lønnetre som bredte grenene sine over benken og gav dem ly for den stekende solen.

I lysningen var det en fontene. Vannet i fontenen var skrudd av, og på sprekkene i betongen tydet det på at det var lenge siden sist den hadde vært i bruk. Tidvis passerte hundeeiere på sine daglige lufteturer og Truls la merke til at samtlige hunder søkte mot den tørrlagte fontene i et fortvilet forsøk på å skaffe seg nødvendig veske. Selv hundene slet i varmen, der tungen hang som et tørt slips ut av kjeften.

Truls ønsket mest av alt å bestille en drosje tilbake til hotellet. For nå hadde varmen steget til kokepunktet. Men tanken på at de tidligere på dagen hadde rotet seg så grundig bort på noe så enkelt som en trikk, etterlot drosjealternativet som uaktuelt. De visste jo ikke engang hvordan de uttalte gaten som hotellet lå i. Det eneste Truls visste, var hvordan de skulle komme seg dit.

- Hvor er hotellet?

Truls pekte til venstre for Eva.

- Rett gjennom parken til der du ser trikken komme ned, og så opp den samme gaten trikken kommer fra. Det er ca. to kilometer til hotellet herfra, så vi får gå sakte og håpe at vi finner en avkjølt pub langs veien. Truls hadde lagt merke til en noe som lignet på en pub halvveis oppe da passerte nedover gaten tidligere på dagen. I denne varmen ville det være den perfekte plassen å flykte inn for en pust i bakken. Det tok dem 15 minutter å nå frem. Friskluftsanaleget gikk for fulle mugger og senket temperaturen med noen få grader inne i puben i forhold til gaten. Men for Truls og Eva var det som å komme til himmelen etter å ha slitt seg meter for meter opp den glohete og støyende hovedgaten. Etter et lite stopp på toalettet og et par dype magadrag av den friske luften inne på puben, bestemte de seg for å ta fatt på den siste strekningen tilbake til hotellet på toppen av gaten.

- Å se de rare bygningene!

Truls stoppet opp og så over gaten, opp på bygningene der Eva hadde pekt. Bygningene var helt normale. Det rustikke preget og de utskårne gesimsene var et særpreg for denne delen av Europa. Det var overhode ikke noe rart med dem i det hele tatt. Han snudde seg mot Eva. Øynene hennes rullet seg bakover og plutselig gikk det opp for ham hva som holdt på å skje. Instinktivt slapp han alt han hadde i hendene og ventet. Han visste ikke helt hva han ventet på, men

uansett hva det var ville han ikke like det. Eva stod og holdt seg i et lite stakittgjærde som var satt rundt et lite lønnetre.

Med ett gav kroppen etter og Truls dro henne inntil seg. I det hun snak sammen, la han henne forsiktig ned på bakken med hodet oppå handleposene. I samme sekund begynte en ukontrollert skjelving i hele kroppen. Det var som om kroppen dirret av smerte og han kunne følge skjelvingen som en bølge ned langs venstre side, gjennom armen og nedover venstre lår til den forsvant ut av fotbladet. Munnen frådret og øynene rullet ukontrollert bakover. Så ble det stille. Dødens stille.

Truls mistet fatningen. Han var for første gang stilt ovenfor en situasjon han over hode ikke hadde kontroll over, langt fra kunnskap om. Han var ikke noe medisinsk ekspert. Instinktivt grep han mobiltelefonen ut av jakkelommen, fiklet frem nummeret til sin arbeidskollega og trykte på ring.

- Hei, hvordan går det i det store utland? svarte arbeidskollegaen lattermildt.
- Kan du ringe Rikshospitalet og be om å bli satt over til Epilepsisenteret i Sandvika. Jeg trenger hjelp hos en lege eller sykepleier og de MÅ ringe meg med en gang.
- Skal gjøre.

Truls slapp telefonen ned på bakken. Eva hadde sluttet å puste. I alle fall så det slik ut for ham. Han grep tak i halstørkle og begynte å knyte det opp. Han bannet for seg selv der han slet med knuten. Ikke for at knuten var vanskelig å løse opp. Men det var som om livet passerte i sakte revy foran øynene hans og at han ikke kunne få arbeidet fort nok. Endelig løsnet knuten. Han slapp tørkle ned på bakken, grep tak i det store beltet hun hadde festet rundt magen og begynte å fikle med låsen. Beltet føk opp.

Pustet hun?

Truls la øret ned til munnen, men kunne ikke føle et eneste drag. Han visste ikke engang hvordan en sjekket pusten. Han flyttet øret ned på brystet og forsøkte å lytte på hjertet, men fant ikke det heller.

Leppene til Eva var nå blitt blåsvarte. Han bøyde seg resolutt ned og begynte å gi munn til munn metode. Til helvete med all kunnskap, han måtte bare gjøre det han mente var rett der og da. En eller annen medisinsk idiot ville helt sikkert han en fornuftig forklaring på hva som skulle gjøres i slike situasjoner, men de var IKKE til stede. Det var kun han og Eva.

Telefonen kimte.

- Hallo.

- De har stengt for sommeren. Fikk kun telefonsvarer.

- OK.

Truls slapp telefonen ned igjen og begynte med hjertekompresjon. Han hadde ikke anelse om noe av det han gjorde hjelp i det hele tatt eller om det gjorde situasjonen verre. Men det var som om kroppen utførte en rolig systematisk prosedyre, mens hodet oversvømmes av problemer som måtte løses.

To ungdommer hadde stanset ved siden av ham. De spurte om han trengte hjelp og han hadde svart bekræftende på det, mens han fortsatte med å gi Eva hjertekompresjon og munn til munn metode.

Hun hostet. Det var så vidt det hørtes, nærmest som et lite klynk. Men det var det mest kjærkomne tegnet på lenge. Selv om hun kanskje bare hatt vært uten livstegn i ett minutt, virket det som en uutholdelig evighet. Tiden hadde bare stoppet opp. Øynene roet seg ned og fargen på leppene begynte sakte men sikkert å vende tilbake til normal.

Plutselig stod sykebilen der. Som om de hadde gravd seg opp gjennom gaten.

Han hadde ikke engang enstet at den var på tur, langt fra merket sirenen som han hadde blitt så vant til der sykebiler kjørte på kryss og tvers gjennom byen dagen lang. Han reiste seg opp og overlot til ambulansespersonellet å undersøke Eva og fikk knapt med seg at han befant seg i ambulansen. Hvordan han hadde kommet seg inn og samtidig fått med seg alle handleposene og den røde håndvesken til Eva var over hans fatteevne, for hodet var ikke med i det hele tatt. Der oppe gikk tankene på kryss og tvers over alle tingene han måtte huske på og det føltes som om det var like før det kom på et rødt varsellys om at hodet snart gikk i over drive.

- Hvor skal vi kjøre dere?
- Vi bor rett opp i gaten, hva finnes i nærheten?
- Det er et spesialistsykehus for epilepsi like i nærheten.
- Kjør dit.
- Hvordan skal det betales for transporten?
- Kredittkort.

To minutter senere svingte ambulansen opp foran sykehuset og de ble møtt i døren av vakthavende lege. Av alle plasser en kunne forvente at Eva skulle ramle sammen i epileptisk anfall, var dette den minst åpenbare plassen. For det kunne ikke være annet en ren flaks at hun falt om rett rundt hjørnet av det fremste spesialistsykehuset i hele Øst-Europa for epilepsipasienter. Da spilte det ingen rolle at det norske helsevesenet hadde steng for sommeren.

Dagene som fulgte var mildest talt forvirrende. Ansvaret som var lagt på Truls sine skuldre var særs tyngende. Skulle de avbryte reisen der og da? Skulle de fortsette? Han hadde jevnlig kontakt på telefon med forsikringsselskapets leger ved SOS Danmark, men visste ikke helt hvordan han kunne foreta en helhetlig medisinsk vurdering av situasjonen. Han hadde absolutt ingen medisinsk kompetanse og var

overhode ikke kvalifisert til å ta en avgjørelse på vegne av Eva. Det eneste han kunne bidra med var at deres endelige bestemmelsessted i Slovakia hadde lege og at de måtte besøke denne før selve behandlingen på SPA Piestany kunne ta til. På grunn av at situasjonen hadde roet seg over helgen, samt at det var lege på deres neste bestemmelsessted, bestemte vakthavende lege ved SOS Danmark at reisen kunne fortsette.

Truls på sin side var i sterk tvil, men Eva var fast bestemt på å fortsette ferien. Fast og fast fru blom. Hvem kan egentlig forventes å kunne uttale seg om noe som helst, langt fra fast bestemt, når en fortvilt forsøker å fatte konsekvensene av det som har hendt. Epilepsi er en sykdom som kan slå til når som helst, hvor som helst og på et tidspunkt da en selv ikke er til stede mentalt. Den frarøver deg det tryggeste et menneske kanskje har, nemlig forvissningen om at når en går og legger seg på natten vil en få en god natts søvn og våkne uthvilt dagen etterpå. Det er nettopp da de fleste epileptiske anfall skjer, et anfall som uten tilsyn i ytterste konsekvens kan ta livet av deg. Det er den forvissningen som er mest skremmende – kommer jeg til å våkne som et normalt menneske i morgen eller kommer jeg til å våkne som en grønnsak?

Verken Truls eller Eva sov noe særlig de neste dagene. Eva ble liggende å tenke på hvor mye faenskap kroppen hennes egentlig kunne tåle før den knakk helt sammen. Hun strevde nok som det var med angsten etter det fatale inngrepet i 97. Nå skulle hun i tillegg prøve å lære seg å leve med frykten for epilepsi. Togreisen videre til Piestany gikk med blandede følelser. Var det rett å fortsette ferien? Eller gjorde de det bare på trass? De hadde vent seg til at de aller fleste ferier de siste ti årene ble ødelagt på grunn av sykdom og derfor ville de gjennomføre denne så lenge Eva fortsatt var oppegående nok til å nyte om ikke hele, så i alle fall deler av den.

Innsjekkingen på hotellet medførte obligatorisk legesjekk for alle tilreisende, så neste morgen møtte de begge forventningsfulle opp hos legen. Eva fortalte om hendelen i Praha og fikk kontant beskjed fra legen om at hun ikke under noen omstendigheter kunne benytte seg av tilbudet på SPA Piestany. Enhver behandling der kunne frembringe et nytt anfall. Han beklaget avgjørelsen og håpet at forsikringsselskapene ville hjelpe dem hjem slik at de slapp å tilbringe ti dager på et hotellrom uten mulighet til å foreta seg noe annet enn å drepe tiden til de skulle dra hjem.

Øynene som ser

Skuffelsene ville bare ingen enda ta. Truls forsøkte igjen å kontakte både hans og Eva's forsikringsselskap, men fikk beskjed om at de ikke kunne hjelpe. Han fikk heller ta kontakt når de ankom Norge. Han visste ikke om han skulle le eller gråte. Alt var ved det normale. Atter en gang måtte han gå til sak mot systemet for i det hele tatt å bli tatt alvorlig. Han var ikke engang sint lengre, bare skuffet – skuffet over at åpen krangel alltid var å foretrekke fremfor konstruktivt samarbeid for å løse en vanskelig situasjon.

Les, lytt, lær og pust. Disse små enkle ordene, som sammen kan løse det meste av konflikter ser ut til å være forsvunnet fra norsk tankegang. I stedet for å søke å løse konflikter før de starter gjennom og lytte til hverandre og lære hverandre å kjenne, velger en heller å starte en langvarig krangel. Vi krangler om våre rettigheter i alle mulige former. Vi krangler med forsikringsselskap, sykehus, kommunen og ikke minst statlige organer om alt og ingenting. Vi sliter oss rett og slett ut på krangling.

Hvis legene hadde tatt seg tid til å lese pasientjournaler; ikke deler eller forsiden; men hele, for deretter og virkelig lytte til pasienten – hadde de da kunnet unngå å skade pasienten. Nevrologer er utvilsomt dyktige leger på sitt felt og en skal være ydmyk for at det feltet de arbeider med et meget vanskelig og ikke minst uforutsigbart. Men som teknikere på høyt nivå mangler de den menneskelige siden av det å fortelle om det arbeidet de gjør. De blir teknokratiske i sitt virke og fjern fra den virkelighet som pasientene står ovenfor. For en pasient er ikke en nevrologisk maskin på linje med en hvilken som helst Pc – det er et menneske som tolker det som blir fortalt på sin egen spesielle måte.

Angst er blant de verste sykdommene en kan ha. Den kan ikke påvises ved bruk instrumenter. Den kan ikke medisineres bort. Den kan heller ikke prates eller hjelpes bort. Angsten er ikke synlig og derfor lite akseptert. Vanlige friske mennesker forstår seg rett og slett ikke på angst. De forveksler det med frykt.

Det er godt å hjelpe. Men samtidig kan en få så stor glede av å hjelpe at en drukner den en skal hjelpe. En tar bit for bit fra dem menneskeverdet, forvitrer selvstendigheten og stjeler deres aura. En lever i glansen av å være den barmhjertige samaritan og koser seg med rosende ord fra sine medmennesker. En har gått alt for langt i iveren etter å hjelpe.

Fremtiden for Eva ville alltid være å leve med angsten. Angsten for aldri å kunne gå ut i arbeidslivet. Angsten for aldri å klare seg selv. Angsten for ikke å våkne opp etter de utallige epileptiske anfallene.

For Truls ville fremtiden alltid være å følge med på kalenderen. Følge med når neste nedtur startet. Vente på den natten når Eva ville ligge og vri seg i epileptisk smerte, mens han satt med klokken og vurderte om han skulle ringe etter sykebil. Han måtte lære seg å leve med at en gang ville hun ikke overleve epilepsianfallet

og det var det ingenting han kunne gjøre noe med. Men uansett ville han alltid være ved hennes side. Kjempe mot et system som på ingen måte evner å se den menneskelige siden av det de gjør.

En langstilket rød rose har utvilsomt flere torner enn en vanlig rose, og du er dømt til å stikke deg i fingeren mer enn en gang. Men en langstilket rose er bare så mye mer rakrygget og majestetisk enn en vanlig rose, der den strekker seg mot himmelen og bretter ut sine vidunderlige roseblad. Den lyser av selvstendighet og uovervinnelighet som en bare må beundre. Det er derfor Truls mot alle odds valgte Eva.